ZES WEKEN, ZEVEN MISSIES EN MEER (2011)

(EEN NIET ZO CULINAIRE REISGIDS)

INHOUD

Vooraf/Achteraf 2
Berlijn (Duitsland), 11 en 12 januari 2
Brussel (België), 20-21 januari 4
Stockholm (Zweden), 28 – 29 januari 6
Rome (Italië), 1-3 maart 9
Bruxelles (Belgique), 5 april 13
Zagreb (Kroatië), 7 en 8 april 15
Parijs (Frankrijk), 18-20 april 21
Washington D.C. (Verenigde Staten) 26 - 30 april 24
Baden (Oostenrijk) 23 – 25 mei 36
Presqu'île de Giens, (Frankrijk) 5 – 11 juni 44
London (Verenigd Koninkrijk), 14 juni 52
Brussel (Belgien), 22 juni 53
Trondheim (Noorwegen), 26-28 juni 55
Johannesburg (Zuid-Afrika), Juli 2011 59
Inleiding Zes weken zeven Missies 65
- Brussel (België), 11-12 oktober 65
- Maastricht (Limburg), 17-18 oktober 67
- Dalian (China), 19 – 24 oktober 68
- Seoel en Jeju (Korea), 30 oktober – 5 november 81
- Kiev (Oekraïne), 7 – 9 november 89
- Paris (France), 15-18 november 95

Maastricht – Brussel (Benelux), 30 november en 1 december 101
Münster en Osnabruck (Duitsland), 20 en 22 december 102
Lützkampen (Duitsland), 27 – 29 december 106
Bijlage: Hotels 114

VOORAF/ACHTERAF

De notities van mijn werkreizen zijn bij elkaar geveegd in bundels korte verhalen. Hier de verzameling uit 2011 met waarbij ook de korte privé uitstapjes van eind. Opgebouwd aan de hand van (in de volgorde van betrouwbaarheid) foto's, losse aantekeningen, werkverslagen en herinneringen, en uiteindelijk pas in 2020 afgerond.

De oorspronkelijke titel "zes weken zeven missies" slaat op de periode midden oktober – begin december toen ik nauwelijks in het land was, maar wel vrij systematisch optekende wat er nu weer aan de hand was.

Bijzonder in deze bundel is het volgende: rond 2010-2014 hebben we als gezin sterk bijgedragen aan de website Kebab reporters. Dochterlief heeft zelfs het re-design van de website voor haar rekening genomen. Een van de running gags was mijn alter ego Bob Kepap, die overal ter wereld broodjes beoordeelde. Die werden uiteraard gegeten tijdens de buitenlandse missies (het spaart tijd en geld). In dit verslag zijn er een (te) groot aantal opgenomen. Waardoor deze bundel nu "*Niet zo culinaire reisgids*" als subtitel heeft gekregen.

BERLIJN (DUITSLAND), 11 EN 12 JANUARI

Vanaf Schiphol sta je zo op Tegel in Berlijn. Dan verder reizen met de bus de stad in is iets moeizamer, maar al snel ben ik in de buurt van het Ostbahnhof. Ik logeer in het "Inside hotel" in "Mitte" aan de Lange Straße. Versiert met veel graffiti en een aardige moderne inrichting.

Ik ben er twee dagen met Nils van eceee[1]. Het is koud. Het sneeuwt en ijzelt en er zijn ijsschotsen in de Spree.
We zijn hier voor het project energy efficiency watch dat kijkt naar de implementatie van de Energy Service Directive. Er zijn meer projecten met dat doel, maar bij EEW gaat het om het stimuleren van beleidsmakers en politici om implementatie van energie efficiënte maatregelen te steunen. Er wordt vooral gewerkt met goede voorbeelden.
Het IEE project wordt uitgevoerd door Eufores en heeft eceee als projectpartner. Vanuit het eceee bestuur woon ik als vicevoorzitter de partner bijeenkomsten bij.

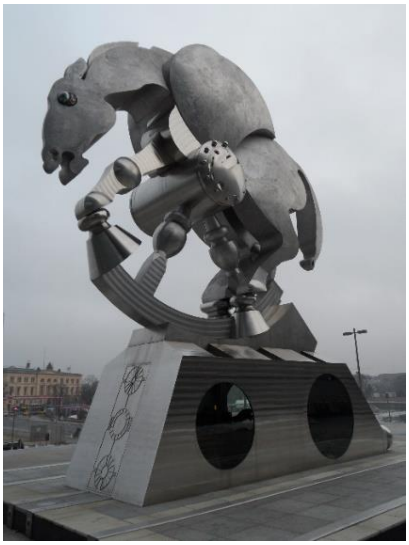

[1] European Council for an Energy-Efficient Economy

De eerste middag heb ik de kans wat rond te wandelen. Dat begint bij het bekijken van het nieuwe Hauptbahnhof dat eindelijk af is, en een belangrijk deel van de functie van Bahnhof Zoo overneemt.

Er zijn een hele reeks winkeltjes in het gebouw, waaronder Starbucks en BackWerk, dus eten en drinken is direct geregeld.

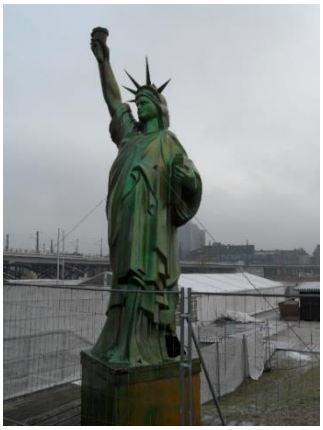

Rond het station staat het een en ander aan kunst, waaronder een mooi modern beeld van een ijzeren paard, dat staat voor “de spoorwegen”. En uiteraard zijn er de Duitse beren en zelfs een vrijheidsbeeld. Vandaar is het een aardige wandeling langs de Rijksdag en het Russische monument in Tiergarten richting Unter den Linden. Ter hoogte van de Spree ligt alles op de schop. Het Palast der Republiek, het afzichtelijke regeringsgebouw van de DDR, wordt afgebroken en het gebied er rondom afgegraven. Deels om de laatste sporen van de Gestapo bunkers in beeld te brengen, deels om zeker te zijn dat men in de toekomst niet gaat bouwen op een stel blindgangers. De bedoeling is dat hier het Berliner Stadtschloss uit 1645 wordt herbouwd. Het slot raakte in WOII zwaar beschadigd, Walter Ulbricht, chef van de DDR besloot het kapitalistische bouwwerk met de grond gelijk te maken om ruimte te maken voor zijn Volkspaleis.

De volgende dag is het werken geblazen in het Ecofys gebouw in de stad. ’s Avonds eten we in het Ampelmann restaurant Stadtbahnbogen 159. Eenvoudig Duits voedsel en niet duur.[2]

De dag erna hebben we maar een paar uur nodig, wat me de kans geeft nog een keer bij de Ku-damm te kijken. Een leuk maar erg koud stukje jeugdsentiment. Daarna is het snel naar Tegel, een van de vervelendste vliegvelden die ik ken, omdat je er nergens kan zitten en alles te klein is.

[2] Het Ampelmann merk is “later” beschermd, het restaurant is gebleven maar heeft een andere naam.

BRUSSEL (BELGIË), 20-21 JANUARI

Eceee heeft het voornemen om een Industrial Summer Study te starten en om een bijeenkomst voor beleidsmakers te organiseren. Daarnaast wordt de komende Summer Study in Zuid Frankrijk voorbereid. Op zich geen heel bijzondere gebeurtenis, en ook Brussel is niet heel bijzonder. Typisch zo'n "daar zijn we weer" bezoek. Tussen de bedrijven door schrijf ik een kebabreport waar eigenlijk best wel in staat wat je in Brussel zoal kan overkomen.

YASMINA KEBAB, BRUSSEL

Al enige tijd leef ik op rantsoen. Eindeloze groentetuinen heb ik leeg gemalen. Gelukkig staat het dieet ook bijproducten als de speklap en de dode koe toe. Ik moet me alleen zeer beperkten in de hoeveelheid koolhydraten, dus het broodje in "broodje kebab" is "of limit". Nu heeft het resultaat, inmiddels ben ik 7 tot 20 broodjes afgevallen (afhankelijk de rekeneenheid: ideaal gewicht of standaard retail gewicht van het broodje). Vandaag gaat het echter mis. Eerst ben ik de Avenue de Louise afgewandeld, op weg naar mijn werk. Tussen het andere werk door moet ik even naar de vrienden van de EU. Taxi heen, OV terug, althans, dat is de bedoeling. Het terug gaat goed tot het begin van de Avenue de Louise. Een man met alarm geel jack stapt in de tram en roept iets in het Frans. Voor ik het vertaald heb zijn de Walen om mij heen de tram uit gesprint en werpen zich op alle beschikbare taxi's in de wijde omgeving. Als ik heb vertaald dat er een veiligheidsprobleem was, kan ik kiezen uit een half uur wachten op alternatief vervoer of andermaal de Avenue de Louise aflopen. Licht gefrustreerd kies ik voor het laatste.
Terug bij de vergadering is iedereen zeer tevreden. Die hele efficiënte juffrouw van de catering heeft alles toch maar keurig opgeruimd. Lunchloos, en medium gefrustreerd duik ik weer op de stukken. Het gaat een half uur goed en jawel, brandalarm. Spurtje naar beneden en buiten, met jas en laptop, er wordt niets achtergelaten, hoeveel bordjes ze ook neerzetten!

Daar word ik chagrijnig aangekeken door de (uitsluitend vrouwelijke) bezoekers van de sportschool op de eerste verdieping.

Die hebben de jas, en vele andere kledingstukken binnen laten liggen. Na een 20 minuten blauwbekken (zij dan) kunnen we weer naar boven. "*De lift zetten we straks weer aan*",

roept de conciërge. Nu dringt het pas goed door dat we vergaderen op de 8e etage…
Aan het eind van de vergadering roept een Deense collega "*Ah frisse lucht*". Solidair, maar hongerig en behoorlijk gefrustreerd pak ik voor de derde keer de Avenue.
De limit is nu bereikt, fuck dieet, kebab! Mijn hotel ligt dicht bij de Naamse Poort, en volgens een kebab rapport is dat bovenop Kebab 2000. Hongerig loop ik de Naamsestraat af. Mooi geen kebabber in sight. Inmiddels ben ik in de fase dat ik overweeg te gaan voor wafel met frites. Alleen de gedachte dat ik bij het Centraal Station mensen met kebab heb gezien houdt me van deze culinaire wanhoopsdaad af.

Uiteindelijk beland ik net achter het station op de Kaasmarkt, de favoriete Brusselse straat van onze zusterorganisatie de Gyros reporters. Een stuk of vijf van deze Griekse uitbaters op enkele tientallen meters van elkaar.
Er tussenin, op Rue Marché aux Fromage 17 zit Resto-Snack Yasmina. Bij de deur staat, zoals bij veel Brusselse restaurants, een aansmoezenier. Zo'n man die je krachtig naar binnen probeert te trekken.
Door zijn uiterlijk, dat duidt op jaren boksen en vrij worstelen (met name de grote, eens rechte, neus), laat ik mij snel overtuigen dat een plek achter een gelamineerde tafel, op een plastic stoel, de ideale plaats is om bij te komen van een overmaat aan frustratie en lichaamsbeweging.
Na het uitgebreid bestuderen van de kaart ga ik voor halal Kebbah. Mijn Frans is slecht, het lijkt me het meest op kebab. De bestelling leveren duurt even, dus tijd goed om me heen te kijken. Allereerst is er één allochtoon in de zaak, verder zijn er uitsluitend Belgen van (Noord) Afrikaanse afkomst. Het zijn er nogal wat, en dat is altijd een goed teken. De plek waar het eigen volk eet heeft een streepje voor. Boven de bar, de sausspuiten en de prachtige vleeschrollen is de prachtige koperen bovenkant van een enorme bierketel gemonteerd. Alles ziet er verder schoon en erg Oosters uit.
De Kebbah blijkt te bestaan uit een laagje sla (waar ik verder nog steeds geen verstand van heb) en tomaten. Daarop liggen vier krokant gefrituurde keutels. Een knoflook yoghurtsaus, even vers als sla, maakt de maaltijd compleet. De Kebbah keutels zijn gevuld met mager lamsgehakt met ui en kruiden. Pittig, maar niet opdringerig scherp, draagt het bij aan het perfecte vlees. Voor € 5 prima voedsel, al is het niet overdreven veel.
De bediening blijft vriendelijk en correct. Volgende keer ga ik voor een broodje vlees (€ 4), maar alleen omdat dat beter bij onze site past. Mijn eind oordeel: niks kebbah! Keblekker!
Als ik weer boven op de heuvel bij mijn hotel ben zoek ik nog even het verslag van kebab 2000 op. Mijn conclusie is dat ik nauwkeuriger moet lezen. Daarom voor jullie de link.

STOCKHOLM (ZWEDEN), 28 – 29 JANUARI

Als je in het bestuur van verschillende organisaties zit ligt het voor de hand ze te laten samenwerken. De Zweden en ik zitten samen in IEA DSM en eceee en dus is het tijd te overleggen hoe we dat goed op elkaar kunnen afstemmen.

Daarbij bega ik één blunder: ik kijk niet goed in welk hotel ze me stoppen. In feite ging er van uit dat het dezelfde was als tijdens de vorige trip. Helaas, niets is minder waar, het is Hotel Vanadis.

Het is er binnen en buiten ijskoud. Eens was het een groot openluchtzwembad, nu een in trieste bedoening waarvan de kleedhokjes zijn omgebouwd tot hotelkamers. Dat is niet heel succesvol geweest, maar daarvoor verwijs ik graag naar onderstaand kebab rapport.

FALAFEL KUNGEN, SVEAVÄGEN 73, STOCKHOLM (28 FEBRUARI)

De temperatuur is zo laag dat bij ons de halve bevolking al weer snikkend boven de kaart van de Bonkefeart zal hangen. Ik loop echter door Stockholm en reken uit hoeveel joule er nodig is om mijn lichaamstemperatuur weer één graad om hoog te brengen. Dit moet worden afgezet tegen mijn strijd om van mijn status als kiloknaller af te komen.

Als ik de gelopen afstand aan de vergelijking toevoeg is het duidelijk: Kebab.
Het moet een bijzondere zijn, het is voor mijn laatste verhaal als junior reporter. Dit weekend verwacht ik “HET” shirt, waardoor ik als volwaardig reporter de kebabwereld kan teisteren.
Vanwege het bijzondere karakter zet ik een aantal opties op een rijtje.
Vanadis grill aan de Sveavägen valt af. Ik kan nog over de woest aantrekkelijk neonverlichting heen kijken, maar de naam breekt hem op. Mijn hotel heet ook zo. Mijn Zweedse collega’s

zijn het er niet over eens of het hotel in feite een bunker, kazerne of gevangenis is. Maar met een douche die onmiddellijk de kamer water geeft; de schimmel op het douchegordijn en de stinkende kleedjes waar een seizoen smeltwater de schimmel- en bacteriekolonie aanzet tot "minder frisse lucht" heb ik al gegeten en gedronken bij het zien van de naam.
Bovendien hou ik niet van een tent waar geen rol is, en je de Kebab met een vergrootglas op de kaart moet zoeken tussen de hamburgers en het broodje knack. Oké, het is een smörrebröd, maar dat klinkt smakelijker dan het is.

"Mega Kebab" aan de Drottningsgatan heeft een aantal pluspunten. De Drottningsgatan is de Kalverstraat van Stockholm. Hier eten betekend uitzicht op trollen, elandmutsen en winkelend publiek in winterverpakking. Een duidelijke min: een enorme frituur domineert de zaak, maar nergens lijkt überhaupt bedacht te zijn om plek voor "de rol" te maken. Jammer voor Mega Kebab, ze vallen af. Na een lange wandeling besluit ik te kiezen voor "De Keus Voor Mannen" de turbokebabber aan de Kungsgatan. Helaas heb ik alleen een goed geheugen voor beelden, maar doe het slecht met filmbeelden. Kortom, leuke wandeling, maar ik vind hem nooit meer terug. Terug naar af, u heeft nog steeds geen kebab.

In de 2e ronde loop ik opnieuw langs Vanadis. Voor 69 kronen heb je Kebab met strips en mos. Gelukkig hoef ik er niet serieus over na de denken, de uitbater lijkt even weg om een broodje te scoren bij de concurrent. Niemand lijkt hem te missen.
Even verderop stap ik op nr 73 de Falafel Kungen binnen. In de eerste ronde was ik er aan voorbij gelopen. Allereerst eet ik bijna principieel geen voedsel waar Ma CA snert van kan maken. Verder denk ik dat de falafel een prima keuze is voor Werelddierendag, maar nu wil ik dood dier.
Het is druk in de zaak, waar vier kebabbers zich in het zweet werken. Dit onder het toeziend oog van een kebab-sultan, die in een hoekje achter de bar alles nauwlettend in de gaten houdt.

De keuze is verheugend. Twee rollen, home made pita en kebab in de rol vormen slechts het begin van het selectie proces. Ik ga voor het lamsmenu met strips en mos. Alleen de strips hoef ik niet. "*Moet jij weten*" is het antwoord, "*Het kost evenveel". "Mee een zorg, no fries!*". De kebabber wordt iets minder nors: "*Je kan ook rijst krijgen*". Als ik antwoord dat ik water wil in plaats van cola wordt de

cultuurkloof onoverbrugbaar. “*Alles*?” is het enige wat er nog uit komt. Na betaling van ruim vijf euro kan ik beginnen aan de beoordeling.

Het plaatje boven de bar belooft een product dat zwemt in de tomaten. Het mos levert na een lange speurtocht uiteindelijk één velletje tomaat op. De andere tomaten zijn waarschijnlijk voor de echte klanten. Het vlees heeft helemaal niets opmerkelijks. Het komt direct van de rol, dus het is niet droog maar verder: standaard kruiden, niets opmerkelijks. Het mos (Zweeds voor “het gras”) bestaat uit standaard sla en witte kool. Erg vers, wat ook een positief effect van de hoge omzet is. Prima zijn de pepertjes en de yoghurtsaus. De sambal heeft meerwaarde uit esthetisch oogpunt verder proef je het absoluut niet. Zeker in deze wereld van kou en sneeuw verwacht ik meer van heetmakers. Het vloerbroodje is af, maar door de fantasieloze stapeling van de overige ingrediënten wordt volledig duidelijk waarom ze de Falafel Koningen heten en niet de “Kings of Kebab”. Mocht je ooit in de buurt zijn, het vult, en ik zou het zeker niet nomineren voor een culinaire Razzie maar een Michelin ster zit er voor deze Zweedse broeders voorlopig echt niet in.

DAG TWEE… 29 JANUARI

Gisteren heb ik behalve langs kebabzaken ook door Gamlastan (= de oude stad) gelopen, met uitzicht op de RiddarFjärden, het koninklijk paleis en het gemeentehuis. Het water rond de oude stad ligt nog vol met ijsschotsen, en hoewel er al veel sneeuw verdwenen is, is duidelijk dat nog niet alles “back to normal” is.

Zeker een aantal fietsers heeft toch zomaar een uitdaging.

Vandaag moet er gewerkt worden. Nu nodigt Hotel Vanadis niet echt uit tot uitslapen, dus ik ben vroeg op en besluit nog een rondje rond het hotel, en het Vanadispark te lopen.
Het voormalige zwembad, vol sneeuw en graffiti in de oude glijbaan ziet er heel vervreemdend uit. Ook vreemd is een groot kasteel. Niet zozeer dat er een kasteel staat, maar ik kan er geen kop of staart aan ontdekken. Je zou toch ten miste een ophaalbrug, poort of valhek verwachten.
Maar hoe ik ook rondkijk, nergens is een ingang te ontdekken.

Later blijkt het een waterreservoir te zijn (Vanadislunder vattenreservoir)
Door de sneeuw is de toegang waarschijnlijk niet te zien geweest. Maar mocht je er ooit komen: een zoektocht naar een ticketoffice om een middagje kasteel te bekijken kan je hier vergeten 😊

Daarna wordt het tijd om de metro naar de vergadering te pakken. De metro van Stockholm is niet mijn favoriet. Je zoekt je de pest naar de juiste lijn. Uiteindelijk lukt het bij de vergaderplaats te komen en te doen waar ik voor gekomen ben. We zijn vandaag behoorlijk efficiënt, waardoor ik niet opnieuw in de metro hoef, maar terug kan wandelen naar het Centraal Station en van daar met de Arlanda Express naar het vliegveld, waar ik me deze kop koffie niet laat ontgaan 😊

ROME (ITALIË), 1-3 MAART

De energie agentschappen in Europa werken samen in een verband dat E^{n}R heet. Onder wisselend voorzitterschap komen ze twee keer per jaar bij elkaar om te praten over wat we van elkaar kunnen leren en hoe we kunnen samenwerken in Europese projecten.

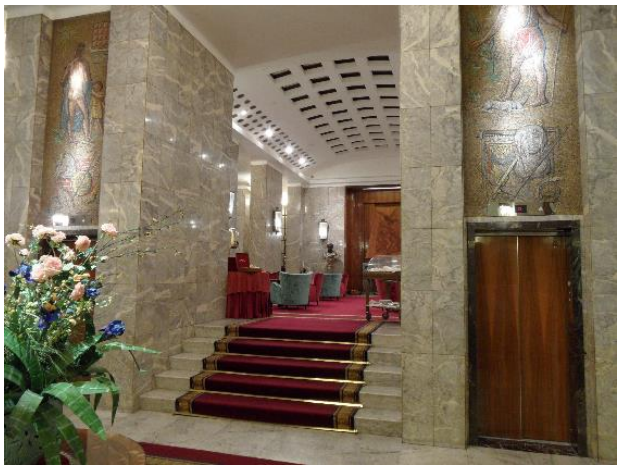

Ooit ben ik er voorzitter geweest, dus heb ik een soort permanente uitnodiging. Maar ik kan Rebecca meenemen voor verslagen en het vastleggen van afspraken. Het is dus echt een trip waar je niet heel moe van wordt, als is discussiëren met 24 nationaliteiten wel een uitdaging.

De vlucht is van Schiphol naar Roma Fiumicino, of Leonardo da Vinci airport. Met de trein ben je dan vrij snel op het grootste station van Rome: Roma Termini. Dat ligt op loopafstand van hotel Mediterraneo, een luxe hotel waar ook de vergaderingen plaatsvinden.

Helaas is er geen tijd om uitgebreid te wandelen, dus ik beperk me tot het scoren en beschrijven van een broodje.

De volgende dag is het na het werk tijd om, onder leiding van onze Italiaanse gastheer, een bezoek te brengen aan het Museo dei Fori Imperiali. Het is een vrij onbekend museum dat in 2007 is geopend “achter” het Forum van Trajanus aan het begin van de weg die naar het Colosseum leidt. Het wordt slecht bezocht, want iedereen sjouwt het forum af richting Colosseum en de Palatijn. De ingang van het museum ligt aan de andere kant van het forum en wordt dus over het hoofd gezien. Dat is volkomen ten onrechte, want de mooiste archeologische vondsten staan in dit museum. We brengen er dan ook serieus tijd door, voor we weer in een bus worden gefrommeld die ons naar een restaurant brengt. Hier eten we volgens goed Zuid-Europese gewoonte veel te laat. Daarbij moet wel worden aangetekend dat het late eten wordt gecompenseerd door de hoeveelheid.

Een gang of vijf, waarbij je er aan een of twee genoeg zou hebben. Gelukkig blijkt de collega uit Malta een instant vuilnisbak waar alles in kan, wat anderen niet meer aankunnen. Het is dan ook al na middernacht voor we weer ons hotel inrollen.

De volgende ochtend is het weer vergaderen, maar daarna hebben we een paar uur over voor het tijd wordt in de trein naar het vliegveld te stappen.

Gisteren hebben we vanuit de bus iets van een stadsmuur gezien. Tijd om dat eens terug te zoeken. De Aureliaanse Muur stamt uit 270. Daarna volgen eeuwen bouwen, slopen en verbouwen. Nu is er nog zo’n 13 kilometer over, langs de oostelijke over van de Tiber. Ik bekijk er een stukje van, waarbij je altijd langs andere bezienswaardigheden komt zoals de kerk van Pius de IX (die een groot stuk Rome kwijtraakte, nadat er in 1870 een gat in de muur werd geschoten) en de in de vorige eeuw gebouwde kerk van Don Bosco. Het is een aardige wandeling, hoewel het weer slecht is.

Aan het eind van de middag zit het bezoek er alweer op, ik stap in de trein en ga daarna met de KLM naar huis.

ROMA TERMINI: ITALIAANSE KEBAB

Er zijn vandaag zeven goede redenen om kebab te eten:
1. Je hebt geen goede reden nodig om kebab te eten.
2. Thomas had zich in een vlaag van confusion of doorgeslagen fusion afgevraagd hoe kebab en pizza te mixen was. Mijn nieuwsgierigheid naar Kebab d'Italiano was enorm.
3. Berlusconi heeft opgeroepen tot purificatie van Italië: alle buitenlandse eettenten dicht, alleen nog pizza, pasta en gelato. Kebab eten als daad van verzet staat me wel aan.
4. Instaptijd in het vliegtuig was 12.15. Te vroeg voor lunch, tenzij je bereid bent genoegen te nemen met een reuze saucijzenbroodje in de vertrekhal (voor de prijs van vier normale saucijzenbroodjes). In het vliegtuig kreeg ik een glas jus en drie chips. Daar loop ik niet op…

Aangekomen op Roma Termini voelde ik dat ik er rijp voor was: Mangiare!
5. Mijn diëtist heeft me pasta en pizza verboden, MaCA Bunga Bunga, dus ik moet mijn voedselbron zorgvuldig kiezen.
6. De laatste twee lamlendige kebaboïde broodjes waren van het type Gallus gallus, niet echt dat je zegt "the real thing".
7. De uitnodiging voor het diner van vandaag is Italiaans: "Als we nu eens rond een uur of acht verzamelen…" Dat wordt dus minimaal 21.00 uur voordat we een menukaart in handen hebben. Dus kebab en wel subito!
Het geluk is met de hongerige. Onmiddellijk links van het station Roma Termini ligt Piazza Dei Cinquecento. Hier is het direct raak. Er zit een enorme kebabzaak.
Ik storm naar binnen en vraag om een panne met Kebab.

Tijd voor reflectie en recensie.
Allereerst blijkt het geen enorme kebabzaak te zijn. Ik moet leren de kebabreflex te onderdrukken en eerst te kijken. In werkelijkheid blijken er drie kebabzaken naast elkaar te zitten met de onnavolgbare namen *Trattoria, Kebab Halal en Halal Kebab*.

Ik schuif Trattoria binnen. Door grote spiegels aan de wand lijkt het heel wat, maar meer dan een doorsnede tent is het niet. Onmiddellijk na mijn bestelling realiseer ik me dat de juiste apparatuur staat te gloeien, maar zonder rol. Ben ik weer gevallen voor de gedroogde vleesresten op magnetron temperatuur?

Het feit dat er al €3,50 is afgedragen weerhoudt me er van naar Kebab Halal of Halal Kebab te lopen. O ye of little Faith! De drukte in de zaak en de prachtige platte broden hadden me direct op betere gedachten moeten brengen. Terwijl ik aanwijzingen geef voor het beleggen van mijn broodje komen twee kebabbers zuchtend met een enorme rol aansjouwen.
Kortom: hoge omzet en echt lamsvlees.
Het product: een meer dan uitstekend broodje, waar ze eerst een dun laagje boter op smeren. De volgende laag is de sambalsaus, omdat ik ga voor de "picante". De sla is gewoon en ongewoon slap. Aan het stempel is te zien dat hij duidelijk over de datum is. Gelukkig krijg ik maar een klein beetje. Tomaten en ui zijn wel vers, en deze gaan er in redelijke scheppen op. Daarna wordt het geheel netjes afgedekt met veel goed gekruid vlees. Net laagje knoflooksaus er overheen en het geheel kan opgerold worden. De verdeling kan hierdoor uitsluitend als perfect worden omschreven.

Het oordeel. Een broodje met hoge kwaliteit, iets betere sla en het was zelfs Topkebab geweest. De kruiding van het vlees is top, goed mals vlees en lekkere tomaten en ui. Ik heb het niet op de alles overheersende smaak en bite van sambal. Dat is hier niet het geval. Het uitje daarentegen… Niet zo'n laf ajuin dat zo is doorgekweekt dat het alleen maar smaakt naar de herinnering aan ui. Zo één waarbij de enige die er tranen van krijgt het ui zelf is, op het moment dat hij terugdenkt aan zijn woeste voorvaderen die goed Hollandse recepten als hachee tot een begrip hebben gemaakt. Nee, op dit broodje was het zo'n oer-ui waar je zelfs nog tranen van in je oren krijgt. Echt top. Of ik Berlusconi er voor moet bedanken weet ik niet (in ieder geval verdom ik het), maar deze Italiaanse kebab lijkt oorspronkelijker dan in veel Nederlandse tenten. En voor de prijs kan je er niet omheen. Wie doet de andere twee tenten?

PS. Bob kan héél boos kijken. De frites hebben ze er na "die blik" niet opgedaan. Daar moet toch eens EU regelgeving voor komen.

Trattoria, Piazza Dei Cinquecento, Roma

BRUXELLES (BELGIQUE), 5 APRIL

Over deze dagtrip valt niets te melden, of het zou moeten zijn dat het een eceee vergadering is, waar ik met Lucinda heen was. Nuttige onderwerpen, leuke contacten, maar verder niets om te noteren, of het zou een verhaal over een gevuld pita broodje moeten zijn 😊

SULTANS OF KEBAB

Op een tamelijk onaangename tijd moet ik van Den Haag naar Brussel. Je kent dat wel. Eet ik nu wel vast, of wacht ik tot straks….
Er is nog ruim een half uur over voor vertrek van de trein, maar dus duidelijk rond haptijd: ik eet nu!

Geen nood, een recente kebabtour had aangetoond dat het in den Haag goed toeven is, tenzij… enfin lees er maar wat oudere verslagen op na. Ze zeggen wel eens dat toeval niet bestaat. Mijn ervaring bij station Hollandse Spoor lijkt dit te bevestigen.
Prachtige kebabzaak. Gesloten. Heeft de gemeente den Haag een ontmoedigingsbeleid ingesteld na de laatste kebabtour? Zijn alle kebabzaken in een straal van dertig kilometer rond de Haagse stations ontruimd?
Hongerig verdwijn ik in de trein. Na twee uur kom ik er loeiend van de honger uit. Een greep in mijn noodvoorraad kebabadressen en jawel, op naar de *Sultans of Kebab*.
Je zou de Sultans kunnen omschrijven als hardcore kebabbers. Fel neon licht, twee draaiende spitten met prachtige kip en lam. Rode gevel en uitgebreid menu. De kebabbers zelf in bedrijfskleding met fel rode petjes. In de zaak zijn een beperkt aantal barkrukken in de vloer gegoten. Een granieten bar en stenen vloer staan er borg voor dat je alleen jezelf kan beschadigen in het onderkomen van deze Sultans.

De kebabber vraagt me iets. Ik versta hem niet. Dit is dan ook in het Franstalige deel van de stad. En ik heb mijn oortjes in. De kebabbers herhaalt de vraag. Het is nog steeds Frans, maar nu kan ik het nu in ieder geval horen. Eén blik op de muur en…

De Goden zijn Geprezen, doe mij maar een kebab Döner met feta. Ja reporters, jullie lezen het goed, Bob scoorde nu eens geen frites, maar FETA!
Met de rest van het verhaal ben ik snel klaar: ¼ Turks brood, goed knapperige onder de plaat. Prima knoflooksaus en op mijn verzoek een klein beetje sambalsaus. En verse groenten bestaande uit witte en rode kool, tomaat, ui en sla. Alles afgedekt met een ruime laag feta. Het vlees gaat direct van de rol op het brood.

De bezoekers stromen voldoende snel door om fratsen als Bain Marie (ook niet Vlaams) achterwege te kunnen laten.

Samenvattend: dit was er weer zo een. Een kebab waarvoor we dit allemaal doen.

Je kunt hier ook op wereld dierendag heen of, als je uit de kast gekomen bent, met een vriend m/v die vegetariër is, want op het menu staat ook falafel.
Voor €4,50 praten we nergens meer over, voor een beetje meer krijg je nog veel meer. Het enige negatieve dat ik kan melden zijn de foto's. Het moest met de telefoon.

Sultans of Kebab, Anspachlaan 16 (Bij de Broeckere plein) Brussel.

ZAGREB (KROATIË), 7 EN 8 APRIL

Energies Cites is een samenwerkings-verband van Europese gemeenten. De club is opgezet door Gerard Magnin, een Fransman. Een paar jaar geleden ben ik tegen hem opgelopen, toen hij op zoek was naar een partner voor een Europees project, en hij Nederland er graag bij wilde hebben. Hij begrijpt als geen ander hoe je een subsidie-aanvrage op moet stellen om de EU een poot uit te draaien. Wel is hij daarbij in zoverre heel integer dat het geld dat hij in handen krijgt voor de projecten is, zonder daar zelf buitensporig aan te verdienen. Met de relatie tussen de tekst van een regeling en zijn aanvrage heeft hij minder scrupules. Zolang in een projectplan staat wat hij gaat leveren is hij bereid totale onzin in de rest van de aanvrage op te schrijven. We lagen elkaar onmiddellijk en hebben elkaar jaren gesteund en waar mogelijk samengewerkt.

Eceee en Energy cités werken samen aan het EU project “Energy Efficiency Watch”. Als de stuurgroep lid van het project word ik uitgenodigd om de jaarlijkse vergadering van Energy Cites bij te wonen. Om die vergadering wat kleur te geven is een korte workshop georganiseerd. Om er zeker van te zijn dat ik kom heeft hij me uitgenodigd als spreker en panellist rond het thema “*Energie Prestatie Contracten of Energy Services in de gebouwde omgeving*”. Dit onderwerp speelt in mijn team en bij IEA-DSM, dus ik krijg het stempel “nationaal expert”. Iets te veel eer, maar ik weet voldoende om er over te kunnen praten en serieus genomen te worden.

De “keerzijde” van de medaille is dat er grote blokken in het programma zijn waar ik niets mee heb, zoals prijsuitreikingen voor het efficiëntste dorp.

Het is gelukkig lente en zonnig, dus er zeer goede redenen om een paar wandelingen in Zagreb te maken.

Mijn eerste kennismaking met Zagreb was jaren geleden, toen we tijdens de vakantie met de auto op zoek waren naar een plek waar we gas konden tanken. We reden in een verzengende hitte heel lang door de buitenwijken van de stad, zonder enig resultaat. Enige aandrang om er weer heen te gaan was er niet tot een vergadering in 2005, waarbij het best een aardige stad bleek te zijn. De wandelingen tijdens deze twee dagen bevestigen dat. Gebouwen in het centrum zijn vaak geel, en hebben verder veel weg van Wenen. Uiteraard minder megalomaan, maar zeker niet minder aardig.

Verder hou ik van beeldende kunst, en dat is er meer dan voldoende.

Tijdens de bijeenkomst spreek er met iedereen die ik moet spreken (en meer), dus als het wandelen een lunch kost kan ik dat hebben. Die wandelingen geven me de kans om Knorf in Kroatië vast te leggen en… kebab te scoren.

ZAGREB, EEN POSITIEF VERHAAL!

Bewegen maakt hongerig. Lente maakt hongerig. Vliegtuig voedselvervanger maakt hongerig.

Dus daar loop ik dan op een prachtige lente namiddag door de straten van Zagreb. Iedereen zit op een terras, de enige die staan zijn obers en stoelzoekenden. En ik.
Een eindeloze rij van braadworstverkopers, ijsstalletjes, pizzabakkers en donut tenten wordt gescheiden door terrasjes die spontaan uit de stoeptegels zijn ontsproten. Alleen de kebab ontbreekt.

Uiteindelijk vind ik op de Masarykova Ulica "*Pizza Roma, sandwich bar, pizza restaurant en kebabber* ".
Mismoedig ga ik naar binnen. Alleen de gedachte, dat ik een nog negatiever verhaal schrijf dan de vorige reporter, houdt me een beetje op de been. Wel bedenk ik hoe kebab rapporten uiteindelijk evolueren tot een olympische sport. Bij die sport worden broodjes Sphinx zo ver mogelijk weg gegooid. De score wordt bepaald door een combinatie van afstand en fragmentatie bij inslag. Vrouwen gooien met broodjes tot €5,50, mannen tot € 7,50, maar misschien ontstaat er ook wel een allround kampioenschap….
Binnen in de zaak staat een keurige grill, die blinkend is gepoetst en werkeloos op me te wacht. Ik verzamel moed en zeg "*One kebab please* ".

Mijn eerste reactie, op het antwoord dat volgt, is kijken of mijn IPod wel uit is. Dan zinkt de diepe betekenis van wat er wordt gezegd langzaam bij me binnen. "*Ik heb geen rol, gaat niet hard genoeg om deze tijd, en dan verkoop ik het niet. Ik heb wel pizza".* Zoveel eerlijkheid vraagt er om dat ik drie pizza dozen meeneem. Mijn Hollandse geest laat me gelukkig niet in de steek: "*Nee ik wil kebab!".*

Het goede in de mens verbleekt niet aan de andere kant van de balie. Niets van "*Ik jaag wel twee ratten weg en haal iets door de bain marie*", maar "*Dan moet je even terug lopen naar het centrum".*

De barmhartige Samaritaan (kijk hier geef ik toch mooi even mijn leeftijd weg) gaat zelfs een stap verder. Op mijn plattegrond wijst hij kebabstraat aan en vertelt exact waar de beste bakker van Zagreb zit.

Er van overtuigd dat ik slachtoffer ben van een verlate 1 april grap, vertrek ik naar de andere kant van het centrum. Op de Tkalčićeva ulica blijkt dat ik echt met Een Goed Mens heb gesproken (al was het alleen maar omdat hij me naar **de** uitgaansstraat van de stad stuurt). Verschillende kebabzaken liggen verscholen achter de terrasjes, die hier ook al bijna manshoog zijn.

De keus valt op *Izlozba – Mega Kebab*, die ongeveer op de plek ligt die door Vriend Italiaan is aangewezen.

De grill kan hier niet allen hoger en lager worden gezet, maar kan ook op verschillende afstanden van het vlees worden gezet. De Kebabber draait het spit rond tot hij de juiste stukken lam vindt. Een eigen gebakken vloerbroodje gaat onder de grill.

Normaal geeft ik weinig om gras op mijn brood. Erik van Muiswinkel heeft het ooit eens samengevat ik het prachtige lied *"Er zit weer sla op mijn brood"*. Hier gaat er een combinatie op van vrij veel harde tomaat, kool, sla, ui en veel augurk op en dat is me lekker!

Deze salade wordt gecombineerd met knoflook- en hete tomatensaus. Beiden lijken, met als het broodje, eigen maak te zijn. Persoonlijk vind ik deze krachtige tomatensaus beter dan sambalsaus. Een lading vlees maakt het product af. Na afdracht van 25 krn (de krn, oftewel de rat, is de Kroatische munteenheid), zeg € 3,75, kan ik het geheel naar binnen schuiven.

De smaak, de smaak! Mijn kameraad K kijkt er hongerig naar. Hij mag met mijn broodje op de foto, maar begrijpt de hint dat er volgens mij, met een beetje moeite, nog wat vlees bij kant.

Alleen de verdeling had een fractie beter gekund. Dit was weer zo'n begin als konijn en eindig als wolf broodje.

Toch ik haal er zo weer een. Wat een afwijkend en sensationeel broodje door de heerlijke salade en de goede saus. Op de terugweg vraag ik me af of Vriend Italiaan nu deze tent of City Kebab 50 meter verderop bedoelde. Eigenlijk maakt het me niet uit, ik ben dit goede mens dankbaar.

Izlozba, Tkalciceva Ulica 53 Zagreb, Kroatië

EN VERDER

De wandeling brengt me verder langs de kathedraal van Zagreb. (Formeel de "Kathedraal van de Hemelvaart van de Heilige Maagd Maria en Sint-Stefanus en Ladislaus"). Deze kerk stamt uit de 12e eeuw, maar door aardbevingen is hij diverse keren zeer zwaar beschadigd. Eind 19e eeuw is de laatste verwoesting geweest. De architect van dat moment heeft twee ongelijke torens laten bouwen "om de invloed van de natuur" te laten zien.

Daarvan kan je vinden wat je wilt, maar het eindresultaat is zeker mooi. Het communistisch regiem van Tito had niets met de kathedraal, dus na WOII was er 50 jaar verval. Tot de dag van vandaag wordt gewerkt aam herstel. Binnen is het mooi opgeknapt, met een heuse heilige in een glazen kist.

Buiten staan de resten van de oude stadsmuur, compleet met een paar torens. Het bijna Pasen. Bij ons een aanleiding om paaseieren te zoeken. Dat is hier niet nodig. Het plein voor de kathedraal, aan de Ulica Tome Bakača is vol gezet met manshoge beschilderde eieren. En ik moet ze nageven, dat is prachtig gedaan.

Met nog een rondje door de stad en een afsluitende vergadering is het alweer voorbij en kan ik naar huis. Er is geen goede lijnvlucht naar Amsterdam. Eigenlijk stelt het hele vliegveld van Zagreb in Velika Gorica niets voor.

Er staat een leuke oude houten kapel naast, de Drvena Kapela Ranjenog Isusa. Het oorspronkelijk gebouw gaat terug tot 1337.

Leuk om een keer omheen te lopen als je toch te vroeg bent, al is de huidige versie uit de 19e eeuw.

Een propellervliegtuig brengt me vervolgens naar Wenen, waarna Lufthansa me verder naar Amsterdam vervoert. Niet allemaal even soepele aansluitingen, maar het heeft het voordeel dat de verslagen (voor opdrachtgever & kebab) af zijn als het vliegtuig op Schiphol landt. Op de volgende pagina een extra overzicht van de kunst die tijdens de wandeling door de Kroatische hoofdstad is gefotografeerd.

PARIJS (FRANKRIJK), 18-20 APRIL

Het Ierse energieagentschap SEAI heeft ons uitgenodigd om bij het IEA in Parijs te komen praten over betere communicatie. IEA doet prachtig werk, van hoog wetenschappelijk niveau, maar er is relatief weinig aandacht voor de resultaten. Als vicevoorzitter van DSM en voorzitter van de EGRD ben ik een van de genodigden. Ik reis via Sittard – Maastricht – Luik richting Parijs.

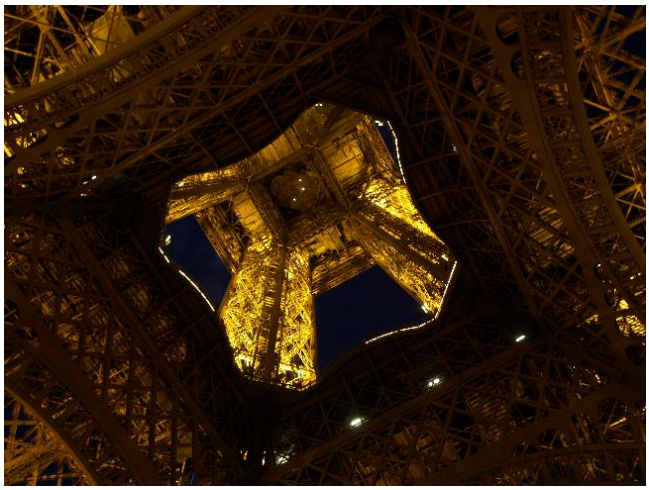

De overstap in Luik geeft me de kans iets van het waanzinnige nieuwe moderne station daar te zien[3]. Tegen de tijd dat ik bij hotel Tour Eifel aan de Boulevard de Grenelle kom is het al donker aan het worden. Eigenlijk is er alleen nog tijd voor een wandeling rond de Eifeltoren en langs de Ecole Militaire. Alles staat als altijd in het licht, en het is vrij rustig. Dat geeft me de kans wat aardige foto's van de toren te maken vanuit minder alledaagse hoeken (en zonder selfiestick).

De volgende ochtend is het werken geblazen, maar aan het eind van deze dag is er geen gezamenlijk diner, wat me de kans geeft een wat langere wandeling te maken. De metro brengt me naar de Place de la Republique, vandaar is het een leuke wandeling via de Place de La Bastille naar de haven van Parijs, waar ik al heel lang niet meer ben geweest.

Uiteindelijk kom je dan uit bij de Seine, en kan je rechtsaf richting hotel. Daarbij is het druk langs de kades langs de rivier. Iedereen geniet van het mooie voorjaarsweer, zelfs georganiseerde deelnemers aan een fietstocht met gele hesjes. Op dit soort plaatsen is aan straatmuzikanten nooit een gebrek. Deze keer spot ik een paar bijzondere. Een trio speelt op metalen schalen, de Hang. Deze is in 2000 ontwikkeld in Zwitserland, met de steeldrum als voorbeeld. Via Ile St. Louis en Isle de la Cité kom je dan langs de Notre Dame en bij de zuidelijke Seine oever. Daarbij krijg je honger. Hoe dat is opgelost staat in het volgende kebabreport.

Uiteindelijk is het donker als ik weer bij het hotel aankom.

De volgende dag is het markt onder de metrolijn die, voor het hotel, hoog boven de grond rijdt richting Bir Hakeim, om daar over de rivier naar het noorden te gaan. Het is een van

[3] Een ontwerp van Calatrava.

alles wat markt, met kaas, vis, ondergoed, Dvd's en andere meuk die je niet nodig hebt. Maar het is een aardige route richting de Australische ambassade, waar het IEA in gevestigd is. Na de bijeenkomst is het een sprintje trekken naar Gare du Nord voor de trein naar huis.

DRUIP KEBAB – MERDE

Bob houdt van wielrennen. Sinds kort heb ik een rode vetlederen bank vanwaar ik deze sport perfect kan volgen. Fietsen is een overzichtelijke sport. Ze gaan van A naar B. Aangekomen bij de meet proberen ze elkaar fietsje te lichten. Zolang ze niet vol op de petat gaan is dat een kwestie van geven en nemen.

Mooi is hier het eigen taalgebruik van de wielersport. Wie de vorige zinnen al moeilijk vond, wat dacht je hiervan: *De klasbak reed met het snot voor de ogen. Na den afzink, leek hij op het grote mes aansluiting te vinden bij de bus maar ging alsnog op een hoop op het vals plat. Later verklaarde hij hongerklop gehad te hebben*.

Met een dag vergaderen achter de rug en nog zo'n dag voor de boeg is het tijd voor lichaamsbeweging. Het overmatig aanwezige voorjaar telt daarbij als extra bonus.
In Parijs doe ik dat als volgt: neem een metro naar een plek waar je al een tijdje niet geweest ben, en loop dan terug naar het hotel aan de Boulevard de Grenelle (waar een hall of fame nu definitief verdwijnt). Onderweg mediterend over Maarten Ducrot of zaken die er wel toe doen. Een overzichtelijke aanpak, waarbij je alleen moet oppassen geen hongerklop te krijgen, omdat je een paar stations te ver gaat en het parcours daardoor te lang is. Dat laatste leek me stug, de stad heeft ruim voldoende voedsel verstrek punten. Direct op de Place de la Republique zie ik een "Sandwich Grec". De Arabische teksten er om heen maken het aannemelijk dat we hier praten over een recht toe recht aan kebabber.

Ik ben echter nog aan het begin van deze wandeletappe, dus laten we kijken of er meer is. Rond het Ile de la Cité worden mijn ingewanden onrustig. Nog geen hongerklop, maar zeker een trek roffel. Ik herinner me op de zuidoever van de Seine wat broodjeszaken gezien te hebben. Op de Rue de la Huchette, onmiddellijk achter de Notre Dame, blijkt mijn geheugen in takt te zijn. Veel Griekse restaurants, die herkenbaar zijn aan het servies dat ze voor

de deur kapot flikkeren (vraag me niet waarom, ik heb al moeite met wielercommentaar).

Er tussenin zit Asteria, verstrekker van kebab en sandwich Grec.

Voor €4,50 koop ik een halal Döner lam. Het zouteloze brood wordt even op een plaat gekwakt. Daarna wil kebabber er frites op kieperen. "*Pas de frites*" roep ik nog maar eens. Daarvoor krijg ik extra vlees, dat lijkt ok, maar het grote mes komt er niet aan te pas. Het komt uit een voor de klant onzichtbare bak. Het eindproduct gaat mee naar de Seine, waar ik het op de kade op denk te eten. Ineens zie ik vlekken op mijn broek. De tuut waarin het broodje is verpakt is van onder open en de olie en vetmassa druipt er in aanzienlijke hoeveelheden uit.

Totaal oordeel: Niet doen! (Voor de Franstaligen: *Mon Dieu, mon Dieu, ayez pitié de moi et de ce pauvre peuple*)

Het brood is zouteloos en taai. De blanke saus is fris, maar er zit te weinig in, en concentreert zich rechts, boven in het broodje. De sla/tomaat combinatie is fantasie- en smakeloos. In de vitrine lag veel meer keuze, maar in een soort balletje-balletje heeft hij ui, kool, olijven en augurk weten te missen. Een kwartier nadat ik een kwart heb weggegooid begint mijn maag te linkeballenen gaat vervolgens op een hoop. (Voor mensen die niet naar fietsen kijken: Er start een re-enactment van een kleine tsunami, net onder het middenrif). Ik los het op met een halfje melk, maar wat een bagger voer is dit. Mijn maag is normaal niet uit zijn ritme te krijgen, maar door dit crisisvoer is het duidelijk pootje gelicht. Asteria krijgt van mij de tob-kebabber trofee. Merde! Deze lui moeten gewoon met een gewicht aan de voeten de Seine in. Voor den afzink.

Asteria, Rue de la Huchette, Parijs

WASHINGTON D.C. (VERENIGDE STATEN) 26 - 30 APRIL

Hierbij het verzoek om met twee personen deel te kunnen nemen aan de ExCo van IEA-DSM in Washington.

H. is operating agent in een Monitoring Task binnen het IA. Zijn reis- en verblijfkosten worden betaald uit het Task budget. Hij begint zijn reis in Korea en gaat vervolgens in Atlanta langs om het werk van de Task uit te voeren. Daarna komt hij naar de ExCo om te rapporteren over zijn werk en deel te nemen aan the operating agents overleg.

Ik ben het officiële ExCo lid, daarnaast ben ik in dit gezelschap penningmeester, vicevoorzitter en de 2e dag waarnemend voorzitter (of voorzitter, de tijd moet het nog leren). Daarnaast moet ik terug rapporteren als vertegenwoordiger in de Electricity Working Group van de EUWP. Ik wil het bezoek aan DC tevens gebruiken om met Bob Marlay en Greg Zamunda af te stemmen over de verdere voortgang van de Experts' Group on E&D priority setting & evaluation. Dit doe ik als voorzitter, de VS vervult de rol van vicevoorzitter.

Financiering van deze reis valt onder de PEI opdracht.

Het is een golfbeweging. Soms gaat men er van uit dat je, als je in het buitenland moet werken, je daar ook heen moet. In andere perioden is er ineens achterdocht als het gaat om reizende ambtenaren en moet de directie toestemming geven. Het ene jaar voor alles, het andere jaar alleen voor intercontinentale vluchten. De beweging wordt bepaald door jaloerse ambtenaren op het kerndepartement, die klagen over onze buitenlandse aanwezigheid, zonder te weten wat hun directe collega's ons hebben opgedragen. De tegenbeweging komt uit onze directie, die onze aanvragen moet beoordelen en een antwoord formuleren. Zeker als Europa, en daarmee dus ook Brussel, iedere dag beoordeeld moet worden, zijn ze er redelijk snel klaar mee. In het tekstblok een voorbeeld van een gecombineerde aanvrage. Alleen de tekst. Formele blokken met data, reisnummers, archief verwijzingen, budgetreserveringen en het van wie/aan wie etc. zijn weggelaten. Kortom bezigheidstherapie.

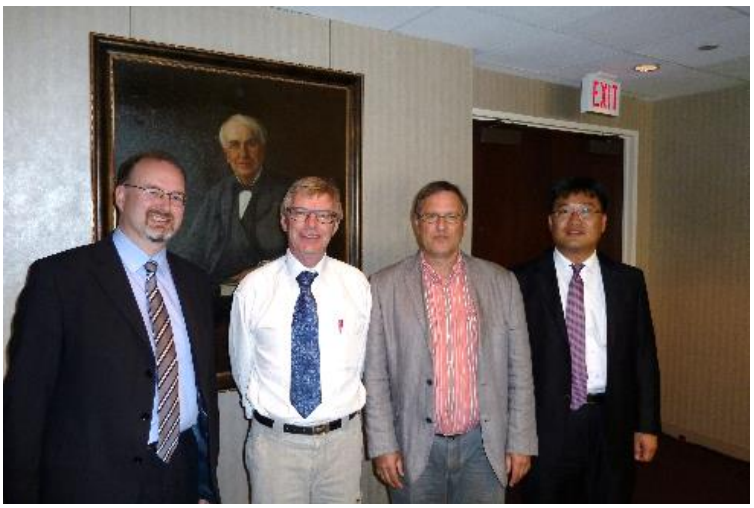

Wel is er een antoord op de vraag in de memo hoe ik uit D.C terugkom. Het is als voorzitter van IEA-DSM. Uit de tekst blijkt ook dat er een stevig programma is, maar met beperkte verplichtingen. Dus aan het eind van de middag is er deze dinsdagavond voldoende gelegenheid om te wandelen… en op zoek te gaan naar kebab.

Intercontinentaal vliegen we business, dus je komt niet heel afgedraaid aan op vliegveld Dulles in D.C.. Onderweg goed eten en voldoende entertainment, zo kijk ik een aflevering Glee, simpeler kan het niet worden. Lastiger is de gang naar de stad. Er is al jaren sprake van de aanleg van een goede OV verbinding met het centrum, maar uiteindelijk eindig ik weer in een taxi die me afzet The Liaison Capitol Hotel op 415 New Jersey Avenue NW. Daarbij krijg ik van de chauffeur een tip. *"Als je goed wilt eten, kan je hier overal in de buurt terecht, maar als je goed en betaalbaar wil eten moet je naar Union station gaan. De foodcourt daar is uitstekend en echt niet duur!"*

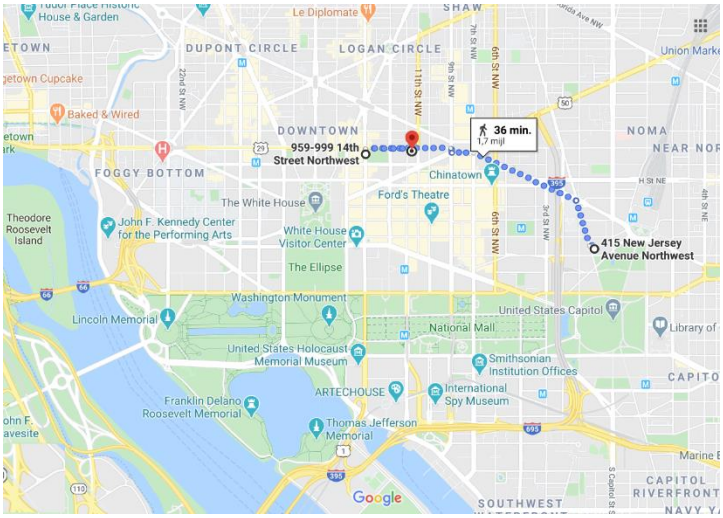

Dankzij de goede internet verbindingen in het hotel heb ik al snel een lijst met kebabadressen, Union station bewaar ik nog even. Ik kies voor K street NW, ook omdat die richting nieuw voor me is. De wandeling brengt me al snel langs Starbucks, dus met een goede koffie kan ik vooruit. Het hotel ligt ter hoogte van D-street, en het is een stevige tippel om naar K-street te komen. Voor wie D.C. niet kent: het is een rechthoekig grid met van noord naar zuid straten met een letter "naam", en van oost naar west hebben de straten een nummer. In het centrum ligt "The National Mall" met aan de ene kant de Lincoln Memorial en aan de andere kant Capitol Hill. Aan de andere kant van the Mall begint de Letter- en nummering van straten opnieuw, maar dan met de aanduiding SW. Er zijn ook wat diagonale straten, die allemaal Avenue heten. Ik loop via Madison Avenue van D naar K (NW) waar het Kebabrestaurant inderdaad blijkt te zijn, hieronder in detail beschreven in het verhaal "vis kebab".

Maar eerst nog even over de wandeling. De omgeving van the National Mall stijf staat van de ambtelijke poeha. "Showing off" krijgt een nieuwe betekenis met de talloze overheidsgebouwen. Er zijn veel koepels, zuilen, marmer en net even te brede straten en grasvelden. Naarmate je dichter bij K street komt wordt het allemaal armoediger, hoewel het nog wel leefbaar en veilig is.

Na het eten loop ik nog even door naar Franklin Square met het Commodore John Barry Statue, een van de zeer vele oorlogshelden beelden in de stad.

Wat ik echt leuk vind zijn alle eekhoorns die er rondhollen.

Maar het wordt al laat, dus na de eekhoorn-fotojacht is het tijd om via Pennsylvania Av. terug te gaan. Met wat kleine bochten zie je dan ook de voorkant van het witte huis en wat andere bekende gebouwen zoals het Washington Monument, het Hoog Gerechtshof en wat ministeries. In de richting van het Capitool maak ik ook nog een foto van “the old postoffice”. Helaas heb ik deze trip geen tijd om even naar binnen te gaan om wat foto’s te maken van dit gebouw met de karakteristieke toren. Sinds enige tijd staat het op de lijst van officiële monumentale gebouwen[4]. Wat me opvalt is dat de verschillende diensten in dit regeringsgebied een wedstrijdje lijken te houden wie de mooiste lamp heeft. Mocht je er ooit in de avond lopen: het is iets om naar uit te kijken.

Tegen de tijd van ik bijna bij het hotel ben is het echt donker. Dat geeft dan wel weer de mogelijkheid een mooie foto te maken van het verlichte Capitool.

Op de kamer wordt de mail nog even afgehandeld, waarna het tijd is om te pogen voldoende slaap te pakken voor de eerste echte werkdag. Jetlag is a bitch!

[4] Dit weerhoud Trump er enkele jaren later niet van het gebouw te komen en architectonisch volkomen te verkrachten.

Waar liggen de grenzen van het kebab verslag? De gyros en de shoarma vallen af. De "Sandwich Grec" is daarentegen in een aantal landen een gewone kebab.

Je zou kunnen zeggen dat er een onderdaan uit het land der Kebabbers moet werken. Kebabië is echter, net als Atlantis, een mythe. Ik ga daarom voor zaken die zichzelf als Kebab tent verkopen. In het rapport kunnen we dan altijd nog orde op zaken stellen.

Via Google heb ik op de gebruikelijke wijze de kebabtenten uit mijn omgeving teruggevonden. Er is nogal een reeks en ik heb zin in iets bijzonders. Daardoor valt de keuze op Mayur Kabab House. Kabab, niet kebab, maar dat rekenen we ook goed. Da House wordt bevolkt door Indianen. Deze Indianen zijn van oudsher de buren van de Pakistani en de Bangladeshjers, al wordt dat hier allemaal Asian Americans genoemd.
Ik word vriendelijk verwelkomt en achter een tafel gezet. De Non Native Americans geven me direct een koel glas water en een menukaart.
Ik besluit om voor linzensoep en viskebab te gaan. "*Dat zijn alle twee voorgerechten*" zegt de Indiaan. "*Klopt*" is mijn reactie, "*Ik ben net uit Europa binnen gerold en moet niet denken aan een volledige maaltijd. Voor mij is het 01.30 uur"* (Daarbij negeer is voor het gemak even het gegeven dat vele kebabreporters vaak pas om deze tijd op rooftocht gaan).

De vraag of ik mijn eten "spicy" wil doe ik af met "*Een Heel Klein Beetje* ".

Buiten mededinging, maar wel relevant:
de Linzensoep. Deze verschijnt op tijd ("*U krijgt de linzensoep na 5 minuten, voor de kebab hebben we 10 minuten nodig"*), en is heerlijk. Na twee happen is mijn verkoudheid weg en hebben geen van de sinussen nog last van het stijgen en dalen van het

vliegtuig. In een klap over, dankzij de spicy kruiden. De zure room en de koriander maken het tot een wel heel smakelijk geheel.

De ober komt weer langs met de vraag of het niet te heet was. Ik hou me groot, dankbaar voor de medicinale bijwerking van het product en beweer dat het excellent was. "*Ah, U Gaat Dus Echt Voor Heel Mild Gekruid*" is zijn oordeel en hij swingt terug naar de keuken aan het eind van dit bruine restaurant om te vertellen dat de kebab niet heter moet.

Het is erg stil in deze tent, terwijl er maar liefst 6 personeelsleden zijn. Een koppel dat na mij komt wil op het terras eten. Dat kan, als ze geen alcohol willen. Verslagen over strooptochten in Den Haag gonzen weer door mijn hoofd.

Dan komt de kebab, met een schaaltje groene en een schaaltje rode saus. De groene is heet, sorry, de naam heb ik niet verstaan. De rode is mild en zoet. Dit blijkt een tamarinde saus te zijn. Mild? In andere rapporten zou staan de saus een zeer pittige bite heeft. Wat de groene saus betreft: zodra de rode kleur uit hete sauzen verdwijnt is voor mij de brandweer nodig.

De vis is zalm, met een kruiding die de naam kebab rechtvaardigt. Er ligt een salade van paprika, tomaat en ui over.

Het oordeel: $ 7,95 is tamelijk prijzig voor de hoeveelheid. Het is ook niet heel veel voedsel, maar daar was ik voor gewaarschuwd. De vis echter perfect gekruid en tot in perfectie gegrild. De groenten zijn zeer vers en van prima smaak (niet zo van je krijgt drie groenten en ze smaken allemaal naar groente nummer vier: gras).

De ober legt uit dat een maaltijd uit hun deel van Azië altijd stevig gekruid is en met echt voedsel, zodat je aan één maaltijd per dag genoeg hebt. Dit in tegenstelling tot de Wendy's en de Taco Bells, waar je een aantal keren per dag langs moet om een beetje een vol gevoel te blijven houden.

Voor hem, en voor de vriendelijke vrouw die mijn glas met water vol houdt, geldt dat zo te zien, er zit geen gram te veel aan. De rest van het personeel verdenk ik van bij smikkel bij KFC en de Burger King.

Alleen al door de vriendelijke bediening is dit een plaats waar ik zo nog een keer heen ga. Dan liefst met zijn tweeën, want dan kunnen we voor $ 25 de kebabschotel van het huis doen, met selectie van alle dode dieren. Omgerekend zit je dan op ca. € 10 pp en dat is acceptabel voor een goed en vriendelijk restaurant.

Mayur Kabab House
1108 K Street Northwest, Washington D.C.

AAN HET WERK

Woensdag is een "tussendag". De laatste stukken voor de IEA-DSM stukken zijn binnen, dus ik kan de vergadering voor de komende twee dagen voorbereiden. Daarnaast is er het overleg met Bob en Greg. Dat gebeurt bij DOE, het Departement of Energie. Het grootste probleem is het gebouw binnenkomen. Ik sta in de archieven, dus als ik op tijd ben aangemeld heeft de inlichtingendienst hun werk kunnen doen. Dat hebben ze deze keer, dus na een indrukwekkend aantal scanners en mannen met grote wapens gepasseerd te hebben mag ik vergaderen in het verder vrij troosteloze gebouw. Het prettige van de twee gesprekspartners is dat ze dezelfde kant uit willen in de energiebesparingswereld, dus zonder te veel problemen wordt het werk afgehandeld en kan IEA EGRD vooruit met vergaderingen in Baden en Parijs, waarover later in dit verhaal meer.

Naast het "kantoorwerk" is tijd over voor serieus wandelen, en eten moet je in ieder geval, nu naar Union Station. De plek ken ik, maar de tip van chauffeur bepaalt me er bij dat ik er opnieuw moeten kijken. Voor het resultaat wil ik verwijzen naar de foto: veel voor weinig.

De tijd die over is besteed ik, naast de wandeling, aan twee musea: het National Museum of American Historie en het National Aquarium.

Het eerste is onderdeel van het Smithsonian, en dus gratis. Het idee “geschiedenis” moet je niet al te serieus nemen. Een hele oude USA vlag en de stoel van Archie Bunker zijn onderdeel van de uitstalling. Evenals een reeks oude auto’s, treinen en karren, de originele muppet poppen en een beeld van Dombo.

Het aquarium is aardig, met een aantal zoutwaterbakken, maar verder ben je er zo

doorheen. Wel scoor ik een aantal delen van mijn favoriete strip Sherman. Het aardige van business vliegen is dat er wel een kilo bagage extra mee terug kan 😊.

Daarna is het met een bocht terug naar het hotel voor nog wat werk.

De donderdag begint met een korte wandeling in naar Pennsylvania Av. daar zit EEI (Edison Energy Institute), die als gastheer optreedt. Ze zijn wat panisch voor foto’s, dus helaas geen beelden van het monumentale interieur. Wel van de hotdog die als ontbijt wordt gescoord. Het is hun nationale trots, dus ik zal er, in ieder geval op de site Kebabreporters, geen kwaad van spreken.

We eindigen niet al te laat, want we zijn door EEI uitgenodigd in het trendy Zaytinya 701 9th St NW. Dat ligt vlak bij de National Portait Gallery. Er is net voldoende tijd om een kwartiertje in dit prachtige museum te kijken (het valt ook onder het Smithsonian). Ze hebben onder meer schilderijen van alle Amerikaanse presidenten. Maar ook zonder dat is het meer dan de moeite.

De vrijdag begint met het laatste deel van de vergadering. De meeste moeten nog bijkomen van de hele lange, maar uitstekende, maaltijd van de avond ervoor. Omdat dat ik inmiddels voorzitter ben kan ik er goed mee leven: de vergadering loopt met goed gevulde mensen bijzonder voorspoedig. Het blijkt zelfs mogelijk een foto van de balie van EEI te maken, waardoor het kapsones gehalte van het gebouw nog een beetje getoond kan worden.

De mensen zelf zijn vriendelijk, dus feitelijk kan je nauwelijks een betere vergaderlocatie voorstellen.

Na de vergadering hou ik een paar uur over. Tijd om weer de stad in te gaan.

Bij de wandeling van EEI naar het parkgebied in het centrum kom ik weer langs de Smithsionian Musea. Ik kan de verleiding niet weerstaan en loop ook nog even binnen bij het gebouw dat is gewijd aan lucht- en ruimtevaart. Er is veel origineel NASA materiaal, en daarmee een indrukwekkende verzameling, evenals ander origineel materiaal 😊

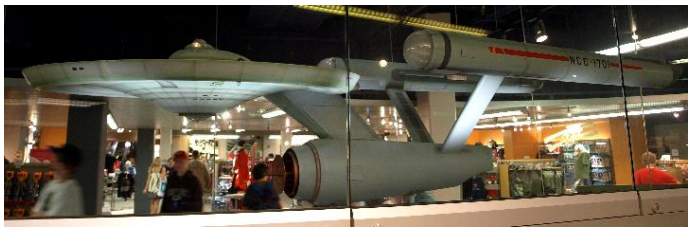

Sinds mijn laatste bezoek zijn er twee nieuwe “grote” monumenten opgericht, ergens rond het park dat tussen het Witte Huis en de Potomac ligt. Allereerst is er een WOII monument opgericht door Bush. In de opdrachtverlening moeten de termen “Chauvinistisch” en “Protserig” gestaan hebben. Een oorlogszuchtig volk als de Amerikanen vinden het vast prachtig, persoonlijk geef ik de voorkeur aan de monumenten van Vietnam en Korea, die op een steenworp afstand liggen.

Verder is er een beeld van Einstein, en dat is dan wel weer erg leuk.

Je bent dan al bijna bij het Lincoln Monument, dat altijd wordt overspoeld door de meest uitlopende groepen. Zo zie ik nu “the class of 2018” (ze gaan uit van hun afstudeer jaar), een Christelijk orkest en “niet zo random” toeristen.

Ongemerkt leg je zo heel wat meters af.

En morgen is er nog een dag. De vlucht naar huis is aan het eind van de middag, en als voorzitter kan je het niet maken voortijdig te vertrekken. Dus vlieg ik op zaterdag terug, en zal ik nog een keer hier op jacht moeten naar een warme maaltijd.

De verder wandeling staat vermeld in het kebabreport, dat het resultaat is van de speurtocht..

AFGHAANSE KEBAB UIT D.C.

Werken buitenshuis betekent buiten de deur eten. Na Turks in een Grieks Restaurant, gerund door Hispanics, Indiaas eten gerund door een stel uit Mongolië en nog wat van die culturele melting pots ben ik begonnen aan een “ik zie wel” wandeling. Stiekem wel met een noodvoorraad kebabadressen.

Voor kaartlezers: van Union Station naar het Lincoln Monument, en van daar naar Dupont Circle.
Daar aangekomen vind ik dat ik, volgens de universele rechten van de Kebabeter, recht heb op vlees.
Onderweg had ik gezocht naar een “walk of fame” van Kebab eters (of een Hall of Meat, zie maar).

Niets van dit alles, het lot bracht me bij FoodCorner Kabob House. Foodcorner is Afghaans. Dit blijkt al uit de gevel waar een Afghaanse en Amerikaanse vlag trots wapperen (het was waaierig). Je moet de trap op om de zaak binnen te gaan. Scheelt

weer in de bermbommen denk ik, en stap binnen.
Foodcorner moet het hebben van de bezorging en de afhaal. “Save Time, Order On Line” is het motto. In de zaak zit een man. Hij heeft traditionele Afghaanse muts en een traditioneel Amerikaans omvang. Achter een tafeltje geniet hij van de Ronde van Normandië. Er wordt vriendelijk geknikt. Het menu is uitgebreid. Drie soorten viskebab, vele soorten vleeskebab, met meerdere combo’s.

Ik ga voor de kebabsalade rund. Licht verontrust reken ik af $12,45 voor de salade en een pint Sadaf (Een oostelijke Ayran). Nergens een vleeschrol, wat moet er worden van de wereld?

De man die heeft afgerekend duikt achter de toonbank. Als hij weer verschijnt staat hij met een kopje soep in zijn handen. “HIER, ON THE HOUSE!” Nu ben ik een soepliefhebber, maar helaas, hier maak ik niets van dus, samenvattend, smakelijke Afghaanse Soep.

Inmiddels heeft zich uit een koelkast een stapeltje rund gemanifesteerd, die kundig aan het spit wordt geregen. Dit wordt in een hypermoderne installatie gehangen.

De sla is eenvoudig (tomaat, ui, sla, feta, kool, paprika), maar heel erg vers. Er zit een zeer smakelijke knoflook-groen kruiden saus bij. Daarbij krijg ik een Afghaans vloerbrood. Het is plat, met koddige gaten.

Het eindoordeel: perfecte maaltijd. Vlees is goed gekruid en ruim aanwezig. Broodje is een extra ommetje waard. Helemaal vers, en nog warm. Op tafel staan diverse flessen waarmee je
het product heter en zuurder kan maken. Was niet nodig.

Op de internetpagina die ik gebruik scoren ze maximaal. Niet alleen voor de kwaliteit, maar ook voor vriendelijkheid. Ik geloof het. Prima tent!

FoodCorner Kabob House, 2029 P Street NW, Washington D.C.

EN WEER NAAR HUIS..

Vanmiddag is het weer vliegen geblazen, maar nadat ik gisterenavond de mail heb afgehandeld is het nu zaterdag en heb ik, zolang we niet vliegen, vrij.

De bagage blijft in het hotel en ik ga weer op sjouw. Eerst in de omgeving van het Capitool. Er zitten nogal wat vogels, waaronder de Amerikaanse roodborst en de Rode Kardinaal.

De laatste is duidelijk mijn favoriet. Van het Capitool bekijk (en fotografeer) ik deze keer vooral de details, alle beelden die er voor op en aan staan en zitten.

Van daar gaat de tocht verder naar het zuiden van de stad. Zodra je twee blokken van het Capitool bent verwijderd zijn de toeristen weg en kom je terecht in het “echte” Amerika. De huizen zijn niet langer protserig en zelden hoger dan drie verdiepingen. Er zijn allerlei winkels en markten, dus in feite een prima gebied om eens door te wandelen.

De huizen zijn ook vaak al wat ouder. Zo vind ik nog een rijtje dat is gebouwd in de Victoriaanse stijl.

Langzamerhand wordt het amuseren verstoord door het feit dat ik botweg honger krijg. De oplossing is simpel, terug naar Union Station, en daar een broodje scoren. Daarmee is de ochtend wel om, maar de vlucht is echt pas vanmiddag. Dus er is tijd om nog twee gratis Smithsonian musea te bezoeken. De eerste is het postmuseum, vlak naast het station. Het plan is alle Smithsonian musea in de loop der jaren te bezoek. Hoewel postzegels me weinig doen, is dit zo dichtbij dat ik het nu maar onmiddellijk mee pak.

Het is een museum is een verrassing. Ja, ze hebben er postzegels, kasten met laden vol met postzegels van over de hele wereld. Maar ook een verzameling brievenbussen. En

transprotmiddelen voor post. Daarover moet je niet gering denken. Er hangt een van de eerste postvliegtuigen (en een aantal latere), er zijn postkoetsen, bestelbusjes en een model van een rader-postboot. Een posttrein is verder uitgewerkt, met een verdeelcentrum waar de post onderweg, tijdens de rit, uitgezocht kon worden.

Dit inclusief met een reeks originele postzakken.

Uiteraard is er daarnaast ruimte voor good old American chauvinisme: bobo beelden en post van het front. Mijn conclusie is dat dit museum de hoge standaard van Smithsonian op de sloffen haalt en alleen al vanuit algemene interesse absoluut de moeite is.

De laatste stop is alweer een museum. Het is de nieuwste in de reeks en ligt op de National Mall, het dichtst bij het Capitool. Het Museum of Native Americans is om meerdere redenen de moeite waard. Allereerst uiteraard het onderwerp. Het geeft een meer dan uitstekend overzicht over geschiedenis en leven van indianen, een term die je hier zeker niet moet gebruiken. Daarnaast is er ruim aandacht voor de vervolging van en massamoord op de oorspronkelijke bevolking. In combinatie met de prachtige manier waarop dit museum is ingericht geeft het een beeld waar je niet omheen kan als je een zo compleet mogelijk beeld van de USA wilt hebben. Tot slot is er dan het gebouw waar dit alles in gevestigd is. Uitgaande van de cultuur van de doelgroep is er een architectonische topprestatie van gemaakt.

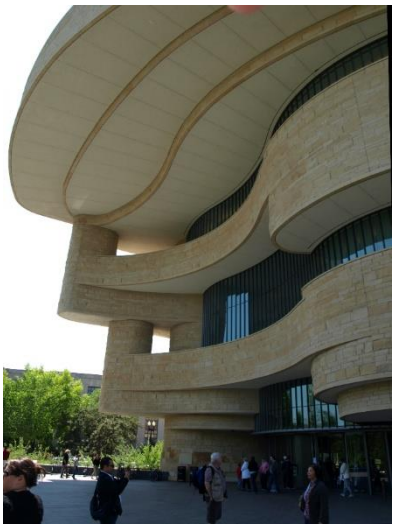

Dan is het tijd om terug te gaan naar het vliegveld Dulles. Dat gebeurt in een luxe limousine. Het hotel biedt de rit goedkoper aan dan een reguliere taxi, dus ik zeur niet. Op Dullas verwacht ik weer heen en weer rijden tussen terminals met de rare bussen die dit vliegveld kenmerkt. Het blijkt dat ze een eerste treintje af hebben dat gewon ondergronds gaat. Maar verder: business as usual en met de KLM terug naar Schiphol.

BADEN (OOSTENRIJK) 23 – 25 MEI

Hoewel niet ten onrechte wordt men strenger als het gaat om buitenlandse reizen. Tot voor kort kon je met meerdere personen naar het buitenland, als je dacht dat dit noodzakelijk was. Klaarblijkelijk is daar misbruik van gemaakt, want vanaf dit jaar moet er, als eerder gemeld, iedere keer als je met een collega wil reizen vooraf toestemming worden verleend door de directie. Dat betekent memo's schrijven. Zo ook voor Baden. Om een inkijkje te geven is andermaal een memo opgenomen. Ze gingen zomaar akkoord.
En er was meer. Business vliegen werd ook een ding. In Europa heb ik dat nooit gedaan, want het blijft belastinggeld, en zo lang vlieg je niet. Intercontinentaal wordt er nu echter ook druk opgebouwd om economy te reizen, ondanks dat het volgens de richtlijnen geen probleem is. Ik los het op door bij de bedrijfsarts langs te gaan en het goede gesprek over mijn herniaoperatie te beginnen. Dat helpt, vanaf nu is > 8 uur vliegen business. En in de trein altijd 1e klas. Als je zoveel rondzwerft mag je wel wat comfort…..

Via dit memo verzoeken we je in te stemmen met de voorgenomen deelname aan de IEA- EGRD (Experts Group Research and Development) bijeenkomst door Rob en Antoinet op 25 en 26 mei 2011 in Baden, Oostenrijk.

Achtergrond

Binnen het Programma Energie Internationaal, is Rob Kool, manager van het ESEK-team, voorzitter van de IEA-werkgroep Research and Technology. De komende vergadering in Baden behandelt de volgende 4 onderwerpen.

1. Socio-economic considerations for technology deployment

2. Lessons learned from regulatory and market instruments

3. Integrating technologies into socio-economic planning

4. The role of socio-economic research and R&D priority-setting. Antoinet Smits is gevraagd als expert een presentatie te geven in een van de 4 sessies op grond van haar ervaring als coördinator van BEHAVE en andere projecten gericht op gedragsverandering.

Motivatie

Als resultaat van deelname van Antoinet verwachten wij dat de inhoudelijk interessante uitkomsten van deze bijeenkomst, beter vertaald worden naar de Nederlandse kennisgemeenschap, en dat Nederlandse deskundigheid op dit gebied op de kaart gezet wordt bij het IEA.

En zo gaan we dan met zijn tweeën naar Oostenrijk voor eigenlijk wel een bijzondere bijeenkomst. Mijn stelling is al een aantal jaar dat je niet over versnelde implementatie van techniek kan praten zonder ook naar gedrag en economie te kijken. En daar gaan we daar nu twee dagen over praten.

Nu zijn er meerdere Badens in de wereld, wij gaan voor die “bei Wien”.

Dus een vlucht naar Wenen en dan door naar Baden. We zitten in Villa Gutenbrunn, mooi hotel maar, zoals het meeste in de stad, het is over zijn hoogtepunt heen. Eind 19e, begin 20e waren de warme bronnen van de stad “*der angesagte Ort*[5]” voor iedereen die wat betekende in Wenen. Zo heeft Ludwig Van nog een jaartje in ons hotel gezeten. Als men nu nog heilzame baden wil, dan valt de keuze van “the happy few” op andere plekken dan de zwavelhoudende warme bronnen van deze stad.

Een eerste wandeling door de stad leert dat het een soort mini Wenen is. Oostenrijkse bouwstijl, pestzuil en parkjes met beelden. Niets mis mee, zeker niet als er dan ook nog mooi weer bij geleverd wordt. En ze hebben wolwinkels, dus ik kan voor Nelleke souvenirgaren meenemen.

En er is kebab, zodat ik tussen de middag wat kan eten. Hoewel, eten? Het kebabreport onderschrijft dat niet:

BAH, BADEN, KEBAB

Wel eens opgevallen dat iedereen die richting Duitsland gaat lyrisch is over de Kebab daar? Bert gaat zelfs een heuse bedevaart in het land van onze Oosterburen houden (zonder gedoogsteun van de SGP trouwens). Dat brengt de vraag naar boven: stimuleert de Duitse taal goede kebab?

Om deze theorie te testen reis ik spoorslags af naar Oostenrijk. Volgens mijn noodverzameling kababadressen claimt Baden de beste kebab ter wereld te hebben.
De taxichauffeur is niet bemoedigend: “*In Baden zijn alleen oude mensen*”. En het grootste casino van Oostenrijk, volgens haar gebouwd volgens het principe “het hoeft niet mooi te zijn als het maar groot is”.
De KLM heeft me onderweg als warming-up voorzien van 5 kaaszoutjes en een kop lauwe koffie. Kebab, ik ben er klaar voor.

Het plaatsje Baden had beter Bad genoemd kunnen worden, zo klein is het. De bevolking maakt inderdaad gebruikt van stokken, rolstoelen en rollators, maar met dit prachtige weer schijnt niemand er mee te zitten.
Het centrum van Baden zou gedomineerd kunnen worden door de centrale Joseph Platz, als ze niet dat lelijke casino hadden dat het grootste deel van het plein heeft opgeslokt. En als Wenen geen

[5] The place to be 😊

rangeerterreintje voor de tram nodig zou hebben, waar dat open plein wel aardig voor bleek.
Toch, in dit centrum van het centrum zijn alle vijf de jongeren en Kebab & Pizza Haus. Ik onderdruk mijn vooroordelen over de pizza/kebab combi en stap binnen. Er blijken 7 jongeren in Baden te zijn. Binnen zitten er nog twee. Er zijn ook twee rollen. Dat lijkt ten minste ergens op.

De kebabber merkt me op. Dat is opmerkelijk, want hij heeft zijn hoofd verkeerd om onder zijn petje, en dat moet toch slecht zijn voor de bloedsomloop. Het gesprek: *"Kebab kalb bitte, mit wasser ". "Mit was?" "Wasser?" "Wasser!" "Römerquelle?" "Ja, wasser!" "Prickelend? "*

Kijk, in deze woest erotische omgeving, waar echte mannen fier achter hun Rollator GTI de zebra blokkeren, lijkt me dat me wel wat. Prikkelend! En dat bij het beste broodje ter wereld.
Het oordeel. Het vloerbroodje is goed, niet perfect, maar goed. Binnen het gras, dat onder het motto "alles" er in wordt geschept, zijn wat sub soorten te onderscheiden, maar het smaakt allemaal even amorf. In het land van de Zwiebelturm verwacht je wat van de ui, maar de smaak daarvan komt niet boven die van de verlepte sla uit.
De saus is verdunde mayonaise. Gewoon shit. Het vlees is wat uitgedroogd. Te lang op de rol. De verdeling klopt redelijk, maar het is gewoon niet zo veel. De prijs, € 4,20 voor de combi, is oké.
Kortom, het beste broodje ter wereld vind je bij Kebab & Pizza op de Joseph Platz. Maar alleen als je wereld de omvang van Baden heeft, en je waarneming wordt vertekend omdat je hoofd verkeerd om onder je petje staat. In deze plaats raad ik je echt een Heuriger aan als je trek hebt. De stelling dat Duits goede kebab stimuleert is niet bewezen.

Kebab & Pizza Haus, Joseph Platz 3, Baden, Oostenrijk

EN VERDER…

Tegen de avond zijn de vaste leden van de EGRD aanwezig en valt, na uitvoerig overleg, als altijd het besluit dat we samen uit eten gaan.

In de groep zit Bob, een model Amerikaan, die graag een goed restaurant wil met een goede steak. En een Bourbon voor toe. Hoewel een slimme vent, kan hij de hoeveelheid Duits van onze gastheer en Sea niet volgen (Sea is een Nieuw-Zeelandse die in Oostenrijk is geboren). Ik versta het wel, we gaan naar een Heuriger. Heuriger is jonge wijn, die wordt verkocht door de wijnboer zelf. En die levert er graag een stukje vlees en piepers bij. Voor een acceptabele prijs. Daarmee is de kreet Heuriger ook de aanduiding voor een specifiek type restaurant die maar beperkt open mogen zijn[6].

Aan bediening doen ze niet, gewoon in de keuken bestellen en ergens aan een eenvoudige tafel op een bank plaatsnemen. En zo gebeurt het dat ik Bob een keer tamelijk wanhopig meemaak.

Zijn steak kan, zolang het maar een stukje varken is, Kartoffeln zijn er in overvloed, maar niet in de vorm van fries en alcohol is geen probleem, ze hebben rode en witte Heuriger. Tot slot is er ook geen ketchup of andere saus. De dikke jus is “so not American”.

En dan beschrijf ik alleen nog maar het eind van het probleem, want er is ook geen Engelstalig menu, steker nog, als het niet met krijt op het bord staat hebben ze het niet. En Bob is de eerste Amerikaan sinds WOII, dus niemand spreekt Engels. Het is een opluchting voor hem als ik blijk voldoende Duits te beheersen om uit te leggen wat er te eten is, en hij schikt zich in het toeristische aspect van ditmaal.

Maar hij bedingt wel dat er de volgende keer in een echt restaurant wordt gegeten…

De volgende dag is het vooral workshop, met 30 deelnemers uit 18 landen. De vergadering vindt plaats in het *"Haus der Kunst",* een gebouw uit 1818 met een bewogen verleden. Nu is het een plek voor voorstellingen, vergaderingen en tentoonstellingen. Ruim en lekker rustig voor zo'n bijeenkomst.
Aan het eind van de middag hebben we een rondwandeling door de stad, die ook in het kebabreport langskomt, en daarna is het haptijd. Onze gastheer nodigt ons uit voor een gezamenlijk maal in traditionele setting. En laten we wel wezen, bij een officieel diner kan je niet wegblijven. Ook Bob niet, al is hij verbijsterd dat er nog meer Heurigers zijn in een gat als Baden.
Gelukkig is het nu een buffet, wat de keuze makkelijker maakt. En er zijn meerdere soorten Kartoffeln, maar vergeleken met fries blijft Rösti behelpen voor onze Amerikaanse vriend.

De tweede dag moet ik voor een klein stukje missen. Een internationale bijeenkomst is een gebeurtenis voor de stad, en daar Frau Burgemeister het Haus der Kunst "voor weinig" beschikbaar heeft gesteld zitten we vast aan een heuse persconferentie. Beide journalisten van de plaats zijn aanwezig en zowaar we halen de Bader Zeitung!

26. Mai 2011 BA

Wege aus der Energiekrise: Internationale Tagung in Baden

Expertengruppe diskutierte 2 Tage im Haus der Kunst

Eine internationale Expertengruppe der Internationalen Energie Agentur tagte diese Woche auf Einladung der Stadtgemeinde Baden im Haus der Kunst. Die etwa 30 Experten aus 20 Staaten diskutierten dabei darüber, wie man Energieeffizienz, erneuerbare Energien und Lebensstiländerungen schmackhaft machen kann.

Dr. Rob Kool (ganz rechts) leitete die Expertengruppe der IEA. Gemeinsam mit Dr. Herbert Greisberger und Vizebgm. Helga Krismer diskutierte er beim Pressegespräch über erneuerbare Energien und Lebensstiländerung. *Foto: Sunk*

Die Expertengruppe „R&D priority setting and evaluation" des Energieforschungsausschusses der Inernationalen Energie Agentur trifft sich zweimal jährlich, um über die grundlegenden energierelevanten Fragen unserer Zeit zu diskutieren. Die aktuelle Tagung fand am 24. und 25. Mai in Baden im Haus der Kunst statt.

Als Tagungsort ist Baden vor allem deshalb interessant und ausgewählt worden, da es als Klima- und Modellregion Österreichs einerseits eine Vorreiterrolle einnimmt und andererseits hier, in einer vergleichsweise kleinen Stadt - die nächste Tagung wird beispielsweise in Paris stattfinden - der regionale Kontakt gegeben ist. „Das Energieprobem ist zwar von weltweiter Relevanz, aber seine Lösung braucht die lokale Unterstützung", so Vizebürgermeisterin Helga Krismer-Huber. „Als Stadtgemeinde sind wir die direkte Ansprechpartnerin für die Menschen und können effiziente Energienutzung und Änderungen im persönlichen Energieverbrauch anregen."

„Wenn wir einen Wandel des gesamten Energiesystems und einen Ausstieg aus der Atomkraft und der heute dominierenden fossilen Energieträger wollen, dann müssen wir die Bevölkerung intensiv in die Diskussion einbinden", betont auch Dr. Herbert Greisberger, Generalsekretär der Österreichischen Gesellschaft für Umwelt und Technik. „Eine Lebensstiländerung kann nicht „von oben" verordnet werden", so der österreichische Vertreter der Expertengruppe.

Wie man sich die Ergebnisse der hochrangigen Tagung in Zukunft auch in Baden zunutze wird machen können, wird sich zeigen. Regionale Initiativen, wie sie hier stattfinden, haben jedoch bereits gezeigt, dass Regionen und Gemeinden in den kommenden Jahren besondere Bedeutung zukommen wird. *K. Sunk*

Badener Zeitung
UNABHÄNGIGE WOCHENZEITUNG FÜR STADT UND BEZIRK BADEN
Woche 21/ 131. Jg.
26. 5. 2011
1,90 Euro
P.b.b. 02Z031022W
Verlagspostamt
2500 Baden
Verlagsbüro:
2500 Baden - Wassergasse 1
Tel. 0 22 52/88 600-0
Fax 0 22 52/88 600-88
redaktion@badenerzeitung.at
www.badenerzeitung.at
Zugestellt durch Post.at-Gruppe

Resolution Der Traiskirchner Gemeinderat spricht sich für den vierspurigen Ausbau der B 210 aus. Seite 31
Feedback Das Bad Vöslauer Innenstadtforum zieht eine ganze Reihe von Reaktionen nach sich. Seite 29
HLA tanzte Vergangenes Wochenende lud die HLA zu einer rauschenden Ballnacht. Bilder auf Seite 26
...ein Stück Ferien Die Bezirkshauptmannschaft sucht Spender für die Ferienaktion Seite 8
Energiekrise Eine Expertengruppe diskutierte zwei Tage lang im Haus der Kunst über Auswege. Seite 7

’s Avonds gaan de meeste deelnemers naar huis, alleen de leden van de EGRD blijven om op de laatste dag de resultaten op een rijtje te zetten en de najaarsworkshop voor te bereiden.
We geven Bob alle ruimte om het restaurant uit te kiezen.
Hij stort zich op de receptie van het hotel en rust niet voor hij een adres heeft waarvan hij zeker weet dat ze een menukaart hebben…. En voor de derde maal eindigen we buiten aan een tafel, met een plastic tafelkleed en met lokaal

geproduceerde wijn. Maar er is iemand die de bestelling opneemt, dus Bob voelt zich toch een beetje morele winnaar.
De laatste dag hebben we alleen de ochtend nodig.
En ik krijg nog een bijzondere opdracht. Sea's moeder komt langs om te kijken of haar dochter toch nog een beetje goed terechtgekomen is.

Mijn Duits blijkt goed genoeg om de vrouw te overtuigen, hoewel ze volgens mijn weinig overtuiging nodig had.
De trip zit er op, en na een laatste broodje, wat hieronder is beschreven, kan ik naar huis.

BINGO, BADEN!

Na drie dagen mag ik weg uit Baden. Alleen…
De vlucht is weer op de kruising van veel te vroeg of niet eten. Ik besluit te gaan voor een late lunch en de vijf KLM-zoutjes.

Mijn eerdere omschrijving van Baden heb ik gedeeld met mijn gastheer. Keiharde wraak was mijn beloning. Hij heeft gisteren voor in de avond een gids voor ons gehuurd, die ons in anderhalf uur heeft rondgeleid in de stad. Deze immense prestatie was alleen mogelijk door lang stil te staan bij ieder huis, anders hadden we Stadt Baden drie keer gehad. Ik weet nu dat Baden groot is geworden door muzikanten. De rockstars of their days: Wolfgang A, Ludwig Van en de Strauss Bross.
Die kwamen hier in Rehab. De baden en het bronwater hebben een heilzame werking. Als mijn reisgenoten zich storten op het zwavelhoudende water kap ik. Dit is werk, en geen toerisme. Als toerist kan alles, maar ik verdom het rotte eieren water te drinken voor het protocol. (Medicinaal voorschrift: 2 liter per dag)
Eén heilzame bron zit voor de eerder beschreven kebabber, alleen toen stond de wind goed.
Met terugwerkende kracht krijgt hij 1 excuus-schaap voor zijn product.

Gevolg van dit alles is dat ik nu het hele dorp ken en Helga mag zeggen tegen de blonde vrouw die zwaaiend op de fiets voorbijkomt. En voor één van jullie zieke geesten er iets achter zoekt: uiteraard mocht ik als buitenlander ook op de foto met de enige notabele van dit gehucht. Sterk nog, deze locoburgemeester en ik hebben zelfs pagina 7 van de Badener Zeitung gehaald als meest opwindende event mei 2011.
Opvallend is dat de gids één straat afschermt. Dus wij keihard doorvragen en jawel, "daarachter" ligt de middelbare school en de drie gebouwen van na 1906.

Dus de Kebabfinder aan en ziedaar, er zit iets op de “Von Hötzendorfplatz”. Bij de Platz lopen allerlei jongens met skateboards en meiden met hakken tot hun navel. Het fastfood publiek is in beeld.
Tussen huisnummer 1 en 2 is een ruimte met veel hekken en een keetje met nummer 2a. Voor de deur zit een Turk met wat blikken bier. Als dit verhaal ooit wordt verfilmd wil ik dat James Gandolfini hem vertolkt, en niemand anders.
Recht tegenover de keet is de bushalte om naar Wenen te vluchten.
Nu moet ik afrekenen met heel veel vooroordelen. Allereerst heet de uitspanning Kebab & Pizza.

Op het menu staat alles wat fout is, waaronder Kebab Gouda en Vegetarische Kebab. Het spit ziet er echter goed uit, en ik had na alle varkens van de laatste dagen wel trek in kip. De ontvangst is vriendelijk. Er zijn twee Turken. Een is duidelijk kebabber, de ander doet vage dingen met de lichtinstallatie. Waarschijnlijk is hij belast met het weghouden van de rotte eierenlucht door een constant restauratieproces van de airco. De klanten blijven weg. De skaters zijn in het park aan de overkant inmiddels in slaafse bewondering voor de naaldhakken die Oostenrijks Next Top Model naspelen, compleet met hun telefoons als camera.
Het gesprek is standaard *“Was?” “Hünderbebab Schafkäse” “Alles” “Alles”. “Scharfes?”*
Even flitst het laatste impotente broodje voorbij “*Scharfes*!”
“Mitnehmen oder hier?” “Mitnehmen” “Hier ist besser!”

Vriendelijk doch meedogenloos wordt er een bord voorgezet en mij de plaats gewezen. “Sulfaat” denk ik en schicht naar de stoel, bij een van de drie tafeltjes die ook uit 1906 stammen. De dikke plastic kleden die erop liggen moeten jonger zijn, maar hangen van de tape en gestold vet aan elkaar. De restauratie Turk start de airco.
Bij de bereiding zijn twee opmerkelijke dingen. De dikke saus wordt uit een maatkan geschonken. Duidelijk hausmacher knoflook-yoghurt saus. Het scharfes is geen sambalsaus, maar een paprika-peper melange die er in blije hoeveelheden op wordt gestrooid.’
Het oordeel: Prima Turks broodje, heerlijke feta, standaard groente. Deze is vers, heerlijk vers. De saus is rijk van smaak en van de juiste dikte. De kip is verrukkelijk gekruid en precies goed gebakken.
Trek in Baden? Zet alle je vooroordelen en smetvrees opzij en kies voor Kebab en Pizza Von Hötzendorfplatz. Ondanks de Kip gewoon Turkse Topkebab.

Kebab & Pizza, Von Hötzendorfplatz 2a, Baden, Oostenrijk

De summerstudy is een concept dat jaren geleden al is overgewaaid uit de VS, waar de ACEEE[7] het ene jaar een algemene energieweek in Californië organiseert, en hat andere jaar een driedaagse conferentie over industriële energy efficiency. Onze ECEEE organiseert om de twee jaar een algemene summerstudy met deelnemers vanuit de hele wereld.

Een week lang praten over allerlei onderwerpen met zo'n 450 deelnemers is een zinvolle investering. We gaan er dan ook met 5 personen heen. In de loop der jaren is de conferentie gegroeid, zoals is de lezen hieronder, in de evaluatie van Nils Borg van eceee.

THE ECEEE SUMMER STUDY

Het 2011-nummer van de zomerstudie - de tiende sinds 1993 - versterkte de positie van de zomerstudie als Europa's belangrijkste evenement voor informatie-uitwisseling en netwerken over energie-efficiëntie.

De 2011-editie van de eceee Summer Study werd gehouden in Presqu'île de Giens in de buurt van Hyères in Zuid-Frankrijk van 6 tot 11 juni 2011. Het evenement trok dit jaar 400 deelnemers die vijf intense dagen besteden aan het luisteren naar presentaties en hierover debatteren, het opzetten en deelnemen aan informele sessies en 24 uur per dag netwerken.

Het hart van de zomerstudie is de presentatie en bespreking van artikelen (met referenties) in parallelle panelsessies.

[7] American Council for an Energy-Efficient Economy

Posters worden gepresenteerd in een afzonderlijke sessie en bijgewoond door alle deelnemers. Keynote-sprekers houden plenaire sessies en deelnemers kunnen 's middags informele sessies organiseren.

"Dit is de enige plaats waar u energie-efficiënte mensen kunt vinden uit alle verschillende werelden (industrie, adviesbureaus, universiteiten, enz.) En vakgebieden (engineering, sociale wetenschappen, economie, financiën, lobby, enz.). En de organisatie van de conferentie maakt het de beste plek voor echte uitwisselingen tussen iedereen. "Als je na de conferentie thuiskomt, krijg je genoeg nieuwe ideeën om aan te werken voor de twee jaar vóór de volgende! ", aldus een deelnemer aan de evaluatie)

Het aantal ingediende samenvattingen is ook gegroeid met ongeveer 25% voor elk evenement, tot 507 samenvattingen in 2011, met totaal 221 eindrapporten die zijn opgenomen in de conferentiedocumentatie.

De inhoud van de conferentie blijft consistent hoge gemiddelde beoordelingen ontvangen: procedures 4,4 (4,4 in 2009), panelsessies 4,2 (4,2), postersessie 3,6 (3,4), informele sessies 3, 8 (3,9), nieuwsbrief Graffiti-conferentie 4,4 (4,2). De plenaire sessie liet een significante verbetering van de rating zien met 3,5, vergeleken met 3,0 in 2009.

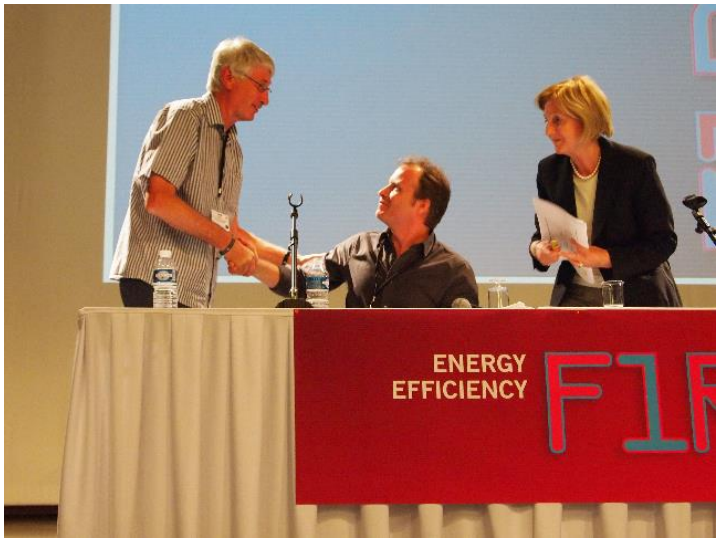

Het pre-congresregistratie- en papieren inzendingsproces kreeg hoge gemiddelde ratings, ondanks de introductie van een nieuw online systeem om het toegenomen aantal abstracts aan te kunnen. Het papieren proces kreeg een iets lagere rating op 4,2 (4,4 in 2009). Het registratieproces ontving 4,2 (4,0).

De verhuizing naar een nieuwe locatie werd zeer op prijs gesteld door de deelnemers aan de conferentie, hoewel de locatie in de buurt van Toulon logistieke uitdagingen voor zowel deelnemers als organisatoren vormde. De accommodatie zag een dramatische toename van de beoordeling met 4,4 in vergelijking met 3,1 in 2009, terwijl de beoordeling van maaltijden verbeterde tot 4,0 (3,5). De algemene organisatie krijgt een zeer hoge 4,6 (4,4) gemiddelde rating en de on-site organisatie een hoge 4,5 (4,3) rating.

Een globale beoordeling van het evenement plaatst het evenement van 2011 op een recordhoogte (4,1 van de 5) samen met het evenement van 2005, dat aanzienlijk kleiner was.

Hoewel het aantal deelnemers blijft toenemen, blijft de verdeling tussen landen ongelijk. Deelnemers uit Denemarken, Frankrijk, Duitsland, Noorwegen, Nederland, Zweden en het VK maken ongeveer 2/3 van de totale aanwezigheid uit. De Brusselse gemeenschap voor energie-efficiëntie is het evenement in veel grotere mate gaan bijwonen, wat bemoedigend is. Deelnemers uit Zuid- en Oost-Europa zijn er veel te weinig. Niet-Europese deelnemers, voornamelijk uit de VS, maken iets meer dan 10 procent van het totaal uit. De aansluiting van deelnemers is een goede mix van onderzoekers, praktijkmensen, particuliere sector, energieagentschappen en Ngo's.

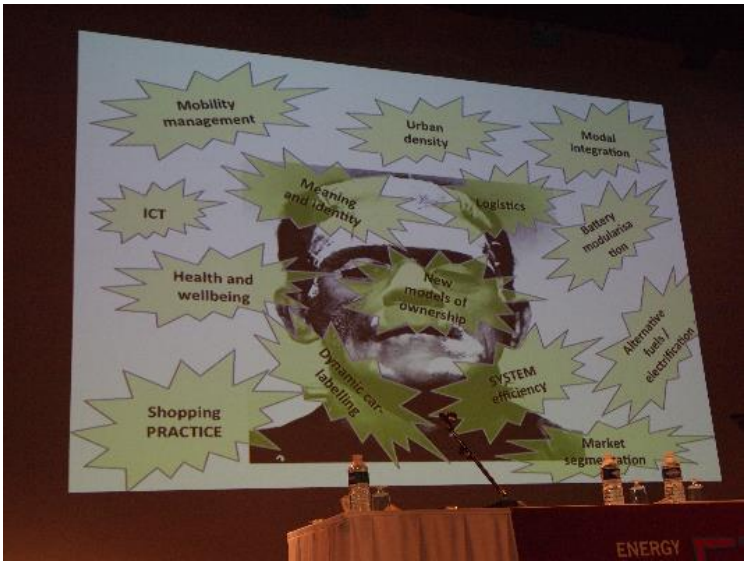

De reis begint niet geheel en al probleemloos, wat mag blijken uit onderstaand kebabreport.

KING KEBAB, NICE (NIES, NIET NAIS, ZEKER NIET NAIS)

Voor vanavond staat een gezellige maaltijd in de planning, met een aantal vrienden en goede bekenden. Als de piloot de cockpit instapt en zegt: "*Ik heb mijn jasje maar even aangetrokken voor deze mededeling*" is het duidelijk: goede service, maar enorme vertraging. En zo bevind ik me rond etenstijd niet aan een diner, maar op het station van Nice aan de Côte d'Azur. Misschien is de kust blauw, de rest is bewolkt en nat. De voedselkeuze in de stationsstraat is deprimerend. Er is een broodjeszaak waar de broodjes schreeuwen "*We waren ruim op tijd voor de lunch*", een Aziaat met ingedroogde buffetbakken en Flunch.

Flunch is een keten in Frankrijk waar ik geen mening over heb, omdat ik weiger er binnen te gaan. Dit omdat het door Fransen is bedacht als tegenhanger van McDonald's. En ze haten McDonald's! Ik ben sowieso geen natuurlijk fan van Frans eten. Soms krijg je er een wereldmaaltijd, maar de galetten, bouillabaisse, doodgekookte groenten en laf vlees komen te vaak voor. En dankzij Michelin hebben ze ook nog kapsones op dit punt.
Gelukkig zie ik King Kebab, links van het station. Ook niet iets waar je huppelend heen loopt, maar in deze trieste omgeving lijkt het de meest risicomijdende keuze.

Er zitten mensen achter tafeltjes, en achter de bar binnen in de tent. Er staan zelfs nog twee klanten te wachten. Ook draait er een groot spit met heus schapenvlees.
"*Un Donèr sans frites*" vertel ik de Kebabber van dienst. "*Op een galette*" stelt hij vast. Ik overweeg te protesteren, maar heb nergens broodjes gezien. En er staat "Dürüm" op het menu. Kebabber 2 zeilt ondertussen een galette over de toonbank.

Hij mist, waardoor de pannenkoek tussen het verpakkingsmateriaal eindigt. Ze kijken niet eens op. Het lijkt deel van de "*Klant en voedsel, ik veracht u*" act. Wat ik aan saus wil is het volgende punt. Ik ga voor alles. De jaren dat antwoorden van klanten werden opmerkt lijken lang vervlogen voor dit duo kebabber. Mijn antwoord wordt genegeerd.

Deze saus dus? Ik geef het op en zeg ja. Een Dürüm met kruiden yoghurt is mijn deel.
"Ook frites?" "NEE", roep ik*, "geen frites".*
Dus sla en tomaat? "EN OOK UI" bulder ik wijzend op de bak. Met een zucht wordt die toegevoegd.
Meenemen? De plasticzak en de aluminiumfolie zijn al gegrepen. "*Non, ici*". Het alternatief is tussen de daklozen op de natte grond voor het station zitten, dus het product wordt hier verwerkt.
Zuchtend legt hij het verpakkingsmateriaal weer weg. Nadat hij tot twee keer een deel van vulling uit de Dürüm heeft laten donderen krijg ik er zowaar een dienblaadje bij. Samenvattend: "*This is not nice*". Slappe hap, te weinig gekruid, alleen de hoeveelheid vlees voldoet. € 5,20, inclusief een flesje water.

In het land der blinden is eenoog koning, maar deze King de Nice is geen Prince de Viande en zeker geen Roi de Kebab. Uitgaand van de Orkide Standaard krijgen ze geen schapen.

King – Kebab, Avenue de Thiers, Nice, Frankrijk

PS. Ik maakte de foto's iets te zorgvuldig, they smelled a rat. Als ik het geheel bijna heb weggewerkt komt de kebabber naar buiten. Of het heeft gesmaakt? Met zijn kebabber mes en beheersing van de Franse taal heeft hij een duidelijk het thuisvoordeel. Ik lieg me er schaamteloos uit en vlucht naar mijn trein. Geroerd door mijn "*C'est bon*" wenst hij me een prettige avond en een fijne reis. Even overweeg ik een hertelling, maar je weet, als er één schaap over de brug is… King of Kebab "*Pas de points*".

De Summerstudy wordt op een schiereiland gehouden. Uitgangspunt in deze verhalenreeks is dat werk niet inhoudelijk wordt besproken (applaudisseren mag op dit punt). Ik kan dus direct door naar de terugreis, weer met een kebab verslag. Alleen dit. In de pauzes/na afloop heb ik een paar keer gesnorkeld met Sea (en in de Middellandse Zee). Hier een fotocompilatie.

Nice heeft me van alles te bieden. Om te beginnen zon, en een overmaat aan (overstap) tijd. Zeven uur sla je niet zomaar stuk. En dus wandel ik van het vliegveld naar de Promenade des Anglais. En van de Engelsen kan je zeggen wat je wil, bijvoorbeeld dat ze geen koffie of thee kunnen zetten. Om nog maar te zwijgen van hun voorliefde voor kikkererwten en muntsaus, maar wandelen kunnen ze. Vrouwen liggen te bakken aan het strand. De meeste mannen hebben zich veelal in de, al dan niet zelf meegebrachte, schaduw teruggetrokken. Ze zijn gemiddeld 5 tinten lichter dan vrouwen.

Wandelen maakt hongerig, wachten maakt hongerig en de vertrektijd van 19.30 duidt op een minimale hoeveelheid kaaszoutjes als avondmaal. Kortom fastfood time. Vanaf de promenade zie ik in de volgende straat JM Burger: Glacier, Snacks, Kebab. Haptijd. JM Burger heeft een Turbo party tent voor de deur, waarin een aantal tafels staan. En er zijn klanten.
"*Wat ik wil?* "wordt me vanuit de werkruimte gevraagd. Inmiddels heb ik de prijslijst ontleed. Geen Bacon Burger of Pan pizza. En ook geen Galette!

"*Broodje kebab graag! Sans frites!*"
"*Dat wordt alleen aan de zijingang verkocht*"
Als ik aan de zijkant van JM Burger kom staat de kebabber van dienst, duidelijk 24e generatie Côte d'Azurer, al in de houding.
"*Broodje kebab graag, meenemen, sans frites*" (Meenemen scheelt € 0,60, en langs de promenade staan bankjes zat).
"*Wat voor saus?*" De tent is zo opgebouwd dat volstrekt onzichtbaar is wat er wordt verkocht.
Op het "*wat heb je*" volgt een hele reeks, waaronder een aantal sauzen die niets met kebab te maken hebben.
"*Is de hot-saus en knoflook combi mogelijk?*" "*Geen probleem, en wil je ook frites*?"

Inmiddels worden vrolijke ladingen van beide sauzen in een vers stokbrood gespoten. Het brood verdwijnt onder een warmplaat.

De “geen friet” wordt nog maar eens herhaald, en weer wordt er geknikt. Ik hoef niet te schreeuwen! Tijd voor vlees. En een oordeel.
Is deze tent koosjer? Halalmaal niet! Lapjes varken draaien vriendelijk gestapeld keurig rond het spit.
Nadat het broodje warm is verdwijnen er verheugende stapels vlees op. Vier euro later sta ik weer op de Promenade des Anglais. En fotografeer een baguette met de mooiste landschappelijke achtergrond in de historie van deze site.

Tijd om een punt te maken. Iets kebab noemen maakt het geen kebab. Varken op stokbrood is een ander totaal ander product, dat alleen koolhydraten en dood dier gemeen heeft met Kebab.

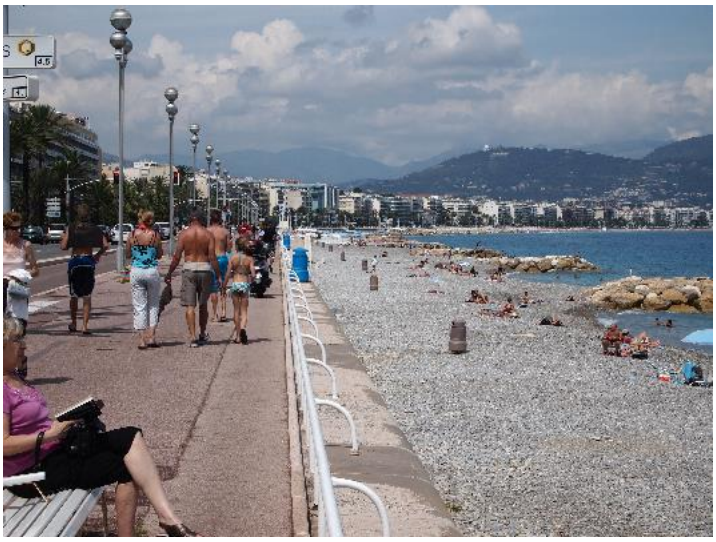

JM Burger serveert op een uitmuntend Frans stokbrood varken met lekker gebakken en goed gekruid dood dier dat zich wentelt in prima saus en idem salade. Verse sla, tomaat en ui, helemaal goed, komt geen EHEC aan te pas.
Maar er zal nooit varkensvlees op stokbrood door deze reporter als kebab worden erkend. Geen schapen dus, nada, rien, zero, pas de, keiner, non, niente.
Kebabvervangers zijn leuk voor een verhaal, maar krijgen geen punten!
Wel drie aanmoedigings biggetjes voor een lekker broodje warm vlees!

JM Burger, Hoek Avenue de la Californië/Avenue des Bosquets, Nice, Frankrijk

En daarna, lang daarna, terug naar Schiphol.

LONDON (VERENIGD KONINKRIJK), 14 JUNI

Het mag duidelijk zijn, “baas” is kritisch over ons rondhollen in Europa. We halen letterlijk miljoenen aan EU subsidies binnen om het werk uit te kunnen voeren en we hebben een opdracht van het ministerie van EZ. Die laatste betalen onze uren en reizen, die allemaal vrij nauwkeurig omschreven zijn. Maar toch, de directeur wil het graag een keer met eigen ogen zien. Dus ik regel twee gesprekken in Londen, één met hun ministerie, DEFRA, en een met onze zusterorganisatie, EST. De vlucht kan van Rotterdam/Den Haag Airport, naar London City. Dat laatste vliegveld laar alleen geluidsarme (dure) vliegtuigen toe, maar je bent dan wel zo in het centrum de stad.

Hierdoor kunnen we in een dag heen en weer. Bij aankomst begin ik met een sprintje naar de tube, maar dat kan ik vergeten. Een directeur reist in stijl en dus met de taxi, zodat er ook iets van de stad te zien is. En dus zijn we iets te laat.

Hij vraagt me even te bellen, en ik beleef een van de meest glorieuze momenten van mijn loopbaan. Al is het een kleine overwinning, moreel beleef ik een fantastisch moment.

Ik leg uit dat ik helaas niet aan het verzoek kan voldoen, want die telefoonrechten heb ik niet. “*Mailen dan?*” helaas niet, want die rechten ontbreken ook. Hij kijkt of hij water ziet branden, maar uiteindelijk ziet hij aan de apparaten dat ze het echt niet doen. Na jaren weet ik nu eindelijk door te dringen. We hebben de rechten, maar steeds als er iets gebeurt, zoals een kleine reorganisatie,

een mutatie in mijn team, of gewoon een nieuwe telefoon, wordt alles weer op slot gezet. In de dagen daarna gebeuren er dingen buiten mijn zichtveld, geen idee wie wat waar heeft gedaan. Maar het probleem is voor vele jaren opgelost.

De gesprekken lopen soepel, dus het is verder een uitstekende dag, waarbij EST voor prima broodjes zorgt. Het feit dat hun directeur me als een goede vriend ontvangt helpt ons ook. Er is aangetoond dat we op niveau gesprekken voeren… En we hebben nog tijd voor het bezoeken van een pub.

BRUSSEL (BELGIEN), 22 JUNI

SHUKA BRUSSEL

Zijn linkse neigingen ernstig? Het is mij duidelijk geworden dat je er in ieder geval soms te ver mee kunt gaan. Als ik in Brussel uit Hotel Aqua in Rue De Stassart kom sla ik linksaf. Op 20 januari heb ik uitgelegd dat je dan lang kunt lopen voor je scoort. Na een paar jaar deze weg gepakt te hebben liep ik met een collega mee, die voorstelde rechtsaf te slaan. De buurman van mijn hotel bleek een Iraans Kebab restaurant.
Onder het motto "*het is zo leuk je eens te laten zien waar ik steeds logeer*" had ik Ma CA meegelokt naar de Rue De Stassart bij Metrostation Naamse Poort. Nu is het een 100-in-een-dozijn hotel, dus zien is gezien hebben. In gestrekte draf liepen we door om op nr. 49 wat te eten.

Voor iedereen die uitsluitend broodjes Kebab van € 2,50 wil eten een waarschuwing: ga terug naar de homepage. (En voordat iemand me weer voor halal moslim uitmaakt: met een broodje van €2,50 hoeft niets mis te zijn, al moet het voor die prijs bijna uit China komen en met kinderarbeid zijn vervaardigd). Shuka is een restaurant en geen fastfood stek. These thrills cost money.
Het blijkt een schoon maar zeer eenvoudig restaurant te zijn. Personeel en bezoekers zijn duidelijk Iraans, of anderszins weggepesten uit die regio.
Het eerste wat opvalt is dat er geen rol is. Toch hebben we vertrouwen. Deels doordat we zeer vriendelijk worden ontvangen, waarbij de restauranthouder er op staat met ons het plaatjesboek dat het menu vormt door te nemen, deels omdat het druk is. Ma CA kiest kip, ik ga voor lamsgehakt. Uit de koelvitrine worden vier spiesen gehaald. De trek neemt toe. De spiesen verdwijnen uit ons zicht op een energiebron. We bestellen er een schaaltje groenten en een bakje yoghurt saus bij.
Direct maar naar het oordeel: Een mandje met stukken lekker vers brood is voldoende om iedereen die dit koolhydraat product als

hulpmiddel nodig heeft bij het weg metselen van kebab te ondersteunen. Daarnaast is er gele en witte rijst, die smaakt als gekookte rijst, maar optisch is het leuk. De energiebron moet een barbecue zijn, het vlees heeft die duidelijke bijsmaak. Verder is het vlees perfect gekruid. Er langs en over liggen verse groene kruiden. Veel peterselie, maar ook ander spul. We wisselen wat vlees uit, en blijven er beiden bij dat we de juiste keuze hebben gemaakt. De groenten zijn ingelegd in zuur, en in de yoghurt saus zit ook nog een lading plantaardig materiaal, maar ook hier: alles even smakelijk. Het is alleen niet pittig. Had ik ook geen zin in, anders hadden we er volgens mij om kunnen vragen. De chef is drie keer langs geweest om te informeren of alles in orde was, waarbij hij al snel over ging in het Vlaams.

Alles bij elkaar een meer dan redelijke maaltijd. € 13 per persoon is voldoende om een reguliere kebab tent op te blazen (kijk der de krant maar op na, ze doen het dagelijks in die regio). Dit is echter een restaurant, geen Dürüm uitgifte punt, en dan is de prijs voor het bord eten heel scha(a)ppelijk.

Kortom Shuka, I'll be back. Voor de combinatie van vriendelijkheid, goed product en lollige stapeling van de rijst heb ik 4 schapen over. En omdat Ma CA haar kipspies net zo beoordeeld wordt dat toch al gauw een kleine kudde daar op de Strassaartstraat.

Restaurant Shuka (ook wel Yahyazadeh / Ali-Akbar), Rue De Stassart 49, Brussel, België.

Dit alles remt het werk niet af. Ik praat met wat Europarlementariërs namens eceee over de nieuwste Europese energy efficiency plannen, terwijl Nelleke de stad in gaat. De auto hadden we bij het Atomium geparkeerd, en van daar met de metro door naar het centrum. Niet alleen een goedkope oplossing, maar meestal ook veel sneller omdat het verkeer in Brussel per definitie vast staat.

TRONDHEIM (NOORWEGEN), 26-28 JUNI

In Trondheim is onze Noorse zusterorganisatie Enova gevestigd. Ze zijn de gastheer van de vergadering van samenwerkende overheidsdiensten op het gebied van Energy Efficiency, EnR. Deze keer nemen er achttien landen en een reeks belangstellenden deel aan de bijeenkomst. De vergadering duurt twee dagen, waarna ik in de avond van de tweede dag terugvlieg.

Na aankomst en inchecken in hotel Ricca heb ik ruim te tijd voor een stadswandeling. In deze tijd van het jaar wordt het nauwelijks donker.

Ik ben nu een aantal keren in de stad geweest, en vind hem geweldig. De kleurige houten huizen op palen langs de fjord zien er fantastisch uit en je kan er geweldige koffie kopen. Deze keer loop ik door de heuvel op. Daar ligt het oude stadsford. Op zich niet heel bijzonder: veel kanonen, dikke muren en hoge wallen. Wat het bijzonder maakt is dat je er misschien wel het mooiste uitzicht op de stad hebt.

Op de terugweg kom je dan langs de enorme kathedraal van de stad en langs het beeld van de beroemdste schaatser van de stad, Ants Antsen.

En dan is het tijd voor een broodje…

De jonge vrouw, waarmee ik de taxi deel aan de Noorse kust, is helemaal opgewonden. En hoewel ik een ferm, door kebab ondersteund lichaam heb, lijkt mijn oer-Hollandse voorkomen wel de laatste aanleiding voor deze extatische blik. Als ze merkt dat ik vragend naar haar kijk roept ze gelukkig: "*Er is hier geen verkeer!*"
Onmiddellijk begrijp ik deze dochter van Boekarest. Niet in de file staan vervreemd deze mensen. Aangekomen bij ons hotel snelt ze naar haar kamer om te kijken naar het uitzicht zonder lange rijen auto's. En ik vraag me af: "*Oké, geen auto's, geen loempia's, wat nu? Wel kebab?*"

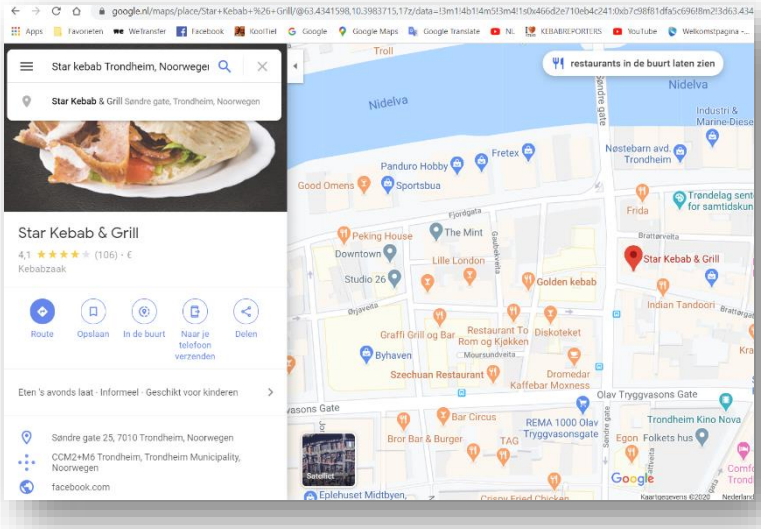

Op mijn kamer stel ik mijn huisaltaar op en ontsteek "HET LICHT". Geknield prevel ik: "*O, orakel, geeft het hier misschien kebab…., alstublieft*"
En als zo vaak antwoord het orakel mij in een van de vele talen die deze vertegenwoordiger van de goden eigen is: "*Her får man ganske enkelt den beste fyllakebaben i byen. Hyggelig betjening og bra med det meste, raskt levert. Kan men fordel ha litt mer kjøtt i kebaben:)*"
Kijk, daar baal ik dan weer van. Ik vraag om advies, niet om een reclameblok. "Hej, orakel, advies, adres en wel nu. Nog even zo doorgaan en we zijn allemaal atheïst!"

Duidelijk beledigd antwoordt het Orakel: "*Snedig beliggende mathjørne når jeg er og snylter losji hos mitt søskenbarn i Brattørgata. Kebab har aldri vært "up my alley", derfor styrer jeg som regel unna eller blir sur når noen skal ha meg med på sånne steder. Derfor kan dommen …*" en gaat vervolgens op zwart.
Snedig belegt, Brattørgata`. Daar vroeg ik om, stekker uit het altaar en de stad in.
Een toeristisch ommetje en een paar uur later sta ik voor Star Kebab. Schoon, maar verder tamelijk armoedig. Zonder het advies *Den Beste Fyllakebaben* zou ik zijn doorgelopen. Nu bestel ik een Star Kebab I Pita/Kylling. "*Kip Of Vlees*" vraagt de afstammeling van het Groot Kebabse Rijk.
Vlees dus. Er ontstaat een balletje, balletje spel met rol, plastic bakken, bakplaat en gril. Aan het eind ontstaan een bord kebab en mijn broodje.

Het bord was eerst klaar. De nieuwe eigenaar neemt een hap en beklaagt zich dat het niet heet is. De reactie die volgt is nieuw voor me.
De kebabber kijkt even peinzend naar een reeks flessen en vist er een uit. Hij spuit iets van de saus op een plastic lepeltje en vraagt: "*Is dit wat je zoekt?*". Als de klant blij reageert wordt de fles aangereikt. Wat een service!
Voor de zaak staat een bankje waar ik mijn broodje weg kan werken in de zon die hier dezer dagen niet onder gaat.
Het oordeel over mijn broodje. De pita is een kwart stevig Turks brood. De minpunten zijn de verdeling, die een fractie beter had gekund, en de saus die me iets te veel aan mayonaise deed denken. Ik heb het liever wat lichter gekruid.

De pluspunten: Veel vlees, goed gekruid, goed gebakken. Veel vers gras: maïs, tomaat, sla, komkommer, scherpe ui. Alles ook goed van smaak. Het scherpe van het ui combineerde goed met de zoete maïs en de frisse tomaten. Broodje: af, helemaal goed.

De prijs? Wij stervelingen kunnen ons Noorwegen niet permitteren. Ik kreeg wat korting omdat ik geen frites wilde (Frankrijk, even opletten aub), omreken van Noorse kronen naar € heeft geen zin. Later liep ik langs de Burgerking. Een Star Kebab met Cola is hier even duur als een Whopper menu. Laten we het daar maar op houden, niet goedkoop dus. Desondanks drie schappen voor Star Kebab, weet je wat, ik ben in een gulle bui. Drie schapen en een eland. Voor de voorbeeldige manier waarop ze met de saus omgingen.

Star kebab house Yusuf Ziya Akdeve, Brattørgata 22, Trondheim.

EN VERDER

De dagen erna hoef ik niet na te denken over eten. Niet vanwege de kebab, maar vanwege de Noorse gastvrijheid.

Ons hotel heeft de naam het beste ontbijt van het land te hebben. Ik kan dat niet controleren, maar als het niet zo is moet hotel Ricca in ieder geval blijven.

Ook het diner is prima geregeld. Bij E^{n}R is er altijd wel is te doen voor de deelnemers. In dit geval is het een rondwandeling door de stad. De gids is een van de Enova mensen en zij kent onze gezamenlijke interesses. Het is een behoorlijke wandeling door de stad, maar we zien leuke details. De laatste dag zijn we op tijd klaar om het vliegtuig naar huis te kunnen halen. Met beelden van Trondheim op het netvlies.

JOHANNESBURG (ZUID-AFRIKA), JULI 2011

De eerste ervaring in Zuid Afrika is heel beperkt. Twee nachten in Johannesburg en twee dagen werken. Maar een bijzondere ervaring, dus toch een verslag.

Vooraf kreeg ik de veiligheids-analyse toegestuurd. Dat is al nieuw, tot nu toe ben ik nooit in een formeel gevaarlijk land geweest. Het vluchtschema moet dan ook worden doorgegeven, zodat ik kan worden opgehaald.

Na bijna elf uur landen we van Schiphol op Oliver Tambo Airport. De hoogtemeter op het informatiescherm staat nog boven de 1600 meter als we de grond raken. Jo-burg ligt hoog.

Overal staan mannen met naambordjes. Rob Kool of IEA zit er niet tussen. Alle borden voor het IOC – Durban worden gedragen door mensen die me hoopvol aankijken. Ik onderdruk de neiging om ook in Durban te gaan kijken, en bel het hotel. Nee, de mededeling dat ze me moesten halen hadden ze gemist. Ik neem een officiële taxi, die waarschijnlijk iets te duur is, maar je moet wat.

Het hotel Southern Sun ligt aan Katherine Street in Stanton. De chauffeur brengt me er mopperend heen. Hij vindt te koud. Het is dan ook midwinter hier aan de andere kant van de planeet. Als iedere oud-Engelse kolonie rijden ze aan de verkeerde van de weg, maar hij doet dat uitstekend.

Het hotel is nieuw, maar oud koloniaal ingericht. Oude foto's aan de muur, een stapeltje oude koffers en veel fauteuils en banken met stapels kussen. Het personeel zit achter hardhouten bureaus in plaats van de standaard balies die je tegenwoordig in ieder hotel ziet. Bij binnenkomst word je in zo'n fauteuil geplaatst, waarna je op je gemak papieren kan invullen. De kamer en het sanitair zijn ook ruim, schoon en mooi. Voor het raam groeien boomvarens.

De volgende ochtend blijkt het restaurant vergelijkbaar te zijn. Koloniale sfeer met vriendelijke bediening en goed voedsel. Het personeel holt af en aan om je van alle gemakken te voorzien. Als niet de meerderheid van de bezoekers ook zwart zou zijn zou je je er bijna voor gaan schamen. Na het eten vraag ik om de route naar de plek van de vergadering. Prompt word ik in een taxi gefrommeld. Gasten lopen hier niet vrij rond!

In het Stanton Conference Centre weet niemand iets van de IEA RSA bilateral. Het is een enorm gebouw, met veel Afrikaanse kunst, dus eigenlijk amuseer ik me prima. Na driekwartier zwerven belt iemand van het personeel een taxi om me af te voeren. Mijn “ik loop wel terug” plan faalt miserabel.

Ik leg de taxichauffeur uit waarom ik terug wil. Hij wordt helemaal blij. Energieconferentie? Daar heeft hij meer mensen heen gebracht! En zo gebeurt het dat ik een half uur later alsnog Megawatt Park opdraai om bij Escom het symposium bij te wonen.

Onderweg valt op dat alles ommuurd is (of afgezet met dreigende hekken). Verder ben ik duidelijk op vreemd terrein.

Alle Zuid-Afrikaners zijn het er over eens dat het weer vandaag miserabel is, koud, bewolkt en wat miezerig. Het weerhoudt me er niet van tijdens pauzes eens om me heen te kijken. Hoewel we aan de rand van de stad zitten, zie ik het beeld dat ik ook in natuurfilms heb gezien: glooiende heuvels met veel gras en hier en daar een boom. De “big five” zijn natuurlijk in geen velden of wegen te zien, maar de bomen zijn veelal onbekend en er vliegt van alles rond wat ik ook nooit eerder heb gezien. Dat er een snelweg

doorheen loopt en er op de achtergrond een grote moskee staat maakt duidelijk dat ik niet echt in de vrije natuur sta, maar met de beperkte mogelijkheid om even om je heen te kijken geeft het een prachtig eerste beeld.

Na het overleg neem ik de taxi terug. Inmiddels heb ik het geleerd. De chauffeur zegt dat het erg druk is en dat hij een sluiproute neemt. Zuid Afrika is meertalig. Iedereen spreekt Engels, maar daarnaast ook nog een "native" taal of Afrikaans. Als we door de straten rijden zie je dan ook van tijd tot tijd ineens "Nederlandse" kreten zoals de *Wendy Weg* en *Verkeersdrempel zone* staan.

De tegenstellingen in het land zijn tijdens de rit goed te zien. Vrouwen met bepakking op hun hoofd, of met gesprokkeld hout onder hun arm en bedelaars met versleten wollen mutsen en vuile dekens zie je regelmatig langs wegen waar de Mercedessen en 4Wheel drives rondscheuren.

Na de power nap gaat de IEA groep met, en op aanraden van Carel Snyman naar een typisch Zuid Afrikaans Restaurant. Na het passeren van een aantal hekken en bewakers komen we in een wijk met het restaurant Meyo. Het heeft een buitenterras met drums die als vuurkorf worden gebruikt en banken met dikke dekens. Wij eten binnen, met Afrikaanse muziek en bediening in traditionele klederdracht. Met Carel en Gundele, een hoogleraar uit Leipzig kan ik "Nederlands" praten, wat ook wel bijzonder is. De muziek gaat op enig moment over in een live performance, waarbij traditioneel Afrikaanse liederen als *Guantanamera* en *Tears in Heaven* ten gehore worden gebracht. Op het menu staat onder meer een gerecht "Braai is lekke", waarbij speciaal de pap wordt aanbevolen. Ik ga voor de steenbok, als carpaccio en als gevulde biefstuk. De vulling bestaat uit kaas, spinazie en Afrikaanse groenten en paddenstoelen. Het is een van mijn betere ervaringen.

Als onderdeel van “de ervaring” beschildert een vrouw ons met witte verf. Niet iedereen doet mee, maar ik vind het leuk en ze doet bij mij erg haar best. Het eindigt in de foto ‘IEA goes tribal’.

De volgende ochtend is het afrekenen en werken. Mijn presentatie loopt redelijk, en er is veel discussie. Wat te doen als de helft van je energie sowieso al gestolen wordt? En waarom energie besparen als iedereen er van overtuigd is dat de energiebedrijven dan onmiddellijk de prijs verhogen? En waarom zouden gemeenten meewerken als ze verdienen aan de energieomzet? Ze hebben nog een lange weg te gaan.

In de pauze is het tijd voor de foto’s “*Knorf goes South Africa*”. Weer geniet ik van de vogels die rondhollen over de velden.

Tegen vijven is het allemaal voorbij en ga ik met Luisa, de prof uit Spanje, naar het vliegveld. Hier heb ik uren de tijd, we vliegen even na elven. Na een snelle kebab hap (zie hieronder), het meest lullige breitijdschrift ooit (maar wel in het Afrikaans), een aanvulling op mijn muntenverzameling en een CD trek ik me terug in de businesslounge.

Na het scoren van een verloopstekker kan ik uren vooruit met het schrijven van een aantal verslagen, waaronder een kebabrapport en een deel van dit reisverslag. Om 11 uur verschijnt in beeld dat we 9024 km van huis zijn en op 1690 meter zitten. Beide getallen lopen even later snel op, maar na enige tijd bedenkt de piloot gelukkig dat een vlucht over beide polen misschien toch niet de oplossing biedt. Na een drankje val ik in slaap met de vraag welke musicus voor me zit. We zoeken het op.

Het blijkt Hugh Masekela, waar ik net een CD van had gekocht.

Wij reporters hebben in ieder geval twee dingen gemeen. We discrimineren en we houden van dood vlees.

Dat eerste is geen verwijt, maar onze reden van bestaan. Zonder discriminatie kom je niet tot een oordeel. Het tweede is niet te combineren met het lidmaatschap van de PvDD, maar ik ken maar een PvDD stemmer die ook schrijft en zolang dat goede verhalen oplevert spreek ik er geen oordeel over uit.

Waarom deze overpeinzingen? Ik bevind me in een vertrekhal, om exact te zijn in het Food Court van Vertrekhal B op ongeveer de laatste plaats ter wereld waar je mag discrimineren. Ik ben op het Oliver Tambo Vliegveld in Johannesburg. De "*Beginnersguide to World of Kebab"* laat me volstrek in de steek. En dan zie ik Anat.

Anat verkoopt Shawarma, Wrap & Kebab. Ik ga er voor en neem een wrap. Als de Fransen een stokbroodje speklap kebab noemen, mag ik een rapport schrijven over een product dat het predicaat kebab volgens het menu niet heeft.

Achter de balie staan vier zeer zwarte bedienden. Meer naar achteren staat nog meer volk. Ik draag 39 rand af en mag in de rij gaan staan. De keuze valt op de kalkoen/beef rol. Allereerst omdat die er geweldig lekker uit ziet, daarnaast omdat ik vind dat de evenhoevigen na de springbokbiefstuk van gisterenavond voldoende aan mijn vleselijke lusten hebben bijgedragen.

Het is me al opgevallen dat personeel in dit land standaard nors en ongeïnteresseerd kijkt, maar dat je daar even doorheen moet prikken. Het kraakheldere uiterlijk van de tent duidt op als behalve onverschilligheid.

Als er van achter een verse wrap wordt aangegeven wordt eerst een laagje humus gesmeerd. Wat wil je er op?

Tijd voor toegepaste psychologie en misbruik! Met "*het ziet er allemaal lekker*" uit open ik meedogenloos de aanval. "*Ja, maar wat wil je er op?*", de norse blik is verdwenen, de aanval werkt. Met *"Tja, het ziet er zo lekker uit, ik zou eigenlijk alles wel willen*" wordt de fuik ver open gezet. De bediende begint gemotiveerd te scheppen. Halverwege, na de sla, kool en ui komt hij bij de sausen. "*Wat voor saus?*" Ik ben inmiddels klaar voor de kill: "*Dit ziet er zo fantastisch uit, doe maar wat jij lekker vindt. In ieder geval knoflookyoghurt saus en wat van dat rode."*

"Ah de chilisaus, yes Sir!" Ik mag gelukkig exact aangeven hoeveel ik er van wil. Volledig in de ban van de blijheid van de klant slaat de man nu volledig door. Er gaat zure komkommer, een soort Afrikaanse peper, een soort gebakken aubergine en voor de zekerheid meer sla op. En een berg vlees. Het lijkt of hij de reportersgeest kan lezen: door mijn laffe aanpak is de saus volstrekt verdwenen. Dat zou een schaap voor de verdeling kosten. Hij loopt snel terug naar de knoflooksaus en schept er nog een lading op. Om het af te maken wordt er nog wat natuurzout en kruiden over gestrooid en, om het af te maken BBQ saus.

Het lijkt nu tot hem door te dringen wat hij heeft gedaan. De wrap is door zijn swingende enthousiasme uit het zicht verdwenen onder de Kilimanjaro van groenten en vlees. Hij slaagt er in een papiertje onder het geheel te schuiven, waarna hij er met zijn volle gewicht op duikt. Het lukt hem zowaar de berg binnen de rol te dwingen en er papier om te vouwen.

Ik heb geen foto gemaakt van het gevolg van het weer open scheuren van een deel van de rol. Maar laat ik het samenvatten met "de verdeling was goed en overal".

Het oordeel: top product. Alles vers en voldoende, krachtige smaak, voldoende bite en na een beetje aanmoediging met liefde klaargemaakt. Als er ook kebab op het bord had gestaan had ik toegevoegd dat ik de typische kebabkruiden slapjes vond. Omdat het hier winter is & omdat dit het eerste verhaal is wat ik op het zuidelijk halfrond schrijf beveel ik de Warp van Anat aan als prima Kebab, al raad ik de puristen onder ons aan de BBQ saus te vermijden. Drie schapen voor het product en een steenbok voor de bediening.

Anat, Vertrek hal B OR Tambo Airport, Johannesburg. Nelson in Lego zwaait me uit!

INLEIDING ZES WEKEN ZEVEN MISSIES

Om later nog eens terug te lezen hoe maf ons werk is heb ik een dagboek bijgehouden van de periode half oktober – eind november 2011. De vakantie zit er net op, en er is net een kies getrokken. Om mijn collega te citeren: de rest van het jaar zijn de dagen, dat ik binnen ben op kantoor, op één hand te tellen. Zeven trips in zes weken. Het wordt weer wat, en past mooi in deze bundel.

BRUSSEL (BELGIË), 11-12 OKTOBER

Vandaag, 11 oktober via Sittard naar Brussel. De hoeveelheid werk valt mee, het is vooral een kwestie van alles nalopen en wat handtekeningen zetten. Aan het eind van de middag via Maastricht door naar Brussel.. Maastricht is een heel aardig station. Er zijn allerlei sporen uit de tijd dat het nog een echt grensstation was, met een aparte hoek voor "Visitatie". De grote hal wordt gedomineerd door een groot porseleinen herinneringsplaquette voor 100 jaar spoorwegen. Cadeau gedaan door Royal Sphinx. Over herinnering gesproken. Rond etenstijd schuif ik in er een broodje kebab en een pil tegen de pijn in mijn kaak naar binnen

DÖNER COMPANY, MAASTRICHT.

Overstappen op het volgende openbare vervoer rond haptijd. Twintig minuten tussen Maastricht en Brussel. Da's een kebab moment. Helaas, het is Döner Company op het station. Wie een goede omschrijving van de DC wil lees dan dit. Deze is iets kleiner, maar ook hier werd stevig gepoetst.

Het broodje: buiten met de kleur "net terug van vakantie", van binnen nog maagdelijk deeg.
Het gras: de uien zien er uit als de sla, en die als de kool.
Het pepertje is alleen duidelijk herkenbaar. Die gaat er dan ook niet op. De tomaat was op. Mocht de kebabber een nieuwe carrière beginnen: balletje, balletje.
Hij was zo snel dat ik niet door had dat hij met zijn "alles" toch stiekem de helft oversloeg.
De stapeling: Met Duitse grondigheid: eerst vlees, dan saus, dan gras. Aan integratie doen ze hier niet.
De vleesvervanger, die echt overal 1,4 mm dik en 5 cm breed is, komt uit het enge metalen bakje, variant Lam. Mijn maag: in opstand.
Conclusie: Junkfood. In de ware zin van het woord. Prijs: € 2,75, da's boven de Bas norm van €2,-, dus ik mag zeiken.
Eind oordeel: één schaap voor de hard poetsende vrouw in de zaak, één schaap voor de bediening, één schaap voor de hoeveelheid, één schaap omdat het de zuidelijkste spoor gerelateerde kebabber van Nederland is. Opgeteld is dat 1,5 schaap voor DC Maastricht.

De volgende ochtend begint met een mislukking. Ik zou meedoen aan een ontbijt met een aantal Europarlementariërs in het EU parlement, maar ik ben zo duf door de medicijnen dat ik de verkeerde ingang pak en het gezelschap never nooit vind. En dus wordt het tijd voor de volgende stop: Het renewable house aan de Rue d'Arlon. Hier wordt het twee dagen praten over het Energy Efficiency Watch II project. Als bestuurder van eceee wordt het meeste werk voor me gedaan. Met mijn duffe kop is dat helemaal prima.

Het werk gaat prima, alleen is er om 17.00 uur nog even een telefonische vergadering met Parijs en Washington DC over onze workshop midden september. Helaas zit het Renewable House helemaal vol, en zo eindig ik in de tuin. De Amerikanen zijn door het dolle heen en houden nooit meer op met praten. Ze proberen 3 weken werk in twee dagen te stoppen. Na anderhalf uur afkoeling bedenk ik dat ik toch maar de voorzitter ben. In de tuin en zonder papieren, maar onder de medicijnen besluit ik dat we alleen gaan doen wat ik van het gesprek heb kunnen onthouden.

Tot mijn verbijstering vindt iedereen dat prachtig. Ze hebben nog een half uurtje nodig om de taken tussen Parijs en Washington te verdelen, maar ze gaan enthousiast aan de slag. Ik hoef maar een spreker te regelen. Wim Sinke van ECN kan ik laten vragen, dus na twee uur hebben we een workshop en geen aanvullende activiteiten voor mezelf.

De vergadering binnen is inmiddels ruim afgelopen en ik vind een mailtje waar men in de kroeg is geëindigd. Tegen de tijd dat ik op de Place Luxembourg arriveer is ook de kroegtijd al verstreken. Het gezelschap gaat in rechte lijn naar een Italiaans restaurant dat niet te betalen is. Gelukkig is het wel erg lekker en zit het volgens de projectleider in het budget.

De volgende dag is er nauwelijks meer iets te doen. Daarom ga ik samen met Nils Borg een aantal mensen af om te praten over de Industrial Summer Study van eceee, een volgend wild plan waar ik mee rondloop en wat nu toch vorm lijkt te krijgen op Papendal. Uiteindelijk ben ik rond 21.00 uur thuis in Nederland, en dat is niet eens erg slecht.

MAASTRICHT (LIMBURG), 17-18 OKTOBER

Maandag 17 oktober. Het is tijd voor een volgende internationale ontmoeting. Deze keer wordt het Maastricht, waar EnR, bijeenkomt. Als weer ten gevolge van een actie van mij. Deze regering vindt samenwerking zinloos en dus blijft onze rol op dit moment beperkt tot sturen in de marge, maar wel met bekenden rondkijken in de geboorteplaats van mijn moeder.

De dag eindigt met een *Diner Passant*: Tijdens een rondleiding door de stad, onder leiding van de VVV, wordt op verschillende plaatsen gestopt voor een hapje eten. Het lijkt de laatste dag met goed najaarsweer, dus het loopt gesmeerd.

DALIAN (CHINA), 19 – 24 OKTOBER

Deze keer is de vlucht lang. Van Amsterdam naar Beijing, en van daar naar Dalian. Het vertrek begint wat gestrest. Ons onnavolgbare reisbureau kan ook visa verstrekken. Ik ben mijn paspoort nu bijna twee maanden kwijt. Nadat Aysel veel heeft gebeld is me nu beloofd dat ik het kan afhalen aan de balie op Schiphol. Gelukkig ligt het er en zit er zelfs een stempel in dat het een dienstpaspoort is. Bij de controles scheelt dat wat. Ik zit "boven" in de Jumbo 747 en over de vlucht kan weinig meer worden gezegd dat het goed verliep. Veel uitrusten en nog wat schaven aan mijn presentatie.

In Beijing loop je je de pestpokken, het is een enorm vliegveld. Er lopen nogal wat hulp Chinezen[8] rond, die me regelmatig de verkeerde kant uit sturen, maar uiteindelijk eindig ik toch bij de balie van China Southern. Van daar loopt een rode loper naar een speciale balie waar "ons soort mensen" versneld langs de security worden geleid. Eerst hang ik nog wat rond, maar uiteindelijk ga ik toch maar voor een kop koffie in de business lounge.

De vlucht naar Dalian stelt helemaal niets voor. In ongeveer een uur zijn we er. Daarna wordt het toch een uitdaging. Volgens de papieren staat er een busje op me te wachten. Een aantal Chinezen doen hardnekkige pogingen me in een taxi te krijgen. Ik wapper met papieren en geef aan dat ik een bus zoek. Dat snappen ze ook, of ik even af wil rekenen. Na betaling word ik in een tienpersoonsbusje gefrommeld. Benieuwd kijk ik om me heen of er nog meer congresgangers komen. Als dat zo is, zie ik ze niet. De bus scheurt onmiddellijk weg. Ik blijk een hele bus gehuurd te hebben.

[8] Herkenbaar aan vestjes met op de in het Chinees en Engels de tekst "Can I help you?"

Tegen de tijd dat ik in mijn “wel roken” kamer kom begint het al donker te worden. Er is alleen nog tijd voor een kort wandeling.

Met handen en voeten bestel ik in een restaurantje om de hoek een heerlijke maaltijd met fricandeau, groenten en noten. Tamelijk heet, maar het kost weinig. Alleen is het jammer dat ze geen koffie hebben. Die scoor ik later in het hotel: een dubbele espresso kost me 3* de prijs van mijn avondmaal. Daar wordt dan wel een juffrouw met een Chinees instrument voor bijgeleverd.

Voor dat ik naar bed ga, is er ook nog tijd om even in het zwembad van New World hotel te stappen. Ik moet het vijfentwintig meter bad delen met één andere bezoeker. Bubbelbad en stoelen met hemel constructie zijn helemaal leeg. Om het te mogen gebruiken moet ik een badmuts kopen, maar alles is zo perfect in orde dat ik me er nog wat bij kan voorstellen ook.

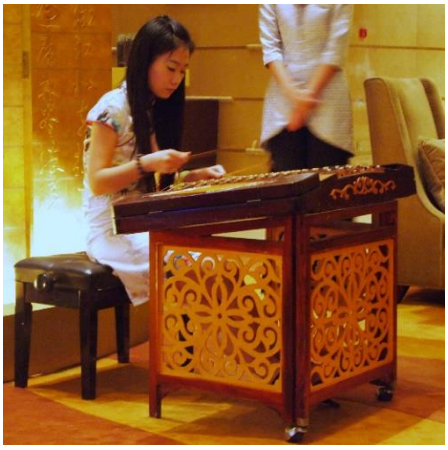

Mijn uiteindelijke doel is de *1st Low Carbon Earth Summit* in de stad. Het ministerie heeft me gevraagd hier een lezing te verzorgen. Bij de inschrijving krijg ik twee loodzware symposium boeken, voedselbonnen, een uitnodiging voor het gala diner.

Voor meer detail over het doel: zie uittreksel uit mijn professionele verslag

Deelname aan deze Earth Summit kan op verschillende manieren worden bekeken. China heeft ons gevraagd om te ons industriële energie efficiency beleid, zowel historisch als huidig, toe te lichten. Hierbij was de vraag nadrukkelijk in te gaan op de ETS. Het blok waarin deze lezing werd geplaatst gaf een uitstekend overzicht over de stand van zaken rond de zich ontwikkelende aspecten van carbon trading buiten CDM en JI. Als zodanig hebben we bijgedragen aan een succesvolle vorm van kennisoverdracht aan China en kan deze missie geslaagd genoemd worden…..

….. De zaal was goed gevuld. In tegenstelling tot een aantal andere presentaties die ik heb bijgewoond werd de zaal niet opgevuld met een groep Chinese studenten.

De discussie was geanimeerd, mede door een goede Koreaanse presentatie. Vragen kwamen vooral van Europeanen en de energiesector. De Amerikanen en de Chinezen hielden zich nadrukkelijk op de vlakte. Via een ambtenaar van Dalian is mijn presentatie wel opgevraagd, hetzelfde geldt voor Nordstrom die onder vermelding in de nabije toekomst naar mijn verhaal wil gaan verwijzen.

De keerzijde van de medaille is dat we hier praten over een hyper commerciële conferentie waar de hele wereld betaald om China inzicht te geven in een aantal zaken waarin China meent nog achter te lopen. In dezelfde setting werden tegelijk conferenties rond nanotechnologie en telecommunicatie gehouden.

Persoonlijk heb ik niets nieuws gehoord, wel heb ik vanaf dag van aanmelding wekelijks allerlei uitnodigen ontvangen om tegen vriendenprijs (meerdaagse)trips naar oorden als Tibet, Mongolië en Beijing te maken. Op zich kan een excursie, gekoppeld aan een evenement, bijdragen aan netwerken en meer inzicht in het onderwerp. Dit was echter volledig over de top. Mijn mening werd, hoewel ik er niet actief naar heb gevraagd, gedeeld door velen waar ik een praatje me heb gemaakt.

Opmerkelijk was dat ik vlak voor de conferentie, toen ik geen gebruik maakte van de excursie opties, werd overgeplaatst naar een hotel aan de andere kant van de stad.

De lunch tussen de middag is uitstekend verzorgd, maar duurt ook heel, dus ik heb de gelegenheid een ommetje rond het park te maken. Er staan mooi sportbeelden, gemaakt uit wit gaas. Het grasveld wordt op orde gehouden door een groep Chinezen die op de grond zitten alle onkruiden er uit trekken. Het is een groepje van zo'n zes mensen en met de omvang van het park hebben ze daar een dagtaak aan.

Hier een collage van de sportbeelden.

Na de middag gaan we vrolijk door met de bijeenkomst, waarbij bovenstaande groep wordt verdeeld over allerlei subgroepen. Ze hebben heel veel zaaltjes, en die zijn vaak maar half gevuld.

Verder bestaat dit deel van Dalian volledig uit moderne nieuwbouw. Het ziet er goed uit, maar daar stopt het dan ook mee.

Aan het eind van de dag loop ik naar het hotel, waar ik ook eet. Inmiddels heb ik me er bij neer gelegd dat het een duur hotel en prijzig voedsel is, al was het alleen maar omdat het wel in de onkostenvergoeding past. Voor die prijs krijg je, naast de enorme kamer, veel verdiepingen en heel veel marmeren zuilen. Dus zeker waar voor je geld. En ook de keuken is goed. Hoewel ik me wat ongemakkelijk voel bij deze hele conferentie moet ik ze dus wel nageven dat het goed verzorgd is.

Met de comfortabele kamer is het zelfs goed te doen mijn overige werk in de avond te af te handelen, al is internet in China pure crisis. De verslagen kunnen in ieder geval worden geschreven, dus bij terugkeer is er geen lading achterstallig werk over.

De volgende dag mag ik mijn verhaal vertellen over het Nederlandse beleidsinstrumentarium. Een soort greatest hits, met verschillen typen instrumenten en onderzoeken.

Tussen de middag loop ik weer door het park, maar nu, ondanks dat het stevig waait, iets verder. Het park eindigt aan zee. Daar hobbelt dan ook iedereen die vrij heeft rond. Het strand is hier ter plekke volledig onder het beton verdwenen, dat scheelt in de schoonmaak. De zee ziet er goed uit, ik betreur het bijna dat ik mijn snorkelspullen niet heb ingepakt.

Langs de “promenade” staan verschillende koperen beelden. De Chinese cultuur is heel anders dan de Europese. Beelden zijn niet om naar te kijken, maar om je op onder of in te laten fotograferen. Even wennen, maar verder best leuk. Het is ook weer even samengevat in een collage.

Naast de beelden is er een kleine kermis. Kortom als je je wilt vermaken is dit de plek om heen te gaan.

Bij terugkeer is er wat reuring bij het congrescomplex. Er staat een band met Chinese drummers en toeteraars, een rode loper en drommen jonge tienermeiden. Het beeld wordt compleet door dranghekken en een mooie rode decorwand.

Het blijkt dat hier een razend populaire show wordt opgenomen, iets met Miss verkiezing meets America’s Next Topmodel, maar dan Chinees.

Er is al gemeld dat het waait, maar net uit welke hoek. En zoals je weet kan de wind om een gebouw extra krachtig zijn.

Kortom, het decor maakt geen schijn van kans en waait, net als ze de opname willen starten, met een klap om. Geen gewonden, veel hilariteit. Mooier kunnen ze de weg terug naar het werk niet maken.

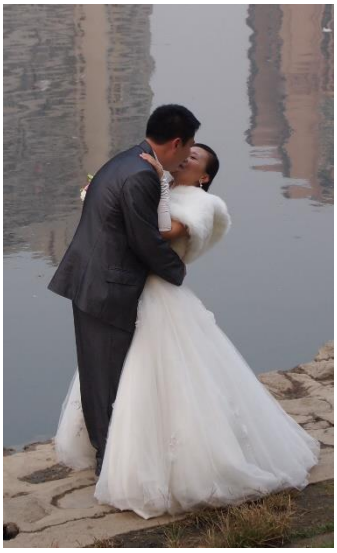

In de middag ben ik snel uitgekeken, en start de wandeling naar huis. Het is koud en winderig. Geen idee of er een relatie is met de wedstrijd "*mooi en bijna weggewaaid*" bij het congresgebouw, maar dit lijkt een goede dag om te trouwen. Via een park is er een aardige route terug naar het hotel. Alleen daar al zie ik verschillende bruidsparen en hun fotografen. Ook verder onderweg zijn er ook nog verschillende paren te bewonderen. De keuze schijnt een rode of een witte japon te zijn. In het hotel is er in ieder geval een enorme ruimte afgehuurd voor een "red" wedding.

Verder wordt onderweg de verzameling beelden uitgebeeld met kunst en kitsch. Als je alleen al de Chinese leeuwen en draken wilt fotograferen heb je een duidelijke dagtaak.

Verder is een echt moderne Chinese stad ook iets wat ik nog niet heb vastgelegd. Natuurlijk, Beijing en Shanghai hebben heel veel hoogbouw, maar hier lijkt uitsluitend moderne bouw te zijn.

's Avonds kijk ik wel nog even in het nabij gelegen centrum, het is er druk en er staat van alles in het licht, liefst in snel wisselende kleuren. Nu mag je drukte verwachten in een stad van 3,5 miljoen inwoners (en nog eens 2 miljoen in de voorsteden en op de eilanden voor de (oost)kust. Het is noordelijkste ijsvrije haven en ligt op een schiereiland ten zuiden van Shenyang met zeven miljoen Inwoners. Verder ligt het op dezelfde breedtegraad als Pyongyang in Noord-Korea. Het heeft daardoor een belangrijke economische betekenis. In tegenstelling tot de meeste Chinese steden zie je nauwelijks fietsen: de vorige burgemeester heeft ze, met uitzondering van de bakfietsen, allemaal de stad uit gegooid. Dit als onderdeel van het plan de stad aantrekkelijk te maken, met veel nieuw(hoog)bouw en grote parken.

Op straat is het zo druk, dat je moet sprinten om over te steken. Maar niet zeuren, ik kom heel in het hotel terug.

De derde en laatste dag van de conferentie is helemaal niets. In plaats van een taxi te pakken ga ik wandelen naar het congrescentrum, en verdwaal beetje.

Eerst valt dat niet op, als ik door wat parken loop dit ik verwachtte. Los van dat de parkaanleg in China vaak mooi is, met grote rots- en waterpartijen, is er ook altijd wat te doen. Zo zijn er altijd wel groepen die Tai Chi doen.

Nu zijn er ook wat musici en er is straathandel. Ook de Europese invloed is soms te zien. Zo kom ik langs een heuse Tesco.

In het park zijn het vooral ouderen die zich amuseren. Er zit zelfs iemand te breien. Eigenlijk is dat helemaal niet zo gek, want in deze tijd van het jaar, in dit deel noordelijke deel van China is het gewoon koud.

Niet alles is trouwens toegankelijk. Zo is er een boeddhistische tempel, die duidelijk laat zien dat alleen gelovigen welkom zijn. Als je meer op je omgeving let dan op de route, kan het zomaar zijn dat je heel feng shui loopt, maar niet in de goede richting. Omdat een deel van de parken op elkaar aansluiten kan je dat best even vol houden. Nu zit ik niet echt met de omweg, zeker als het laatste een park is met heel veel beelden, waaronder moderne bronzen van de Chinese dierenriem.

Verder is het best wel stevig lopen. De stad ligt tussen de heuvels, en dit park gaat behoorlijk de heuvel op. Eenmaal boven is duidelijk dat ik de aftrap van de 3e dag absoluut ga missen. Het goede nieuws is dat ik inmiddels de juiste route heb gevonden.

Vaak lopen dingen anders dan gepland. Net als ik het park uit kom gaat er een taxi in de ankers.

Geen idee waarom, geen verkeer & hij heeft wel een klant dus er is geen reden voor dit gedrag. Dan wordt een raam opengedraaid en een mij onbekende Engelsman roept "*jij bent toch ook van het congres?*" Nu geef ik toe dat het volledig ontbreken van Aziatische kenmerken me herkenbaar maakt, maar vanuit een rijdende taxi vind ik het toch een prestatie. Hij biedt een lift aan, het blijkt dat hij in de zaal zat toen ik mijn verhaal hield. En zo kom ik toch nog op tijd bij het congres.

Het is er tijd voor samenvattingen en veel pauze. Ook wordt aangegeven dat er toevallig een beurs in het gebouw is die ons zeer zal aanspreken, en men moedigt ons van harte aan er een bezoek te brengen. Nu gebeurd het heel vaak dat een congres als dit wordt gecombineerd met een energiebeurs, waar het land hun laatste technologische ontwikkelingen laat zien. Dus we tuinen er met vliegen vandel en slaande trom in en gaan kijken. Het blijkt een plek waar kunstenaar hun schilderwerk verkopen. Mooie caligrafie, die voor weinig de hele wereld wordt overgestuurd, realistisch werk van Chinezen door de eeuwen heen en Europese posters van mooie natuur, die met grote precisie zijn nageschilderd met olieverf.

Het is me inmiddels duidelijk. Waar de eerste 1 ¾ dag nog sprake was van serieuze kennisuitwisseling, is er nu nog slechts sprake van Chinese verkoop. En howel het zeker geen rotzooi is, ben ik er wel even klaar mee.

Vanavond is het grote diner, tot die tijd kan ik wel even heen en weer naar het hotel.

Achteraf niet zo'n heel goed plan, want het is zo koud dat ik strontverkouden wordt.

Dalian mag dan een ijsvrije haven zijn, zoetwater bevriest een stuk eerder, en het is koud genoeg om de rivier door de stad te doen bevriezen.

Verder zie ik dat de woningbouw-vernieuwing onder het Chinese regime duidelijk anders loopt dan bij ons. Op enig moment wordt aangewezen welke wijk aan de beurt is om te worden vervangen. Dan gaat gewoon de bulldoser er overheen en kan de nieuwbouw beginnen. Om de verwoeste wijk wordt een schutting gezet, waarschijnlijk om te voorkomen dat alle onderdelen direkt worden ingezet voor de straathandel. De kwaliteit van de schutting is maar marginaal beter dan die van het decorstuk van de miss verkiezing, waardoor er met niet al te veel moeite foto's gemaakt kunnen worden.

Daarnaast zijn er nog genoeg mooie dingen te bekijken. Mijn verzameling beelden in China wordt stevig uitgebreid, en ik stap zelfs nog een shopping mall binnen. Daar ben je vrij snel klaar, tenslotte produceren China de meederheid van wat er ook bij ons wordt aangeboden. Wel kan ik niet anders doen dan constateren dat het leven in China, en zeker in de Chinese handel, een vermoeiend leven is. (Met "the picture to prove it")

Om zes uur ben ik ruim op tijd in de *"Multi-Functional Hall, Mezzanine*" van het Dalian World Expo Center voor het "Reception Banquet". In een mooie rode, net niet chique "Sincere Invitation", zoals ze zelf schrijven, worden we uitgenodigd voor een zes gangen menu.

We worden aan ronde tafels gezet, met bij iedere stoel een goody bag, want zo heurt dat!

Althans in China, in Europa is men er in de ambtelijk/wetenschappelijke wereld goeddeels overheen. Er zijn behoorlijk stricte regels voor, om corruptie tegen te gaan. Vanuit die regels bekijk ik het gebodene. Je mag iets aanmenen als:

- Alle sprekers iets krijgen of,
- Alle deelnemers iets krijgen en
- Het aangeboden de waarde van € 50 niet overschrijdt.

Ik ben en spreker, en ik zie overal dezelfde tasjes. Er is dus een goede reden om er van uit te gaan dat ik deze tas mee mag nemen, als hij niet te duur is. Tussen de verzameling goed bedoelde rotzooi zit een CD met traditionele Chinese muziek, een toeristisch boekje over de stad, thee, chips, vis in vacuüm verpakking en wat losse rommel. Zo'n CD kan je inschatten op € 32,50 bij de betere speciaalzaak en de vis op €20, en dan is het te veel. Dat betekend inleveren, rapport schrijven en de leidinggevende opschepen met de vraag wat te doen met de vis. Meestal wordt het verloot onder een afdeling aan het eind van het jaar, maar bewaar die vis maar eens een paar weken.

Dus ga ik uit van lokale prijzen, en dan is € 15 handel wel de absolute bovengrens.

Terwijl ik mij overgeef aan deze gedachten en inschattingen heeft op het podium iemand geruime tijd indrukwekkend Chinees gesproken. Mijn inschatting is dat de resultaten van deze eerste conferentie zijn opgehemeld, maar ik kan het niet met zekerheid zeggen.

De vertaalster die volgt heeft niet alleen een zeer sterk Chinees accent, maar moet het ook doen met een slechte geluidsinstallatie.

Daarna gaat het ook echt los. Er wordt een groep danseressen het toneel opgestuurd. Met mooie beelden van China op de achtergrond, lijken ze tot doel te hebben nog meer reclame te maken voor het land (en de mogelijke excursise na afloop van de conferentie).

Men zegt altijd dat de liefde van de man door de maag gaat, en om eerlijk te zijn heb ik dan ook meer aandacht voor de typisch Chinese diner tafel dan voor het gehos op het toneel. Daarbij wil ik niets negatiefs zeggen over het schoon en hun inspanning, maar het waren lange wandelingen, en dan krijg je trek.

Als laatste komt een muziekgroep het toneel op. In het wit gekleed en ook alle instrumenten zijn in het wit. Ze spelen Chinese rock. Helaas heb ik nooit kunnen achterhalen wie het waren, van hen had ik graag een CD gehad.

De terugvlucht geeft mooie uitzichten op China en Mongolië. Het begint met de lounge in Dalian, die toch wel erg Chinees van aankleding is.

Vanaf Beijing neemt KLM de vlucht over. Ik zit op een plek waar ik veel naar buiten kan kijken, maar verder is er over deze terugreis niets te melden.

SEOEL EN JEJU (KOREA), 30 OKTOBER – 5 NOVEMBER

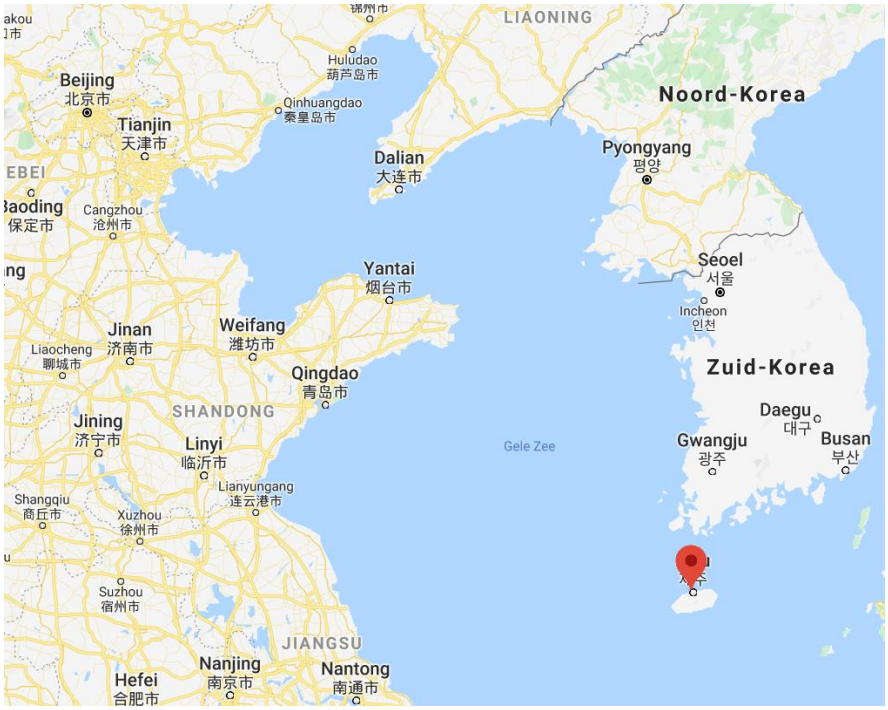

Vaak klinkt er enige jalousie als we vertellen waar we allemaal geweest zijn. Wie dit verhaal leest zal het er mee eens zijn dat we ook zeker niet mogen klagen. Maar soms maak je wel erg veel kilometers. Na de vorige trip naar Dalian ga ik vandaag weer naar dat deel van de wereld, nu naar Jeju. Jeju is een populaire plek om te vergaderen, veel collega's zijn er al geweest. Alleen er heen gaan is een drama. Met wat vertraging vertrek ik op zondag om 19:55 vanaf Schiphol. Een dag later staan we om 14:30 aan de grond op Incheon Airport, het internationale vliegveld van Seoel. Klein, maar niet onbelangrijk detail: vanaf daar wordt er nauwelijks gevlogen op Jeju. Het reisbureau durft het niet aan om me dezelfde dag nog door te laten reizen. De kans dat dit fout gaat is ze te groot. En dus neem ik een taxi naar een hotel in het centrum van de stad.

Al eerder ben ik in dit Plaza hotel geweest, die valt in de categorie groot, modern en duur. Maar het is voor me uitgezocht, dus ik onderga het blijmoedig. Wel heeft het hotel een upgrade gehad, alles is nu elektronisch. Zo is er een toilet met keuze menu, maar ook een bedieningspaneel bij het bed waar ik de gordijnen rond mijn bed & drie soorten verduistering rond het raam me kan regelen. Temperatuur en verlichting lopen ook over dit paneel.

Voor het hotel is het centrale plein van de stad, Seoel Plaza. Heel veel in de stad is nieuw en hoog. Een uitzondering was het gemeentehuis uit 1925. Aardig gebouw leuke toren, en net even te veel cultureel erfgoed om plat te stampen. Dat gebouw is nauwelijks

meer terug te zien. Het is omgeven en wordt overkapt door het “nieuwe” stadhuis, een groot glazen gebouw. Het geeft aan hoe de Koreanen omgaan met hun huidige cultuur en economische macht. Later begrijp ik dat het oude stadhuis Japanse architectuur is, en Koreanen hebben de schurft aan Japanners. Dit nieuwe gebouw laat zien hoe Korea “als een vloedgolf” het oude Japan overspoelt.

Veel tijd om rond te kijken heb ik niet, het wordt al vroeg donker. Mijn Koreaanse collega en vicevoorzitter heeft me uitgenodigd om te gaan eten in de stad. Da’s een goede voorbereiding voor de komende dagen, en ook gezellig en uitermate smakelijk. We eten groenten en vlees wat we dompelen in bouillon, zeg maar een Aziatische fondue. Na afloop loop ik nog een klein rondje door het verlichte centrum en dan zit het er wel op voor vandaag.

Dag twee begint met een beleefdheidsbezoek aan onze onvolprezen ambassade. Ze hadden een vorige keer aangegeven dat ze het zéér zouden waarderen als ik me zou melden. Dus ik ben braaf en vertel wat we komen doen, en dat we samenwerken met de energiesector van Zuid-Korea.

De snelste manier om bij de ambassade te komen is gewoon wandelen langs Deoksugung. In de afgelopen oorlogen zijn nogal wat paleizen en tempels in de vernieling gegaan. Die worden nu hersteld en maken dat de stad ook mooie kanten heeft naast de mooie- en oerlelijke hoogbouw. Het Deoksugung tempelcomplex is er een voorbeeld van. Deze keer heb ik geen tijd om er naar binnen te gaan, maar de muur die het omgeeft is heel karakteristiek en er staan ook mooie beelden buiten het complex. Het is herfst, met prachtige herfstkleuren. Uiteraard vallen die bladeren, wat weer werkgelegenheid biedt aan een legertje stratenvegers.

Na het gesprek loop ik met een grote bocht terug. De dag is nog heel lang, en ik moet ook wat beweging hebben. Eerst kom ik langs een monument van een historische tram, waar beelden van Koreanen in het openbaar vervoer in gezet zijn. Daarna loop ik langs het enorme beeld van Sejong-Daewang de grote, een koning die rond 1400 leefde. Zijn beeld staat voor de enorme Gwanghwamun poort van het Gyeongbokgung paleis. Helaas nu gesloten, maar iets om te noteren voor het geval ik er ooit nog eens terug kom. Wat ik er wel van kan zien is in ieder geval heel mooi.

Met de plattegrond van de stad kan ik me redelijk langs bezienswaardigheden bewegen en langzaam teruggaan richting hotel.

Voor dat “redelijk” is een verklaring. Seoel is druk. Mooie grote straten waar het verkeer klemvast staat. (Gemiddeld zijn de auto’s hier net even groter dan bij ons). Om voetgangers de kans te geven comfortabel en veilig van A naar B te komen zijn er veel voetgangerstunnels. Tot daar lijkt het alleen maar makkelijk. Gelet op het verleden en de dictatuur van Noord-Korea is men beducht op bombardementen en zelfs nucleaire aanvallen. De tunnels zijn daardoor wat uitgebreid en kunnen als schuilkelder worden gebruikt. En als je dan een uitgebreide tunnel hebt én ondernemend Koreaan bent, dan zijn er eigenlijk geen redenen om niet een winkeltje onder de grond te starten. Dit heeft er toe geleid dat er een levendige stad onder de bovengrondse stad is ontstaan.

Daar zit nu mijn probleem. Mogelijk staat in het Koreaans keurig aangegeven hoe je van A naar B komt, maar ik heb grote problemen om me onder de grond te oriënteren en eindig met grote regelmaat op een andere straathoek dan mijn bedoeling is. En dat kost veel tijd!

Uiteindelijk zie ik op de kaart een Boeddhistische tempel, en die zijn veelal meer dan de moeite van het bekijken waard.

(Korea heeft relatief veel, voor Aziatische begrippen, Christelijke kerken). Het blijkt een groot complex met heel veel Boeddussen[9]. Maar afgezien daarvan wordt hier ook het Chrysantenfestival gehouden. Alles is versierd met mooie bloemstukken, en als je jaloers wordt op die schoonheid, er zijn de nodige ondernemende Koreanen die volledig bereid zijn je een of meerdere bossen te verkopen.

Uit eindelijk kom ik terecht bij de Cheonggyecheon rivier. De eerste keer dat ik in de stad was dacht ik dat het een sloot was die nog wel gedempt zou worden, want waarom zou je in zo'n drukke stad een "betonnen bak" met water bewaren? Nu weet ik dat dit het concept van schoonheid is voor de Koreanen. Het water is honderden meter lang, zodat je er, vrij van het verkeer op de hoger gelegen kades, uitgebreid langs kan wandelen.

Het begint met een mooie kunstmatige waterval, en uiteindelijk verdwijnt de waterstroom ondergronds. Langs- en in het water wordt de natuur keurig in bedwang gehouden, waarbij mooie rotsblokken de overgang van het wandelpad naar het water markeren. Om het idyllische idee aan echte natuur verder te versterken zijn er op enkele plekken stenen in het water zodat je over kan steken.

[9] Sorry 😊

Dit is de periode van het jaarlijkse lampionfestival in Korea. En dan hebben we het niet over een lullige lampion aan een houtje, maar meer dan levensgrootte voorstellingen in de Cheonggyecheon rivier.

Na wat werken in het hotel wordt het tijd voor de luxe bus naar Gimpo Airport, en van daar de korte vlucht naar Jeju Airport. Daar kan je met een luxe airportshuttle gratis naar de plek waar we vergaderen: Haevichi Hotel & Resort.

De volgende ochtend blijkt er niets te klagen te zijn over het hotel: goed ontbijt, zwembad en goede kamers en vergaderruimtes.

We beginnen met een workshop, waarbij de Koreanen en onze experts informatie uitwisselen. Daarna worden we in een bus gestopt. Eerst gaat de chauffeur in het gangpad staan en maakt een diepe buiging, gevolgd door de vrouw van de organisatie, die zo mogelijk nog dieper buigt.

Doel van de excursie is het control & demonstratiecentrum van het smartgrid van het eiland. Maar er wordt ons duidelijk gemaakt dat we ook het dorp gezien moeten hebben. Verder dient de vulkaan de Hallasan beklommen te worden.

De uitleg in het centrum is goed, en de modellen zien er gelikt uit. Toch kan ik me niet aan de indruk onttrekken dat de techniek dit demonstratieproject al weer aan het inhalen is.

In het dorp zie ik de eerste Dol Hareubang (= Opa uit steen gehakt), een eenvoudig stenen beeld van een man met een hoed en uitpuilende ogen en de handen op de buik. Deze beelden zijn "het" kenmerk van het eiland. Het is cultureel erfgoed, en ze worden gebruikt voor iedere denkbare toeristische uiting.

Verder lopen we tegen een boeddhistische tempel op, wat als eerder gezegd, ook altijd leuk is om even te bekijken.

Deze wordt gekenmerkt door heel veel oog voor detail. In feite kan je hier zo een hele middag stuk slaan zonder dat je je een moment verveeld. Wij zijn hier echter met een officiële excursie, met een duidelijk programma en een buigende reisleidster.

Dus we houden ons aan het programma en kijken naar de vulkaan die niet gemist mag worden. Wel, de berg is 1500 meter hoog, en daarmee de hoogste berg van heel Korea. Er gaat een prima pad naar boven, maar het idee dat we dit in 45 minuten doen gaat het niet worden.

Dus we maken een wandelingetje en gaan terug naar de bus. Daarna is het terug naar het hotel, dineren met de gastheer en een eerste vergadering van de DSM taak experts.

De twee dagen die volgen bestaand uit vergaderingen met er tussendoor korte pauzes waarin we af en toe een klein stukje kunnen lopen. We zitten dicht bij zee, altijd leuk en er staan verschillende beelden, waaronder een reeks over de Chinese dierenriem. Mijn persoonlijke favoriet, los van meer Dol Hareubang beelden, zijn twee beelden van snorkelduiksters die hier spons en parels duiken. En er is een folk museum, helaas is het dicht. Het ligt zo dicht bij het hotel dat we daar wel tijd voor hadden gevonden.

In de middag van de 2e dag pak ik de bus terug naar Jeju-city. Morgenochtend moet ik vroeg op voor de vlucht naar Incheon Airport in Seoel en daarna door naar huis. ’s Avonds loop ik even een blokje om. Er is een overdekte markt, en dat is altijd leuk. Helaas is deze zo groot en bochtig dat ik straal de weg kwijt raak.

Het goede nieuws is dat ik daardoor tegen het lampionfestival van Jeju-city op loop. Deze keer verlicht. Van de terugreis kan ik verder alleen nog melden dat hij lang is.

KIEV (OEKRAÏNE), 7 – 9 NOVEMBER

Het is niet mijn eerste trip naar Kiev. Ook in 2007 ben is er geweest. Toen was ik vooral onder de indruk van het 11e eeuwse Holenklooster of Kiev-Petsjersk Lavra, een Russisch Orthodox complex langs rechteroever van de Dnjepr. Alleen al omdat dit de plek is waar naar verwezen wordt in het laatste deel van Musorgsky "*Pictures at an exhibition*: *Great gate of Kiev*[10]". Aan het eind van die trip liep ik langs "groene en blauwe kerken" en nam me voor op onderzoek uit te gaan als ik er nog eens zou komen.

Om een tamelijk vage reden ga ik er nu weer heen. Ons team houdt zich bezig met het stimuleren van energy efficiency in een aantal Oostblok landen[11]. Wij helpen door voorlichting, training en soms door uitvoering van EU programma's. Dai is erg succesvol, als we kijken naar de snelheid waarmee die landen vooruitgang boeken. Om de industrie

efficiënt te krijgen moet er wel zeer zwaar geïnvesteerd worden. IFC, the International Finance Corporation is, binnen de wereldbankgroep, opgericht om dit soort financiële injecties mogelijk te maken. Ze willen graag dat de best practises met de Oekraïense overheid en industrie worden gedeeld. Uiteindelijk word ik als vrijwilliger "aangewezen" en mag ik naar een bijeenkomst met een naamkaartje dat ik niet kan lezen. Da's niet heel erg, ik weet wie ik ben. Mijn vermoeden is dat naast mijn naam staat dat ik bij het Ministerie van Economische Zaken van Holland werk.

Geld speelt bij zo'n bank geen rol. Ik krijg een vliegticket en een kamer in het Hyatt hotel. Voor zover ik kan nagaan kost kamer meer dan het dubbele van het bedrag dat we van de overheid uit mogen geven. Maar we krijgen de rekening nooit te zien, dus ik neem het er maar van. Verder is de afspraak vaag: er is een conferentie, en de avond ervoor komt de organisatie bij elkaar om dat door te praten. Het is absoluut niet nodig dat ik er bij ben, maar als ik me verveel mag ik altijd aanschuiven….

[10] In werkelijkheid is deze poort nooit gerealiseerd.
[11] Binnen de EU is afgesproken welk land wie helpt.

Er is geen directe, nog een gunstige vlucht naar Kiev, het vertrek is om 07.00 uur, dus dat is om vier uur 's nachts in de taxi naar Schiphol in kerststemming. Via een tussenstop in Wenen lukt het om 9:45 een vlucht naar Kiev te pakken. Een taxi brengt me naar het Hyatt, en dan sta je voor in de middag in de stad.

Volgend jaar organiseert het Oekraïne samen met Polen het EK voetbal, en nu doen ze al jun stinkende best er alles goed uit te laten zien.

Het hotel ligt heel centraal, en dus kan ik makkelijk rondwandelen in het centrum. Met een goede toeristenkaart kan ik snel de weg naar de belangrijkste bezienswaardigheden vinden (en naar 7 seksclubs en 2 huwelijksmakelaars, de kaart wordt blijkbaar gedrukt uit advertentie inkomsten). Ik besluit om te gaan voor "die blauwe kerk". Dat blijkt de St. Michael's Golden-Domed Monastery te zijn. Een klooster dat stamt uit de 11^{e} en 12^{e} eeuw. Daarna is het twee keer verwoest, de laatste keer in 1930 door de Russen. Men heeft het steeds weer opgebouwd, de laatste heropening stamt uit 1999. De verschillende gebouwen hebben gouden koepels en er zijn schitterende fresco's. Mijn conclusie is dat het in 2007

absoluut goed is ingeschat om hier nog eens verder te kijken.

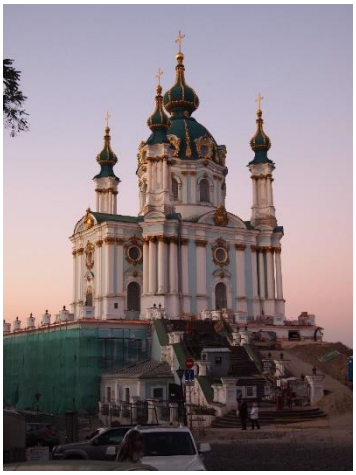

Vervolgens bedenk ik dat het misschien toch wel aardig is om mijn gezicht even te laten zien bij de organisatie. Het lijkt "om de hoek", dus ik loop er wel even heen. Daarbij kom ik langs huizen die nog half vervallen zijn dit is niet heel verwonderlijk, in WOII is er twee keer zwaar gevochten om de stad, in 1941 namen de Duitsers het in; eind 1943 heroverde de Russen de stad. Op dat moment was Kiev de 3^{e} stad van Rusland, dus de strijd was beide keren heel heftig.

Gelukkig staan er ook nog mooie dingen, zoal de St Andreas kerk, een barok kerk uit 1747.

Om verschillende redenen blijkt mijn wandeling geen heel gelukkig plan. Allereerst is de schaal van toeristische plattegronden vaak onbetrouwbaar en de straten slecht. Vervolgens moet je vraagtekens zetten bij het vermogen om de juiste straat te vinden, als je niet eens je eigen naam kunt lezen. Mijn interpretatie van het cyrillisch schrift brengt me bij een overheidsgebouw, maar de verkeerde. Om de een of andere reden heb ik een afdoende bobo hoofd, men duikt iemand op die Engels spreekt. Ik laat de uitnodiging zien en de portier slaat aan het bellen. Hun conclusie is simpel. Ik ben belangrijk en moet ASAP naar het juiste adres. De Engels sprekende man frommelt me in een SUV en scheurt me door de stad, daarbij zijn PR verkeersovertredingen scherp stellend.

Het idee om wat handen te schudden en in een hoekje te gaan zitten valt tegen. Inhoudelijk had men niet zo veel, dus na een warm welkom en wat broodjes wordt me direct gevraagd om een voorvertoning van mijn verhaal "*How to make efforts sustainable. The LTA Experience from Industry in the Netherlands".* Het zal wel goed geweest zijn, want aan het eind van de bijeenkomst word ik niet direct naar het vliegveld gebracht.

De volgende ochtend moet er gewerkt worden, maar niet te vroeg. Dus begin ik met een wandeling naar de "groene" kerk. Dat blijkt de St Sofiakathedraal, alweer uit de 11^{e} eeuw. Ook hier weer een lange geschiedenis van opbouw, afbraak en renovaties. Uiteindelijk is het de vorige eeuw, onder invloed van de communisten, een museum geworden. Waarschijnlijk blijft het dat ook, want de verschillende varianten van het Christendom kunnen niet beslissen tot welk ware geloof de kathedraal nu precies behoort.

En dus blijft het, net als de Haya Sofia, waar de kerk naar vernoemd is, een museum dat af en toe aan een groep gelovigen wordt uitgeleend. Leuk detail: op de binnenplaats staat een klokkenspel met Hollandse klokken.

Daarna is het tijd om serieus te werken. Een taxi brengt me naar de linkerkant van de Dnjepr, waar het International Exhibition Centre is gevestigd. Ik doe mijn verhaal, en ben vervolgens snel klaar.

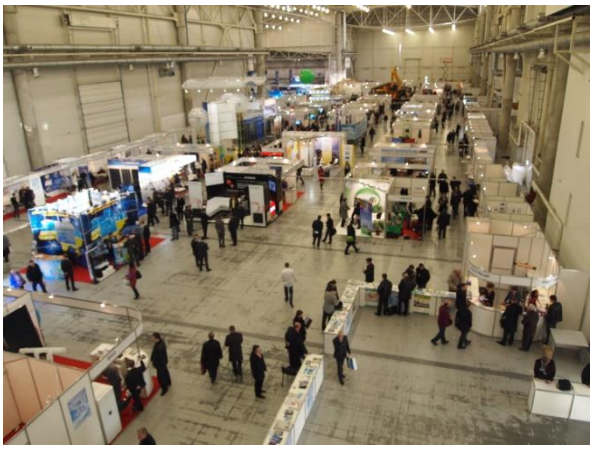

Het is een halve dag met lunch en persconferentie. Daar moet ik bij zijn, maar ik heb verder geen rol. De conferentie is gekoppeld aan een technische beurs over energie en energiebesparing. Ik zie er niets bijzonders en kan niets lezen, want het cyrillisch is me ondertussen niet aan komen waaien. Uiteraard zijn er de nodige gastvrouwen in de verschillende paviljoens, waarbij het leuk is om te zien dat ze er een stel in Oekraïense klederdracht hebben gehesen. Na wat rondhangen geloof ik het en wandel halverwege de middag naar de andere kant van de rivier.

Daarbij komt je nog langs de Opstandingskathedraal. Deze is van de Oekraïense Grieks Orthodoxe kerk. Van alle grote kerken is het de jongste. De bouw is gestart in 2002 en pas dit jaar is het gebouw voltooid. Niemand zal er aan twijfelen dat dit een kerk is, maar het is prachtig hoe dit architectonisch vorm is gegeven. Het gebouw wordt ook wel de Kathedraal met de vijf koepels genoemd.

Nu er toch tijd over is moet er toch ook even bij het “Motherland Monument” gekeken worden. Hoog op een heuvel domineert dit 68 meter hoge roestvrijstalen beeld de stad, net zoals “*de vrouw met de croissant*[12]” dat in Boedapest doet. De Hongaren hebben korte metten gemaakt met de socialistische monumenten, en passant de “*vrouw met de croissant*” als vrijheidsbeeld in hun hart gesloten.

[12] Ok, het is een palmtak en geen croissant, maar zo bovenop Mount Gellért is dat slecht te zien. Ook dat het model Erzsébet Thuránszkyné Gaál was zie je er niet onmiddellijk aan af.

Met het Moederland Monument ligt het anders, op het schild staat het wapen van Rusland en daar zijn ze niet blij mee. Rond dit monument zijn een aantal beeldengroepen en veel tanks, want het is ook een militair museum. Deze discussie zal nog wel even door gaan. In ieder geval is het zwaard al een stukkie ingekort, omdat het boven het kruis van het er naast gelegen Petsjersk Lavra uit stak. En als je dan toch hier rond loopt is het leuk dat je op die Kathedraal uit kan kijken.

Want wat je ook van het Moederland en oorlogsmonument vindt, het uitzicht is weergaloos, zo met de bruggen en rivier op de achtergrond.

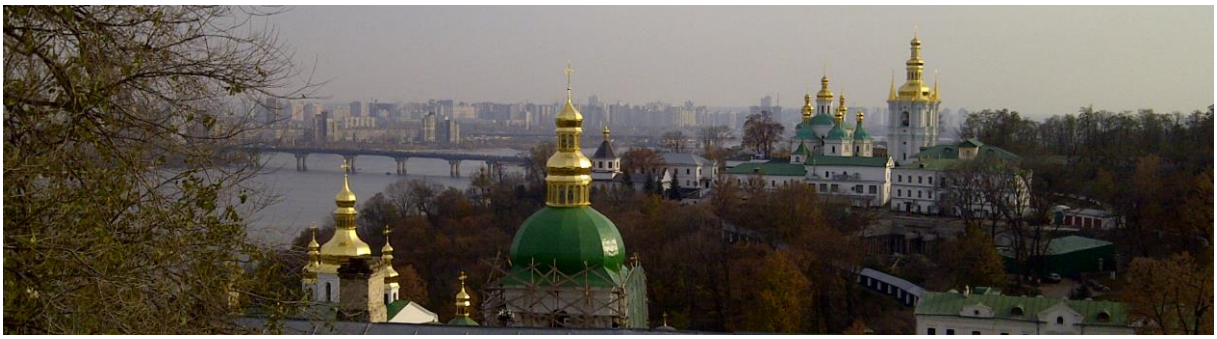

’s Avonds is er nog fut voor een klein ommetje, om iets van de stad in het licht te zien. Allereerst kijk je dan natuurlijk op het centrale punt van de stad, het onafhankelijkheidsplein met het bijbehorende onafhankelijkheidsbeeld.

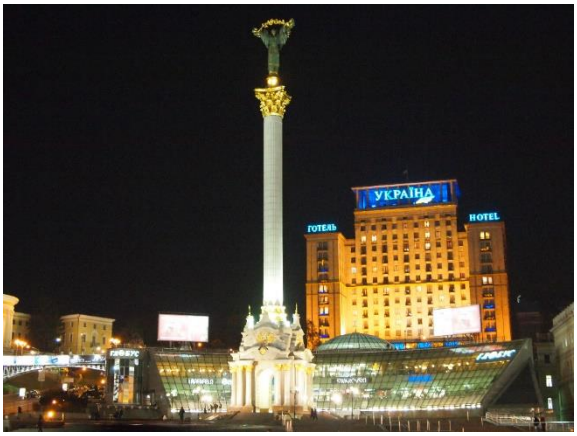

Ook de “groene en de blauwe” kerken worden in het donker gefotografeerd. Nieuw voor me is de “Golden Gate” of Kiev. In de 11e eeuw had de stad grote verdedigingswerken met stevige poorten. De mooiste was de “Golden Gate”, net als het St. Sophia museum vernoemd naar een plek in Istanbul. In de middeleeuwen sneuvelde de poort en werd volledig ontmanteld. Er zijn zelfs geen tekeningen bekend van de oorspronkelijke poort. Voor de Sovjets was dit in 1982 geen enkele belemmering om de poort naar Sovjet inzicht te “herbouwen”.

Op de dag van de terugreis is de vlucht pas om 15:00 uur. Dus kan er nog een wandelingetjes worden gemaakt voor het vertrek naar het vliegveld. Deze keer gaat de wandeling door een van de belangrijkste straten van deze stad met 2,8 miljoen inwoners, de Volodimirska. Langs de straat ligt het St. Sofia museum en de Golden Gate. Nu loop ik verder door, en dan kom je langs het pedagogisch museum met een glazen dome en langs de nationale opera. Aan het eind van de straat is een park, waar de nationale universiteit aan grenst. Als je bij het park rechtsaf gaat kom je bij de gele kathedraal, de St Volodymyr's Cathedral of Vladimir Kathedraal. De kerk is gebouwd aan het eind van de 19e eeuw. Het is een Oekraïens-Orthodoxe Kerk, die in competitie is met de Grieks- en de Russisch Orthodoxe kerk. En dan moet je natuurlijk wel wat laten zien. Het gebouw heeft dan ook zeven vergulde koepels en drie ronde aanbouwen (apsissen). Helaas is er geen tijd om de binnenkant te bekijken, maar die schijnt ook buitengewoon fraai te zijn.

Dan zit de tijd er op, en kan de terugreis beginnen. Daar is nauwelijks iets over te melden. Overstappen in Wenen en dan via Schiphol, waar Nelleke me ophaalt, naar Utrecht en vervolgens naar Tiel. Tegen de tijd dat we daar zijn kan ik zeggen dat ik een aardig beeld van Kiev heb, en mogelijk iets zinvols heb gedaan. Nog twee officiële trips en het jaar is om!

PARIS (FRANCE), 15-18 NOVEMBER

Kijk, baas wil niet dat je samen met je partner reist. Nu is alles reuze leuk en aardig, maar ik barst inmiddels van de overuren en heb geen kans om ze op te maken. Verder kan ik voor mijn gezonde verstand niet bedenken wat er mis is als je partner in dezelfde plaats is als jij. En ze wil graag weer naar Parijs. En dus heb ik in april in het vaste hotel, l'Europe, afgesproken dat ze mee komt en dat ik een aparte rekening krijg voor haar kosten. En zo vertrekken we de 15e met de TGV naar de Franse hoofdstad. We kennen de weg zo goed, dat we probleemloos vanaf Gare du Nord via de metro naar de Boulevard de Grenelle gaan.

Als altijd worden we vriendelijk ontvangen. Vanmiddag ben ik vrij, daarna is het twee-en-een halve dag vergaderen met IEA-EGRD, inclusief een stevige workshop, waarbij ik weer de voorzitter mag zijn.

Eerst is er ruimte voor nog wat sightseeing. Via het Champ-de-Mars en de Eiffeltoren gaan we op weg naar een museum. Volkenkundige musea bezoeken we graag, dus we kiezen voor het moderne *Musée du quai Branly* langs de Seine. Moderne architectuur met één wand die volledig met planten is begroeid. De Fransen hebben in de hele wereld koloniën gehad, en overal zijn stukken vandaan gehaald, waarvan een selectie op een hele mooie manier tentoongesteld is. Zoals in de meeste musea is er een bijzondere tijdelijke tentoonstellening. In dit geval is het een tentoonstelling over samoerai. Het materiaal is afkomstig van Peter Janssen, een Duitser. Hij raakte lang geleden gebiologeerd door de samoerai en begon met verzamelen. Inmiddels heeft hij 40 volledige uitrustingen en honderden losse onderdelen, die te zien zijn in zijn Berlijnse museum, maar nu dus hier in Parijs.

Daarna maken we nog een korte wandeling langs de highlights van het centrum. Langs de Seine, met de Assemblee, het Ile de la cité en le Printemps. Uiteindelijk gaan we via Place de la Concorde terug naar ons hotel. Het is dan inmiddels donker geworden, maar precies op het juiste moment weet ik in de schemering een foto te maken die in een beeld vast legt dat we echt weer terug zijn in Parijs. Met in een beeld het reuzenrad, de Eiffel toren, de Obelisk en de lantaarn van Concorde is het bijna niet mogelijk het nog Parijser te krijgen.

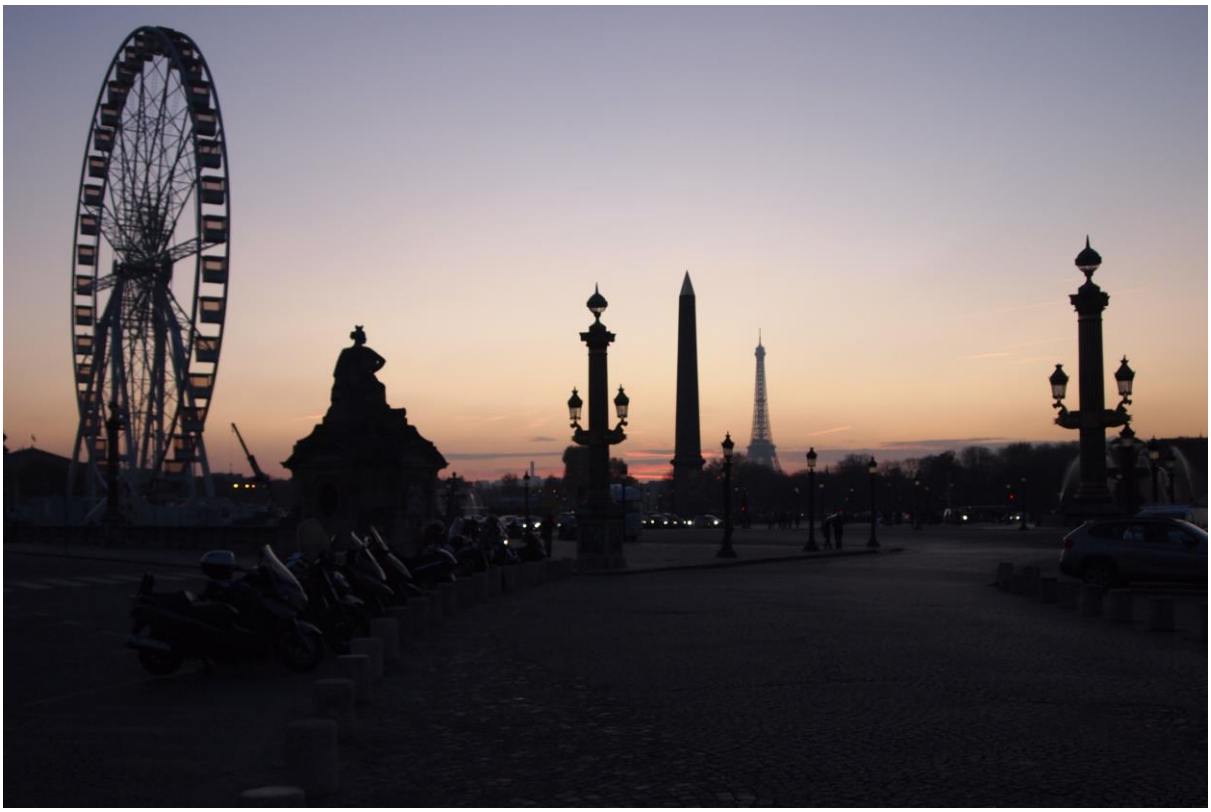

De volgende ochtend mag ik aan het werk. De workshop begint in “de Ambassade”. Dit is de aanduiding voor het hoofdkantoor van het IEA, dat in de Australische Ambassade is gevestigd. Het zit niet mee. De kleine vergaderzaal is maar een dag beschikbaar. Morgen moeten we uitwijken naar de OECD, waar het IEA een “dochter onderneming” van is. En dat is lastig, want het is niet op loopafstand van ons hotel en de beveiliging is er veel groter. Dat gaat tijd kosten.

Nelleke begint de dag met Montmartre opklimmen. Daarbij gaat ze verder dan de gebruikelijke toeristenhoek en kijkt, naar de muren van de begraafplaats ook naar de wijngaard (Clos Montmartre) en in de stoffenwinkels die in de wijk zitten, met een lap zijde als buit. En als je dan toch in Montmartre bent neem je de Sacré Coeur en het uitzicht over de stad mee. Daarna is het shopping time. Of in ieder geval een blik in de grote warenhuizen werpen, zoals Lafayette. In kerstsfeer en met de prachte koepel in het gebouw.

De tweede dag zit het een beetje tegen. De eerste stop is “Les Halles”. Tijdens onze middelbare schooltijd zijn de oorspronkelijke groente- en fruithallen van de stad gesloten en gesloopt. Het heeft plaatsgemaakt voor monumentale architectuur, een glazen gebouw in de vorm van een waterval die een aantal etages naar beneden gaat. Nu is schoonheid geen garantie voor kwaliteit. Dat blijkt zeker hier het geval. Het gebouw deugt niet en barst letterlijk uit elkaar. De omgeving is totaal verloederd, met alle vormen van straat criminaliteit. Men heeft dan ook het besluit genomen het gebouw te slopen, met een enthousiast bord er naast over hoe het er uit gaat zien[13]. Het bezoek is hierdoor uitermate kort, dus de koers wordt verlegd naar het Louvre. Prachtig museum, maar hier blijkt dat ze zich heeft vergist in de openingstijden of in het aantal uren dat er in een dag gaat. Het bezoek beperkt zich daardoor tot over een paar afdelingen hollen. Hieronder een samenvatting.

[13] In 2017 zien we dat het Nieuwe gebouw bijna af is. Minder mooi, maar waarschijnlijk nu wel kwaliteit.

Na het bezoek er nog ruimte om rond te kijken op de Place Vendome, voor het echt donker wordt en tijd wordt richting hotel te gaan. Ik verschijn daar uren later, want voor mij is een diner met collega's na afloop van de bijeenkomst verplicht.

De laatste dag moet ik eerst een paar uur vergaderen in de ambassade met het EGRD bestuur, voor we samen nog een paar uur de stad in kunnen.

We nemen de metro naar de omgeving van het stadhuis en lopen langs Centre Pompidou naar de Rue de Montmorency. Hier ligt het restaurant van Nicolas Flamel, een beroemde alchemist uit de 15e eeuw. Zijn personage is nog geleend voor Harry Potter. Ook zonder dat alles is het een mooi oud huis. Verder lopen we wat over de "Grand Boulevards" Boulevard de Bonne Nouvelle naar de Porte de St. Dennis en de Porte de St. Martin. Wie naar triomfbogen zoekt in Parijs komt standaard bij de Arc de Triomphe en de Carrousel uit. De twee triomfbogen die we nu bekijken zijn ook best aardig en zeker de moeite om eens langs te lopen.

Hierna zwaaien we nog even naar de typisch Parijse gebouwen langs de Boulevards, naar de opera en naar Place Vendome. Dan is het tijd om de koffers op te halen bij het hotel en nog even bij Starbucks binnen te lopen voor we de trein naar huis nemen, waar we 's avonds laat aankomen.

En eten? Ja dat deden we ook. Er is zelfs een kebabreport.

LE GYROS, PARIJS

Oké, twee reizen is het me niet gelukt een kebab van betekenis te vinden. Nu in Parijs werd het weer eens tijd om ouderwets te scoren.

Plaats van handeling is de Rue de la Harpe die, als je niet te veel door loopt, op spuugafstand van de Place St. Michel ligt. Ook als je op een zonnige dag de straat in loopt word je verblind door het blauwe neon licht van Le Gyros. De gevel noemt alles wat het niet echt is: restaurant, pannenkoekenhuis, broodjeszaak, Grieks. De menukaart voegt daar Döner Kebab aan toe. Kortom een recht-toe-recht-aan cholesterol verhogende fastfood oase in een land van uien- en vissoep.

De kebabber oogt mediterraan, en kijkt of Geert Wilders hem zojuist is komen vertellen dat hij weer aan de drachmen moet. Zijn hele conversatie bestaat uit één afgebeten "*saus*". Als het al een vraag was, dan één met een silent question mark.

Als ik "*Döner sans frites*" roep kijkt hij beledigd. Het lijkt een bezuiniging waar hij bang van wordt.

Het oordeel. Het vlees is dooie vogel, niet mijn eerste keus, maar perfect gekruid en gegrild. Het komt direct van de rol. De salade is een fantasieloze combi van uit, tomaat in getemde ui, maar wel heel vers. Het broodje was een dag eerder ook vers.

De saus wordt volgens mij bij de sandwiches als boter gebruikt en bij de pannenkoeken als bakmiddel. De prijs van €4,50 is hier acceptabel. Je kan je alles bij elkaar geen buil vallen voor die prijs, alleen de kebabber, die is niet te vreten. Twee schappen, vooral voor de hoeveelheid en de kwaliteit van de dooie vogel.

Le Gyros, Rue de la Harpe, Paris, Frankrijk

MAASTRICHT – BRUSSEL (BENELUX), 30 NOVEMBER EN 1 DECEMBER

Een eceee bestuursvergadering brengt me voor de zoveelste keer naar Brussel. Vanuit Sittard neem ik de trein en rijdt aan het via Maastricht naar Brussel. Op het station heb ik tijd voor een broodje, in de trein voor het verslag. Dat is ook wel nodig. Door de late trein mis ik het diner van het bestuur, is zie ze morgen Als hotel is deze keer gekozen voor hotel Progress bij het Rogierplein. Niet geweldig, ook niet slecht, met uitzicht op een deel van het Belgische Ministerie van EZ. In ieder geval dicht bij de Metro, zodat ik snel naar de vergaderlocatie kan. En van daar weer naar het station voor de reis naar huis. Echt zo'n reisje waar, ondanks de vele overuren, niets van te melden is. Of het zou een goed broodje moeten zijn.

DÜRÜM KEBAB, MAASTRICHT

De laatste tijd vroeg ik me sterk af waarom ik bijdraag aan deze site. Los van de fun van het gezamenlijk afzeiken van slechte producten was er weinig lol aan.
Een commentaar op mijn neersabelen van DC Maastricht was dat ik niet in, maar voor het station had moeten toeslaan.

De eerste poging is mislukt. Ik kwam niet verder dan dat er een twee-assige aanhanger met de naam Dürüm Kebab staat. Als je dat ziet ben je gesjocht, want dan is-ie dicht.

Vandaag was ik weer in Maastricht en zag… een open kebab uitgifte punt. Als de klep open is verdwijnt de naam uit beeld en blijft slechts een kebabber met twee spitten en een rij klanten over. Dürüm Kebab Maastricht blijkt populair.
Wie voor afbraakprijzen een uitbraak broodje wil moet op het station blijven, of liever nog, de suïcide tips van enkele rapporten ter harte nemen. Dürüm Kebab is een middenklasser. Ik was €4,50 kwijt voor een broodje lam-feta.
Op zich lijkt het er in niets op dat je er wat goeds voor krijgt. Standaard broodje, standaard krulsla-komkommer-ui en tomaat en een redelijke hoeveelheid feta. In feite is het broodje een weerspiegeling van de grote geest die de naam van deze tent heeft bedacht.
Wie de foto bekijkt krijgt ook de indruk dat ik gegaan ben voor een vegetarisch broodje. Vanaf de eerste hap blijkt echter het verschil dat kan worden gemaakt door een professionele kebabber. (Dit in tegenstelling tot de ongeïnteresseerde taakstraffer die (hopelijk) niet bewegende ingrediënten op deegwaar kwakt. Ik laat daarbij in het midden of

de taakstraf het gevolg of de oorzaak is)
Wat levert de goede man:

- Groenten: vers,
- Vlees: direct van de rol, die ook niet standaard is,
- Saus: op verzoek en met de optie gratis bij/aan te vullen.
- Broodje: vers en perfect afgebakken.
- Feta veel en in smakelijke brokken.

De verdeling: vanaf de eerste tot de laatste hap helemaal goed. Waar het in zit? Ik denk liefde voor het vak, maar ook de stijl. Het broodje wordt op een roestvrij stalen blad gelegd, waarna met de tang en een zeer soepele polsbeweging de ingrediënten er op verdwijnen. (Dus niet: product in de volle klauw en stouwen maar).
Dürüm Kebab is daarnaast een kraakheldere tent, en daar hou ik wel van. Wie zittend wil eten is €40+ kwijt. Een treinstoel is namelijk de enige optie, en ondanks het geweldig broodje wil ik vanuit Maastricht altijd ASAP weer terug naar de beschaafde wereld.
Als ik het treinkaartje niet meeweeg kom ik uit op 4 schappen voor deze tent, met een goede kebab kaart en de perfecte polsbeweging. Zij die me hebben getipt: Bedankt!
Dürüm Kebab, Stationsplein, Maastricht

MÜNSTER EN OSNABRUCK (DUITSLAND), 20 EN 22 DECEMBER

Na alle reizen van dit jaar zou je zeggen dat het wel weer eens mooi is geweest. Voor het werkt klopt dat, maar we trekken er nog drie keer samen op uit, naar Duitsland. Allereerst naar kerstmarkten. Hoewel die heel fout zijn, zijn ze ook heel leuk. Dit jaar doen we er twee in Duitsland. De eerste is in Münster, wat nog een kebabreportage oplevert. Een hele aardige stad met veel beelden. En daarna Osnabrück. Ook een aanrader!

ZO NIET, DAN TOCH!

De liefde van de man gaat door de maag. Een oud gezegde, en het lijkt afgezaagd. Tot de dag dat je er achter komt dat het waar is. De dag dat je over je hoogtepunt heen bent. From there it is all down hill. Maar, al is het alleen maar om Peter gerust te stellen, er blijft altijd nog kebab.

Nog lastiger wordt het als je daar niet meer over mag praten. De hoofdmacht van de kebabreporters ging op kebabtour IV en was zo stom dit vooraf aan te kondigen. Mijn perfecte plan was naar het zuiden te gaan en daar een niets vermoedende kebabber te overvallen. Plaats van handeling: Veghel. Jawel, als ik undercover ga doe ik het ook goed. Stafkaart, tomtom, android in de google mode, ik was er klaar voor.
Vier dichte kebabzaken later stond ik voor een Turkse winkel, waar een oude man voor de deur zat. *"Bir kebab iş buluyor musunuz?"* vroeg ik vriendelijk.
"Ben palamut kuruldu. neden hep biz hollandaca bilmeyen o cheeseheads mi?" antwoorde hij.

Fuck, ok, waar zijn de kebabbers?
"Allemaal naar Groningen om sla te poetsen en saus te kloppen. Mijn kleindochters hebben de hele nacht in een ton knoflook staan te stampen!" zegt de oude man.
"Die verdomde volksverhuizingen leveren ook geen flikker op" reageer ik.
De oude man vervolgt: "*Dat moet je niet zeggen. als mijn volk niet naar Berlijn was getrokken was het broodje kebab niet uitgevonden en dankzij de volksverhuizing breidt het zich nu uit over heel Europa. en vergeet jullie rol in de culinaire ontwikkeling van Turkije niet!"*

Mijn blik is zo vragend dat hij niet op een antwoord wacht. Vriendelijk gaat hij verder. *"Zo te zien ken je het verhaal van Bos Bakkema niet. Goed, we hebben allemaal van die momenten. Kies ik seks of eten, zit ik wel in het juiste lijf, hou ik meer van jongens dan van meisjes etc. Bos Bakkuma had een klimaat allergie. Diep van binnen was hij gewoon een angry black man, en dat zit niet mee als je 1.95 bent en uit Ny Beertha komt waar de stront je 10 maanden van het jaar om de oren waait, en het nooit droog is. Tegen de tijd dat hij uit de kast kwam en toegaf dat hij eigenlijk als woestijnbewoner ter aarde had willen komen had hij al 12 kinderen en was hij redelijk gelukkig getrouwd. We weten dat als een Groninger iets besluit niets meer helpt. Hij verkocht zijn ezel, os en de kribbe en laadde alle Bakkemaatjes op de trekker en reed zuidelijk. Pas in Antalya vond hij het heet en droog genoeg om zijn ware ik te vinden. Dat*

was in 1951. Hij veranderde zijn naam in Ovis Bu Firinda en werd pannenkoekenbakker. Zijn 16 kinderen (de hitte had zijn huwelijk goed gedaan) waren ingeburgerd in een tempo waar Geert Wilders uitgroei van zou krijgen. Ze werkten allemaal als pannenkoekenbezorger.
Er waren twee kleine probleempjes. De kinderen hadden zo vaak Ayakkabi Olmadiği te horen gekregen dat ze het verdomden hun klompen in de moskee uit te trekken en er was het pizza probleem."

"*Het pizza probleem?*"

"*Ja, en daarmee kom ik tot de kern. De buurman van Ovis, een pizzabakker, leefde in een haat/liefde verhouding met de buren. Aan de ene kant schaamde de buurman zich kapot voor de voor die allochtonen met hun groteske lichamen en peenhaar en de smerige zoete pannenkoekenlucht die ze verspreiden. Aan de andere kant aten de Bu Fırında kinderen graag wat hartigs, en waren door hun aantal zijn beste klanten. De pizzabakker maakte, om te plagen, de bodem extra dun, en deed er extra vulling op. Het gevolg was dat er in huize Bu Fırında constant vulling over de vloer viel, waar de kakkerlakken, schorpioenen en faraomieren er om vochten. Ma Bakkuma gleed er zo vaak over uit dat ze dacht dat haar versleten heup hierdoor werd veroorzaakt (Haar Turks was niet goed genoeg om te begrijpen dat de dokter zei dat de 19e zwangerschap ook een rol speelde).*

Toen de zoveelste pizza sneuvelde op de zondagse poef brak er iets in onze emigrant en begon het Groningse bloed te koken. ***"Da goat so net! Da mot dr'um!"*** schreeuwde hij, de inburgeringscursus vergetend, en rolde de pizza op tot een stijve rol.
Zo'n lekkere rol hadden de kinderen nog nooit gehad. Perfecte verdeling en alles goed weg te werken zonder te morsen.
"*We willen 'm Dr'um*", zeiden ze de volgende dag allemaal tegen de buurman. Die zag daar wel brood in, en omdat hij dat buitenlands wel spannend vond besloot hij de Groningse naam op het menu te zetten. En zo, beëindigde de man zijn verhaal, ontstond, door Nederlandse inmenging, de Dürüm."

Omdat er nergens in deze vertelling een broodje voorkomt was de redactie van onze site onverbiddelijk: geen rapport, geen verhaal! Zoals ik aan het begin al schreef, down hill, en dan mag je er niet eens meer over praten.

En dus ben ik vandaag even met Ma CA naar Münster gereden. Op de Bült nr 1 zit Tata®Stan.

Met kleine letters staat er “Kebab & Co” achter. Alles in de inrichting wijst er op dat Tatarstan is ontworpen om de neonazi’s op een afstand te houden. De zaak is vier keer zo groot als een gemiddelde kebabber, heeft geen uithangende vlag en de muur met het menu is zo uitgebreid dat je je in eerste instantie in een gewone turbo snackbar waant. Kortom, te veel intellectuele barrières voor achterlijke achterneefjes Adolf om de tent als mogelijk treiterobject te herkennen.
Een getraind reporter ziet het onmiddellijk: hier is “het”. Achter de bar staan twee kebabbers en een duidelijke dochter die vakantiewerk doet.
Mijn bestelling snapt ze niet, maar Pa grijpt soepel in. Twee broodjes, één met feta, een zonder, alles er op.

Vanaf hier kan ik snel zijn: Minpunten: de verdeling en het lijmvlees.
De pluspunten: veel, uitstekende knoflooksaus, vlees direct van de rol en tot in perfectie gebakken. Broodje: af! Feta: alweer veel. Salade: echte ui en verse sla, kool, tomaat, paprika en komkommer.
Twee broodjes met Ayran en appelsap voor € 10, gegeten achter een prettige tafel. De tafels werden continu schoongehouden.
Het zal duidelijk zijn dat er dan ook nog eens veel klanten waren. Vier schapen voor Tata®Stan.
Bült 1, Münster,
Duitsland.

LÜTZKAMPEN (DUITSLAND), 27 – 29 DECEMBER

Al twee jaar willen we gaan kijken in Froschloch, het pension in Lützkampen Duitsland. Uiteindelijk kiezen we voor de dagen tussen kerst en oudjaar 2011.

Er heen rijden gaat heel snel. Via Luik en St. Vith sta je er in krap twee uur. Het laatste stuk zijn slingerwegen naar een heel stil deel van het grensgebied. Je hebt hier in ieder geval na het Vlaamse, ook het Waalse deel van verlaten. Niks Beacoup Truit, vanaf het dorp Vielsalm worden Franse teksten bestreden met een fanatisme waar het Vlaamse Blok een minderwaardigheidscomplex van zou krijgen.

Froschloch is niet zomaar een hotel. Het wordt gerund door Bob en Herma. Nu zijn mijn moeder en zijn vader getrouwd nadat hun eerste partners waren overleden, maar Bob en ik kennen elkaar van jongs af aan. Zelfde zwemvereniging, natuurvrienden en hij kwam al bij ons over de vloer toen we nog in Utrecht studeerde.

Zo’n contact dat je soms jaren niet ziet, maar dat je dan toch weer oppakt. Uiteindelijk besloten ze twee jaar geleden het pension in Lützkampen te starten. Na veel verbouwing is het nu een restaurant met acht kamers en een appartement, naast hun eigen appartement.

Het ligt nu in Duitsland, maar iedere keer dat er de afgelopen eeuwen iemand kwaad werd was dat anders.

Lützkampen ligt op de grens van Luxemburg, België en Duitsland.

Het pension heeft drie kenmerken: gastvrijheid, eenvoud en kikkers. Het eerste behoeft geen toelichting. De eenvoud is overzichtelijk. Je huurt een kamer zonder roomservice. Geen dagelijkse schone handdoeken, geen juffrouw die je bed komt opmaken gewoon een sleutel and that's it. De prijs is er naar, en de kamers zijn schoon en ruim, dus prima. Ook de keuken is overzichtelijk. Je kunt kiezen uit wat de pot schaft.

De kikkers zijn een hoofdstuk apart. Herma is decennia geleden begonnen met het verzamelen van kikker. Kikkers van staal, steen, plastic, hout, textiel, kortom alles waar men een kikker van zou kunnen maken. De prullenbakken hebben een kikkervorm, je kan een kikkerparaplu lenen en in de urinoirs zijn kikkervisjes geplakt voor het betere richten.

Hiermee is de naam van het pension ook direct verklaard.

Als gezegd, het ligt dichtbij, dus dan hou je nog wat dag over. We worden in ieder geval welkom geheten door Wim jr., hun zoon. Hij komt onder zijn auto uitkruipen, die hij samen met Bob weer op gang probeert te krijgen.

Wij besluiten voor het donker de omgeving te verkennen. Dat is overzichtelijk. Het hotel ligt op een heuvel op een kruising. En hoewel de bomen er voor zorgen dat je het niet constant ziet, is er maar weinig richting gevoel nodig om een stuk te wandelen. Het is fris, maar erg mooi. De nevel hangt in de dalen, waardoor je een prachtige herfst sfeer krijgt, met veel paddenstoelen onderweg. Het is een zeer warme winter, dus geen sneeuw in zicht. Maar er is ook niemand die hier iets te zoeken heeft in deze tijd van het jaar. Dus wandelen we alleen. Tussen de bomen zijn allerlei velden, die nu allemaal braak liggen. Verder is het een beetje een zooitje. (Stukken van) landbouw voertuigen zijn achteloos in en lang bos en velden losgelaten. Het lijkt meer Belgisch dan Duits.

Ook vallen de talloze jachthutten op. Sommige oud, half vervallen en open, sommige moderne, verrijdbaar en van alle gemakken voorzien. Zo zien we er bij een meer plaszakken dan in de gemiddelde Nederlandse NS sprinter. (Wel eens opgevallen dat de stoptrein met droge ogen sprinter wordt genoemd, om eer voor te zorgen dat er nog een gevoel van verplaatsing is?).

Of al dit materiaal er alleen is om de boterham belegd te krijgen, of dat met zicht permanent voorbereid op de volgende burenruzie is op dat moment niet duidelijk. We zien in ieder geval herten, dus dat pleit voor de wapenstilstand, maar de aangekondigde wilde zwijnen laten zich niet zien, zelfs niet als we krachtig "zwientchen, zwientchen" roepen.

De avond zitten we in het restaurant, dat in niet onbelangrijke mate wordt bevolkt door expats. Nelleke vier de nieuw auto door het spinnenwiel naar binnen te slepen en de avond breiend en spinnend door te brengen.

De volgende dag pakken auto en gaan naar Lützkampen. Dit ligt op (stevige) spuugafstand in Luxemburg, net achter Esch-sur-Sûre. Doel is het maken van een serieuze duik. Ik heb mijn oude droogpak bij me voor Bob, zodat we de enige serieuze duikstek van het land kunnen verkennen. De plek is beroemd, omdat het een stuwmeer is met "van alles" te zien onder water. Daarnaast is er een haventje en een burg, waardoor de plaats volledig op watersport ingesteld zou kunnen zijn.

Zou kunnen zijn, want er is wel een prachtig duikcentrum aangelegd, maar ze hebben ook voetgangersgebied van het hele dorp gemaakt. Het gerucht gaat dat je door kunt rijden naar het centrum, om daar alles te lossen, daarna zou je de auto bij de ingang van het dorp moeten zetten. Een verkenning levert op dat het centrum beperkt open is, en in praktijk helemaal niet.

Dus we breiden de speurtocht uit, en vinden de jeugdherberg bereid om als laat en los plaats op te treden. Da's naast de plaatselijke en ook zeer geloften duikvereniging (niet het duikcentrum). Als we helemaal klaar zijn blijkt dat de droogpak aansluitingen iets minder universeel zijn dan gedacht. Bob heeft de verkeerd. Nu is de wereld overzichtelijk, als ik eenmaal perslucht heb geproefd wordt er gedoken. Maar ik hou het kort. Baars, snoekbaars, wat witvis en een paar steile hellingen. De moeite om nog eens terug te komen, maar dan beter voorbereid.

Via een frietzaak gaan we terug, althans, Bob. Wij buigen bij en gaan een blokje om via Diekirch en Echternach. De mist is tamelijk hardnekkig, maar het is een leuke route, vooral omdat het min of meer dezelfde tocht is die we in de 70'er jaren op de fiets hebben gemaakt. Veel herkenning en een leuke wandeling door Echternach, waar ik een broodje Kebab, en Nelleke wol scoort.

Dan is de dag alweer om, en we gaan naar Froschloch, waar Wim jr. een hert heeft klaargemaakt. Het beeld van de jachthutten wordt andermaal bijgesteld. De avond blijven we koffie drinkend en pratend in het restaurant.

We krijgen de historie van het pand te horen, dit schijnt afwisselend boerderij, bordeel en hotel geweest te zijn. We vragen maar niet uit welke periode het grote opschrift "men kan hier met Belgisch geld betalen" stamt.

De volgende ochtend genieten we andermaal van het voortreffelijke ontbijt dat ons wordt voorgezet, en beginnen aan een tweede wandeling. Wim jr., van beroep nomade, vertrekt weer richting Nederland en de gerestaureerde auto van zijn vriendin.

Wij lopen door de velden en de bossen van de heuvel af tot we in Welchenhausen komen. De naam omschrijft het hele dorp. Ze hebben er een brug naar het andere land (nu België) en het kleinste museum ter wereld. Het museum is een oud bushokje. Toen de buslijn werd

opgeheven (waarschijnlijk omdat er geen bus, passagiers en chauffeur meer waren) hebben de weinige bewoners de koppen bij elkaar gestoken en bedacht hoe te handelen om te voorkomen dat zich hier een urinoir of wildplassers in opleiding of ouderen hangplek zou ontwikkelen. Het bushokje is van grondige Duitse kwaliteit, dus net als bij bunker is opblazen alleen een optie als je een volgend grensconflict wilt starten. Zelfs dan is het niet onwaarschijnlijk dat de betonpuist als enige winnaar uit de strijd komt.

De originele oplossing is al weggegeven, het werd een museum. Met staatssubsidie is er een PV collector op geschroefd, zodat het museum met zonnestroom wordt verlicht. En verder hangen er wisselende tentoonstellingen van lokale kunstenaars in. Dat schijnt al jaren goed te gaan, en het gastenboek verraad alleen maar enthousiasme.

Tijdens de wandeling betrekt de lucht, dus we gaan terug voordat de aangename wandeling een naar opgave wordt. We besluiten de middag te besteden aan een andere etappe van een eerdere vakantie: we gaan met de auto naar Prüm, Schönecken en Gerolsteijn.

De mening over Prüm is verdeeld. Ik vind het een aardige demonstratie van Duitse bouwstijl uit de laat 19e eeuw, Nelleke vindt het een groteske vertoning die alleen maar demonstreert dat ze nul en generlei smaak hebben. Die meningen zijn goed te combineren, maar je moet er even over door discussiëren. Leuke stop, niet meer dan dat.

Wel leuk is dat Prüm aan de bedevaart route naar Santiago de La Compostella ligt. Daar schijnen we dit aar niet omheen te kunnen. Naast de plaatselijke kathedraal staat dan ook een beeld van St. Tiago.

Schönecken is nog erger. Het bestaansrecht wordt gevormd door het oude vervallen fort, waar in deze regen niet bij te komen is. Dus

een fort en een gesloten weverij later zijn we op weg naar Gerolsteijn. Het ligt prachtig tussen middelgebergte met verschillende ruïnes. Helaas is de nattigheid van Schönecken over gegaan in een stevige regen, dus we komen niet verder dan met paraplu en al de hoofdstraat op en neer te lopen en de plaatselijke kebabzaak te bezoeken voor een wel heel erg late lunch. Tegen de tijd dat we in Froschloch aan komen sneeuwt het en is het donker.

De volgende ochtend vertrekken we na afscheid genomen te hebben van Bob en Herma. De vraag is of we dit zouden doen als het geen familie was. Het antwoord is ja. De eenvoud is niet verkeerd, je hebt alles wat je nodig hebt en de prijs is meer dan redelijk.

Onze eerste stop is Reuland, op nog geen 10 kilometer afstand. Ook hier ligt een oude burcht. Gratis toegankelijk, alleen het bezoekerspaviljoen is dicht. Maar je kan de toren op en over het dal uitkijken en alle muren en kelders verkennen. Geen dagtocht, maar een prima eerste wandeling.

Vervolgens gaan we via Monschau terug. Nelleke heeft hier nog iets af te rekenen. Als kind had ze er van gehoord, en, passend bij haar nieuwsgierigheid, wilde ze het zien. Henk & Jos vonden het te veel een stop, dus werd haar aangepraat dat het prachtig te zien was vanaf de heuvels. Nu praat je Nelleke niets aan. Er is een reden dat “Zelf doen” haar unauthorised lijfspreuk is. Ik was er 24 jaar geleden met de zonen geweest, vond het mooi, maar was toen wel heel erg bewakend ouder. Tijd voor een bezoek dus.

De tocht er heen valt niet mee, waarschijnlijk de Tom-Tom niet helemaal goed ingesteld. De rechte lijn naar Monschau is tertiair, en de sneeuw wordt een serieuze zaak. Ik ben dan ook blij als de auto er staat. Het stadje maakt het waar. De vakwerkhuisjes zijn prachtig en in deze tijd van het jaar goed te bewonderen. Wel stel ik met voor dat mensen met een toeristen allergie hier het overgrote deel van het jaar weg moeten blijven. De kerstmarkt lijkt me bijvoorbeeld een hel. Nu hangt er alleen nog hier en daar een verdwaalde kerstman. En er zijn winkels met Smück. Nelleke koopt er enkele, waarna we met een pannenkoek de vakantie besluiten. Terug naar de oliebollen en de oudejaarsduik. Maar, in lijn met deze bundel, wel nog even een kebabrapport.

KLEIN LAND, GROOT IN KEBAP

Een clubgenoot van me omschrijft deze laatste dagen van het jaar als de periode van negatief afvallen.

Ma CA en ik hebben ons daarom tussen kerst en oud-en-nieuw teruggetrokken in de Ardennen. Het op- en aflopen van heuvels moet de overmaat aan kerstdiner compenseren en de voorbereiding voor de oliebollen treffen. Nu is ons onderkomen in een omgeving die wordt gekenmerkt door rust. Dat betekent dat je geen verkeer hoort, er geen spoorwegen zijn en de natuur loopt er vrij rond. Ma CA vindt dat prachtig, vooral als er een betrouwbaar hek tussen ons en die natuur is.

Nu speelt dat hier in deze bossen niet, er zijn alleen jagers om de natuur in toom te houden. Mogelijk daardoor heeft de natuur haast.

Als je drie keer zo'n hert voorbij hebt zien scheuren dan wordt het sjokken tegen zo'n Arden op toch wel een opgave. En je krijgt trek. Dus genoeg negatief afvallen, in de auto en op strooptocht.
In Echternach zagen we direct al drie zaken. Je vraagt je wel eens af of Luxemburg een bestemming zou kunnen zijn voor een kebabweekend. Eerst met zijn allen naar la Grande Bouffe kijken en daarna een land leeg grazen.

In Echternach staat de mooiste kebabposter die ik tot nu toe heb gezien. Pure pedofilie. Maar we hadden trek in dood vlees, dus we eindigden in Kebap Haus.
Nee, dat is geen typefout. Luxemburgs is een eigen taal, wat tot gevolg heeft dat ze helemaal niets spreken. De kebabber van dienst (lokaal aangeduid als Türkeiundgemüseineinemsandwichmitknoblauchsaucebootfrommassistent) vraagt in een zin met Duitse, Franse, Turkse en Engelse woorden wat ik wil en maakt dan razend snel een klein broodje. Met wat volgens hem "Turkey" is. Ik hoop dat het echt een dode vogel is, en dat ik niet de resten van een broedermoord op mijn broodje krijg. Wat het ook is, het is keurig gestapeld op twee glorieuze rollen.

Goed, naar het resultaat: Prima broodje met grote schijf feta, prima kalkoen, zeer verse groenten (ui, sla, kool). Afgemaakt met een prima knoflook saus en de scherpe Turkse kruiden ter vervanging van de sambalsaus voor €3,90.
Dat was een kleintje, maar groot genoeg om de helft van de grote Nederlandse broodjes een minderwaardigheidscomplex te bezorgen.
Als je ooit in Luxemburg komt: Haus Kebap, Rue de la Montagne Béérkens 12, Echternach

BIJLAGE: HOTELS

Van de meeste hotels zijn foto’s gemaakt. Hier een overzicht.

D.C.

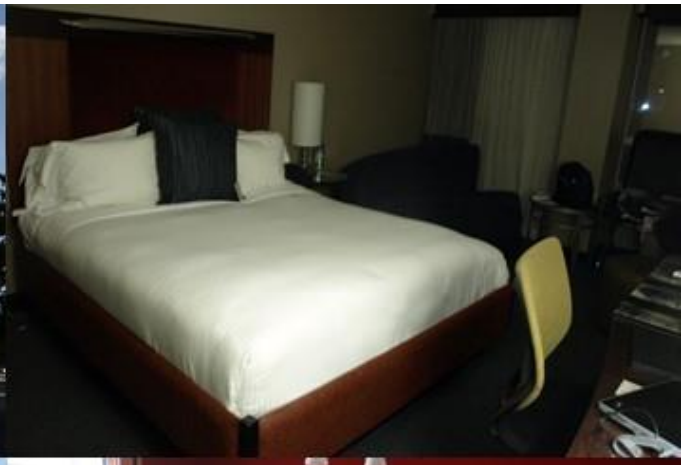

Baden

Belambra
clubs

Giens

Tronheim

Johannesburg
HOTEL
Brussel
NEW WORLD
Dalian
THE PLAZA
Seoel

Haevichi
Jeju-City
Kiev
Europe
Hotel
Parijs

HOTEL
H 9
Brussel
Lützkampen